ROLDOC'S

AR BOCK

1922

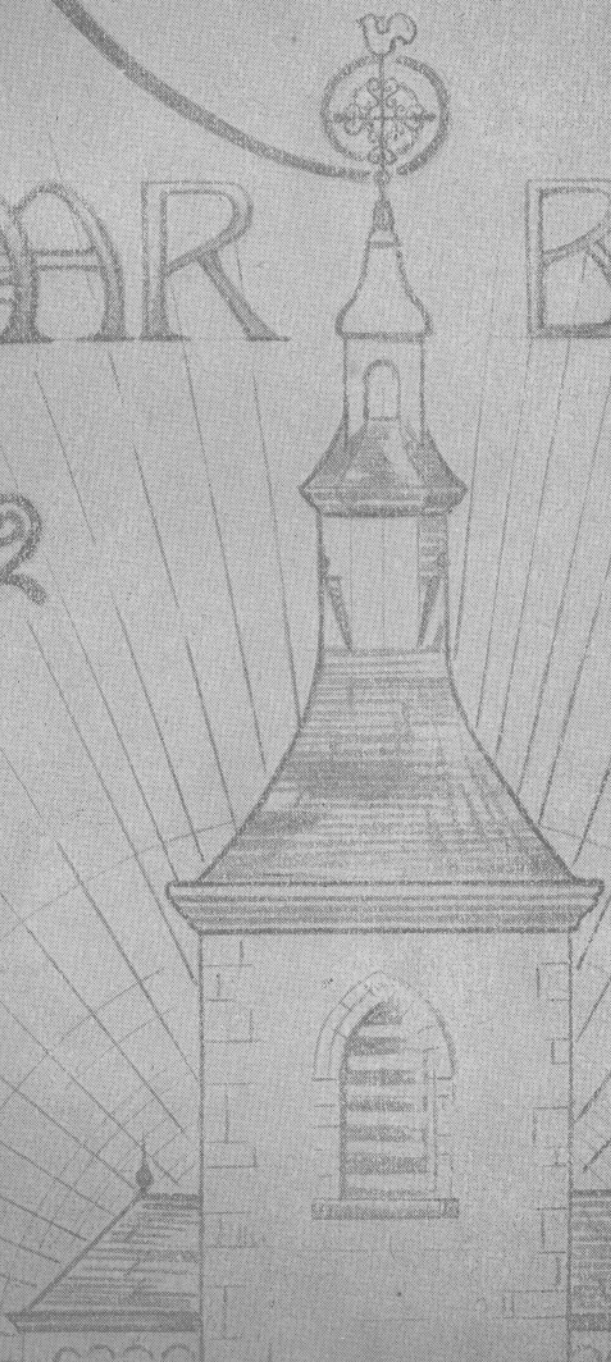

ROLDUC'S JAARBOEK

ONDER REDACTIE VAN

L. LINSSEN, Pr. EN

Dr. FERD. SASSEN, Pr.

II

1922

MGR. DR. NOLENS

DE OMLIJSTING VAN DIT PORTRET

Men zegt mij, dat onze Rolducsche jongens niet weten, dat dit „onze Nolens" is. Wat wonder? 't Zal je overkomen, dat je als pas afgetreden oud-leeraar terugkomt, en zoo'n jonge snuiter je heel belangstellend vraagt: hoe meneer heet? Je meent een klinkenden naam te noemen en krijgt terstond ten antwoord: „nooit van gehoord." En 't is al zoo lang geleden, dat Nolens weg is. Men vraagt mij daarom het hun te zeggen. Of ik 't dan zoo goed weet? Och, ik heb hem slechts van studentenstandpunt bezien. Is dat niet te eenzijdig? Me lieve mensch, ieder van ons is 't beste thuis in zijn tuintje, waar hij zijn begonia's plantte; zij die een breeden kijk heeten te hebben, kijken nog over de heg in buurmans tuin; alzijdig te beschouwen, moeten wij aan God overlaten; daar zijn wij niet hoog genoeg voor. Ik ben een van die velen, bij 't noemen van wier naam hij zeggen zou, wie is dat? Wier portret hij echter opgeborgen in 't laadje nog bewaart. Ondeugende vrienden, die met deze vermeende onkunde een loopje trachtten te nemen, bemerkten tot hun verwondering, dat hij 't bijbehoorend gezicht na jaren best wist te vinden. Zoo was „mesjeu Nolens". Je dacht, dat hij je niet kende, en toch wist hij beter dan op 't uiterlijk te beoordeelen, of je een filosoof moest worden of niet. Want dat was een liefhebberij van hem. Na 't diner bleef hij graag staan bij de groote trap, om met hoog opgetrokken wenkbrauwen en gedwee volgende neusvleugels, de handen tusschen de ceintuur, het dartele volkje te monsteren, dat door de gang naar de speelplaats joelde.

Heel goed herinneren we ons nog, hoe Nolens in 1888 naar Rolduc kwam. Naast Godsdienstleer en Geschiedenis werd hem meer speciaal het onderwijs in de Staatswetenschappen en de moraal-filosofie opgedragen. Ook kreeg de jeugdige doctorandus in de rechten zijn aandeel in de rechterlijke macht, die uitgeoefend wordt op speelplaats en in studiezaal, waar hij, niet minder dan zijn niet-juridisch gevormde collega's, menig artikel uit het wetboek van strafrecht moest toepassen. We hebben nog een vage herinnering van een op het hooge bordes heen en weer zwevende verschijning, die hare surveillee-rende Argusoogen over de spelende jeugd liet gaan.

Wat ons in den jeugdigen leeraar echter het meest trof en den diepsten indruk op ons maakte, was zijn ijver en onverdroten werklust. In het allervroegste morgenuur zagen wij hem aan het altaar van Onze Lieve Vrouw, dat toen nog in de zijbeuk stond, zijne priesterlijke bedieningen verrichten, om reeds vóór het begin der eerste lessen de studie aan te vangen en te arbeiden aan het zoo belangrijke proefschrift waarmede hij weldra den doctorstitel behalen zou! En toen op een mooien promenade-dag in Februari 1890 „de wandeling" langs het kasteel van Herzogenrath langzaam den Rolducschen berg beklom, zagen wij hem, eenigszins verlegen over deze ontmoeting, met zijn veerkrachtigen, zwierigen, licht-gerythmeerden gang, die hem tot nu toe is bijgebleven, den berg naar Herzogenrath afdalen, in „civiel," met den hoogen zijden hoed op, en het advokatentaschje aan de hand. Wij vermoedden alleen maar dat professor op reis ging. Maar toen wij een paar dagen later in de koerant lazen, dat W. H. Nolens cum laude gepromoveerd was tot Mr. in de rechten en Dr. in de Staatswetenschap, wisten wij, dat het gele taschje het kostbare proefschrift over „De leer van den H. Thomas van Aquino over het recht" naar Utrecht had overgebracht.

Dat het onderwijs van Dr. Nolens zich kenmerkte door groote helderheid en scherp-

liek onderwijs in Limburg zulk een kostbare jonge kracht niet aan de politiek mocht afstaan. Maar de grijze Mgr. Boermans bleek een breedere opvatting van de katholieke zaak te hebben en gaf zijn jeugdigen stadgenoot de noodige toestemming. Dr. Schaepman, die zich in dien tijd vrijwel vereenzaamd gevoelde en hoopte in hem een medestander te vinden, moedigde hem aan bij den politieken strijd, en bood zich zelfs aan, voor hem den boer op te gaan en de Peelbewoners op het belang der zaak te wijzen. Dit bleek echter onnoodig. Met groote meerderheid werd hij gekozen en nooit heeft een district zulk een voldoening van zijn afgevaardigde gehad en zooveel eer aan hem beleefd, als Venlo aan Dr. Nolens.

Reeds bij zijn maiden-speech had hij het oor der Tweede Kamer, en steeds meer en meer heeft hij deze weten te boeien. Niet alleen doordat hij nooit vermoeide, maar vooral door zijn „deege degelijkheid" waarvan Dr. Schaepman bij de oprichting van het Katholiek Sociaal Weekblad, welks adviseur Dr. Nolens was, in zijn chronica van 1902 sprak.

Zijn eerste rede behandelde op frissche wijze het arbeidersvraagstuk en wikkelde hem weldra in een langdurige polemiek met Mr. van Houten. Gaarne werd dit vraagstuk door hem in verband gebracht met de mijnstreek, waarin hij te Rolduc zooveel jaren gewoond en ook gewerkt had. Want Dr. Nolens was de oprichter van onzen eersten katholieken mijnwerkersbond en bleef steeds diens trouwe raadgever. De mooie koperen mijnlamp, die menigeen in zijn studeervertrek zal hebben opgemerkt, werd hem te Rolduc door de arbeiders als bewijs van erkentelijkheid aangeboden. En dat hij niet alleen in de gevaarlijke theorie, maar op het moeilijk terrein der praktijk een veilige gids was, hebben zijne adviezen in zake de Mijnwet voldoende bewezen.

Nu was Dr. Nolens in de gelegenheid zijn geestesgaven te ontplooien, zoodat hij weldra naast de groote mannen uit eigen en bevriend kamp, naast Dr. Schaepman en Dr. Kuyper kon gaan staan. Hunsgelijke wel is waar niet in welsprekendheid, hun evenknie, hun meerdere wellicht in voorzichtige staatsmanskunst, wist hij 't spaarzame woord, gewikt en gewogen, op 't geschikte oogenblik te spreken en zoo in nuchter staatsbeleid meermalen de situatie te redden in de Kamer en op 't Congres. De door allen erkende, door vriend en vijand hooggeachte leider der katholieke staatspartij heeft zijn ideëen vastgelegd in het katholiek Staatsprogram, dat met meesterhand getrokken de vaste lijnen aangeeft, waarlangs zich voor vele jaren ons politiek leven bewegen zal.

Dat ook Z. H. de Paus zijn groote verdiensten wist te waardeeren, bleek bij het achthonderdjarig bestaan van Rolduc in 1904. Aan den feestdisch, waar naast den kardinaal-aartsbisschop van Keulen en de bisschoppen van Luik en Roermond ook de ministers van Justitie, Financiën en Oorlog aanzaten, ontving hij, onder luide toejuichingen der aanwezige gasten, leeraren en leerlingen, van den Internuntius den titel van Monseigneur en het Eerekruis. Voor zijn discrete bemoeiingen bij 't instellen van 't Nederlandsch Gezantschap te Rome in 1915, betoonde de Paus zijn ingenomenheid door steeds hoogere kerkelijke onderscheiding.

Intusschen was zijn invloed in den Haag voortdurend toegenomen en was hij vaak minister zonder portefeuille. Toch bleef hij leeraar te Rolduc. Het kamerlidmaatschap en het leeraarsvak bleken inderdaad vereenigbaar, maar niet zonder groote opofferingen. Wanneer andere kamerleden op Vrijdagavond zich naar huis begaven voor „the week-end," om uit te rusten, dan wachtte Dr. Nolens nog het zwaarste gedeelte van zijn arbeid. Op Zaterdag, Zondag en Maandag moest hij thans al zijn lessen geven, vaak vier of vijf per dag. En nadat hij op Vrijdagnacht, na een lange en vermoeiende reis, uit den Haag was aangekomen, stond hij Zaterdag morgen weer op zijn katheder. En nooit heeft hij, tenzij bij ongesteldheid, verzuimd de kamerzitting bij te wonen. Hoe eentonig en ondankbaar, want „cet âge est sans pitié," na de vermoeiende parlementaire werkzaamheden het leeraarsambt vaak voor hem moge geweest zijn, toch bleef hij steeds met opgewektheid zijn taak vervullen.

De leerlingen vermoedden niet, bij welke groote politieke vraagstukken de man, die daar voor hen stond, daags te voren leiding en richting gegeven had. Een enkele maal drong het tot hen door en werd hij, na een parlementaire triomf, bij het binnenkomen in de klas fluisterend gelukgewenscht. Eens zelfs, toen hij aan Troelstra een afstraffing gegeven had, met den raad te Rolduc een cursus in de logica te komen volgen, verstoutte iemand zich, onder de les op de deur te kloppen en te laten vragen, of Troelstra mocht binnenkomen.

In 1909 verwisselde hij den Rolducschen katheder voor den hoogleeraarstoel aan de universiteit van Amsterdam, en het moet hem een groote voldoening geweest zijn, er onlangs zijn oud-leerling Dr. van Rooy als collega te hebben mogen begroeten. Ook thans is hij Rolduc niet vergeten. Op plechtige feesten was hij er vaak de hooggeëerde gast, 'n decoratieve figuur; meer echter wist hij de gulle gastvrijheid van Rolduc te waardeeren, wanneer hij in gezellig samenzijn 't staatsiekleed kon verwisselen tegen 't huiselijk jasje. En toen in 1913 de Hoogere Handelsschool werd opgericht en het eindexamen onder toezicht van door het rijk erkende gecommitteerden moest worden afgenomen, stelde hij zich gaarne hiervoor beschikbaar. In 1921 zag hij zich, daar hij wegens de verlengde kamerzittingen moeilijk in den Haag kon gemist worden, genoodzaakt hiervan af te zien. Had hij wederom aangenomen, dan zou het tot groot ongerief geleid hebben, want op den dag, waarop de uitslag van het examen werd vastgesteld, ontbood hem de Koningin in zake de crisis naar aanleiding van de legerwet.

Veel heeft Nederland aan Dr. Nolens te danken. Nooit is dit in allen eenvoud schitterender gebleken dan toen de grijze Cort van der Linden na aanneming van de Grondwetsherziening in de volle Tweede Kamer, met voorbijzien van alle anderen, op Dr. Nolens toetrad en hem de hand drukte voor zijn steun en zijn beleid, waardoor hij de aanneming mogelijk had gemaakt in weerwil van groote moeilijkheden. Op buitenlandsche congressen heeft hij steeds den Nederlandschen naam weten hoog te houden en te Washington en Genua bleek hij evengoed leider te zijn als in den Haag.

En dat Nederland in 1918 voor de Revolutie is bewaard gebleven, is voor een groot deel aan hem te danken. Want het kabinet Ruys de Beerenbrouck, dat zoo moedig wist weerstand te bieden, was door hem als formateur aan Nederland geschonken als de vrucht van zijn doorzicht en politiek beleid. Hadde hij tengevolge van de bekende persoonlijke en politieke moeilijkheden — er was niet eens een christelijke meerderheid — onverrichter zake de opdracht neergelegd, dan zou waarschijnlijk niemand ter rechterzijde er in geslaagd zijn, deze te volbrengen. Een kabinet-Troelstra had de Revolutie zegevierend ingehaald en een liberaal of zelfs een zaken-kabinet zou niet de noodige beginselvastheid gehad hebben, om den opkomenden vloed te stuiten.

Zoo is Mgr. Nolens een krachtige persoonlijkheid, door eigen wilskracht 't natuurlijk temperament dwingend tot een karakter, dat kalm en vastberaden den zelfgekozen weg gaat. Een man van 't rake woord, meer nog van de kloeke daad, die anderen deed doen, wat hij wilde.

Dat me nu geen, ook der kleinere Rolducsche jongens meer zegge, niet te weten, wie „onze Nolens" is!

* * *

Hallo! Redactie Jaarboek a. u. b.

Is de omlijsting van het Portret al gereed?

Waarom ik dat vraag? Och, de Zusters wilden er graag een zilveren krans om vlechten; want het is toch 't vijf en twintig jarig jubilé van zijn kamerlidmaatschap.

Of dat pas geeft? Waarom niet! Mgr. weet van ouds her de goede bedoelingen dier bescheiden Zusters te waardeeren.

Of die hem kennen?

KRONIEK

1921—1922

.....

5 September. De vacantie is om. Nog zelden hebben we er zoo een meegemaakt, met haast onafgebroken mooi weer na al een heelen zomer van hitte en droogte. Tuin en bosquet zijn geblakerd en gebrand. De vijvers staan ver beneden normaal peil. Elk nieuwe jaar ziet haast een vierde van Rolduc's bevolking vernieuwd en niet zoo gauw nog is de kennis van de nieuw aangekomenen met 't oude Roda en met de oudere leerlingen gemaakt. 't Zal wel wennen!

Onder de vacantie heeft de courant 't bericht al gebracht, dat Mh. de Guasco, na een 24-jarig leeraarschap te Rolduc, benoemd is tot pastoor te Obbicht. Jongere krachten komen hem vervangen. Mh. Smits, terug van de Universiteit van Amsterdam, en Drs. Cobbenhagen, dien enkele veteranen zich nog herinneren, van vóór zijn studie aan de Handelshoogeschool te Rotterdam. Mh. Roukens versterkt het leekenelement onder de leeraren, en nu ook op het Gymnasium de gymnastiek verplicht vak geworden is, moest Mh. Stessen wel hulp krijgen en heeft hij de wellicht ongymnastische gymnasiasten aan Mh. Vaessen overgelaten. In den tuin naast de bosquetpoort is een schutting verrezen en de Peelhazen, die zich tot controle over de werkzaamheden verplicht achten, weten al aanstonds te melden, dat de serre naast het tuintorentje al is afgebroken, en dat men begint te graven. 't Is voor de nieuwe gymnastiekzaal.

6 Sept. „Ora et labora" zal aller plicht zijn in het nieuwe jaar en zoo beginnen we met plechtig Gods zegen af te smeeken over ons werk, dat straks met een enkele les wordt ingezet. Zullen in den loop van het jaar alle goede voornemens tot uitvoering komen, die heden gevormd zijn? De studie wil zoo'n eersten dag alvast niet heel best vlotten: gelukkig, dat 't 's middags wandeling is.

7 Sept. Vier lessen lijken 't schooljaar voor goed te doen beginnen, maar veler aandacht is nog verre; de retraite, die vanavond begint, moet nog de stemming erin brengen.

8, 9, 10 September. De retraite wordt gepredikt door de Paters van Ogtrop, Lydsman en Hanrath C.S.S.R., en men voelt dat aller hart verruimd wordt door de geestelijke lessen en heel de weldoende sfeer van het godsdienstig leven.

12 September. Na een week van voorbereiding, voor velen van aanpassing aan de nieuwe omgeving, kan het schooljaar voor goed beginnen.

24 September. Het vertrek en de promotie van Mh. de Guasco bezorgt ons nog een vrijen middag.

25 September. Onder de Hoogmis doet de Directeur voorlezing van een mandement van de Hoogw. Bisschoppen van Nederland over de stichting van een R. K. Universiteit.

Voor Rolduc, dat in de historie van het bijzonder onderwijs in Nederland zulk een luisterrijke rol gespeeld heeft, is de aankondiging van de bekroning van het werk der kath. emancipatie een blijde tijding.

De studie wordt vervroegd en verkort — niet om de Universiteit, maar om een voetbalmatch, dien Rolduc's elftal in Chêvremont gaat spelen.

12 October. In het carré, dicht bij den fonteinrand, wordt gegraven. Men ziet een cementen deksel bloot komen, dat met vereende krachten opgelicht, een donker-gapend gat laat zien. Zouden 't de geheimzinnige onderaardsche gangen zijn, waar volgens de overlevering de kloosterlingen van vroeger bij gevaar in vluchtten?

't Is een waterput, naar 't zeggen der historici 150 jaar oud, die zich uitstrekt door heel de breedte van het carré. In 30 jaar is hij niet open geweest en nu laat de aanhoudende droogte het toe, erin af te dalen om hem schoon te maken. Als deze regenput droog is, beteekent 't een naderend watergebrek. En inderdaad geven de bronnen die Rolduc van water voorzien, de laatste maanden belangrijk minder.

16 October. Ook Rolduc wordt in de gelegenheid gesteld volgens den wensch der Bisschoppen met het heele katholieke volk van Nederland mede te offeren voor de R. K. Universiteit.

23 October. Na een regenloozen zomer eindelijk de eerste natte dag: na hevigen najaarsstorm is 't na de Hoogmis uit de lucht komen vallen.

's Avonds geeft de Kerkraadsche zangvereeniging St. Lambertus te Rolduc een uitvoering. De forsche mannenstemmen komen in onze aula prachtig tot recht en verschaffen heeren en jongens een avond van zuiver genot.

31 October. Het Hoogfeest van Allerheiligen wordt ingezet met plechtige eerste Vespers, met echt-Rolducschen luister en weelde van klank en kleur en wijdsche staatsie gevierd.

Allerheiligen, een feest van blijde hoop en christelijk vertrouwen op de zaligheid, die we immers door den „overvloed van Gods barmhartigheid door de voorspraak van zoovelen" verwachten.

Onder de plechtige Hoogmis zingt ons koor voor 't eerst dit jaar de zesstemmige Mis van Neckus :O crux ave, „een Mis, schrijft onze muzikale medewerker, die men gemakkelijk voor Palestrijnsche muziek zou aanhooren, een Mis vol gouden harpmuziek zoo echt aanpassend aan het vreugdefeest van Allerheiligen. Zij wordt met veel toewijding gezongen: vooral de sopranen en alten munten uit door zuiveren, beschaafden, goed beheerschten zang. Wie ooit 't genot had, Neckus' werk onder directie van den meester zelf te hooren, herkent licht in deze uitvoering zijn talentvollen leerling. 't Is het geheim van onzen rector chori, Mh. Nillesen, hoe hij in 1½ maand een bijna geheel nieuw koor tot zulke prestatie weet op te voeren." De doodenmetten in den avond verplaatsen onze gedachten naar de gemeenschap met hen, die ons in den dood zijn voorgegaan. Morgen, op

Allerzielen smeeken we voor hen om Gods barmhartigheid, lafenis en uitkomst. Na de H. Mis trekken we in processie naar het kerkhof en vragen er bijzonder voor de Rolducsche dooden, die daar rusten, in plechtig kerkelijk gebed de zaligheid van Gods aanschouwing. Zouden we ook dit jaar voor nog droeviger plechtigheid hier moeten terugkomen?

12 November. Mgr. Schrijnen, bisschop van Roermond, komt te Rolduc aan.

13 November. Na de Hoogmis dient Mgr. aan een aantal leerlingen het H. Vormsel toe en als hij daarna de nieuwgevormden en met hen alle aanwezigen toespreekt, wijst hij vooral op de onschatbare waarde van ons H. Geloof, en op den grooten plicht voor allen om het ongerept te bewaren tusschen de vele dwaalbegrippen van onzen tijd. In het bisschoppelijke woord klinkt naast ernstige bezorgdheid ook het vaste Godsvertrouwen van het „Mane nobiscum Domine", van Mgr.s' wapenspreuk.

Aan het diner verschijnt Mgr. in de eetzaal, nu vergezeld van Mr. E. Baron van Hoevel tot Westerflier, Commissaris der Koningin in Limburg. Ter viering van zijn komst geeft Mgr. een vrijen middag, terwijl de goeverneur vandaag de strafzaal laat uitvallen. Het laatste wordt door de noten-slachtoffers al evenzeer gewaardeerd als het eerste door allen.

6 November. Vóór het lof houdt P. Nielen O.F.M. in de kerk een rede over de beteekenis van St. Franciscus' derde orde voor onzen tijd. Zijn overtuigend woord maakt op de ernstigsten onder de leerlingen een diepen indruk. Immers ook in onzen tijd behoudt Franciscus' ideaal van armoede en verstervíng zijn volle beteekenis.

16 November. Zullen we na den drogen zomer een strengen winter krijgen? Nog nooit wellicht is op Rolduc zóó vroeg schaatsen gereden als dit jaar. Wel is de ijsvlakte heel wat kleiner dan anders door 't lage ni-

veau van de vijvers, maar aan de ijspret doet dit niets af.

23 November. De vorst houdt nog aan en nu de eerste vurigheid bekoeld is en de eerste moeheid uit de beenen gereden, voelt men zich voor goed thuis op 't ijs. De directeur begrijpt den ernst van het oogenblik en geeft verlenging van de middagrecreatie.

25 November. St. Cathrien. Een helderen zonnedag in vollen winter, zoo wel passend bij het populairste van alle Rolducsche feesten, waarop de heeren philosophen ter eere van hun Patrones een oogenblik hun hoogheid vergeten en zich één voelen met het „plebs" in de gemeenschappelijke feestvreugde. Al blijft de meer intieme jool binnen het casino besloten, heel Rolduc leeft vandaag met de philosophen mee.

De voetbalmatch in den voormiddag heeft de volle belangstelling, maar veler verlangen trekt toch naar het ijs, waar wel het getal der rijders vermindert, maar de qualiteit der sport door 't gestadig oefenen voortdurend toeneemt.

Dat het corps philosophen dit jaar over goede vocale krachten beschikt, getuigt de keurig geacheveerde zang onder de plechtige Hoogmis. Maar meer verdiensten nog voor de „volksgunst" verwerft het zich door zijn praestaties op 't tooneel — door opvoering van het blijspel „De Bibliothecaris," waarover de Tooneelrubriek breeder zal uitweiden.

Het orkest heeft wel den avond geopend met de ouverture van La Muette de Portici, die revolutionnaire herinneringen oproept, maar toch blijft de vredige stemming tot het laatste bewaard, misschien onder den indruk van de Paraphrase über das Lied „Still ruht der tee" die met meer andere onder de bedrijven door door het orkest is uitgevoerd.

4 December. Inkleeding van de leden in de nieuw-opgerichte Derde Orde. Hierover meer onder de jaarverslagen.

5 December. Na het diner de pakjes.... een vreugde, die in de kostschooljaren altijd groeit, naarmate men ouder wordt en meer verlangens krijgt. Maar zouden wel alle verwachtingen vandaag vervuld zijn? En heeft niet de een of ander een gard verdiend, maar een koek gekregen?

Nog altijd wordt er geschaatst, nu al drie weken aaneen. Zelfs oudere heeren hebben de lang weggeborgen schaatsen weer uitgehaald, terwijl de jongere zich in de gezonde beweging met de jeugd nòg jonger voelen. Op twee vijvers houdt het ijs zich wonderlijk goed; maar elken avond worden ook door vrijwilligers de gaten zorgvuldig gedicht en alle oneffenheden weggestreken. Dat de stoere werkers bij de felle kou hun sigaar of pijp wel verdienen zal iedereen toegeven. Het is trouwens voor heel Rolduc een ongekende weeldetijd van rooken: schaatsen zonder rooken schijnt nu eenmaal niet te gaan; en degenen, die niet rijden, moeten toch ook wat hebben, redeneert Mh. Directeur, waarmee allen het roerend eens zijn.

6 December. Aan alles komt een eind, zelfs aan de vorst dit jaar. Maar de dooi is een echte Sinterklaassurprise. Vanmiddag rijden en.... vallen er nog eenigen in het water, maar tegen 4 uur is 't voor iedereen duidelijk, dat 't gedaan is.

's Avonds begint het triduum, van Voor Eer en Deugd, geleid door P. Colsen, Lazarist, een weldoende geestelijke vernieuwing voor allen. Twee maal per dag spreekt de Pater ons toe en vooral zijn begeesterende opwekking tot den strijd voor de H. Deugd, in vereeniging met Jesus in de Eucharistie en met de reine Moedermaagd, maakt diepen indruk.

8 December. Na een algemeene Communie op het Mariafeest zijn de goede voornemens aan Jezus' Goddelijk Hart bekend gemaakt.

13 December. Weer wordt er geschaatst voor één dag.

15 December. Heden en morgen worden door een militaire commissie onze Kader-landstormers geëxamineerd voor het diploma van „individueel geoefend man". Op de „theorie" is geducht geblokt en voor de „praktijk" zet iedereen zijn beste krachten bij. Er hangt heel wat van af!

21 December. Uit den Haag komt bericht, dat van de 22 candidaten er 20 geslaagd zijn, n.l. J. Allart, J. Berendsen, J. Goffin, N. Jansen, H. van Kessel, G. Kreyen, L. Leclou, J. Moonen, K. Nijsen (oud-student), Chr.

Schattorjé, J. Schreven, W. van Thiel, C. Verhaegen, S. Vos, P. de Vries, B. Vroom, H. van der Wey, J. Weyden, G. Wolfs en H. Weckseler. Maar het succes wordt nauwelijks opgemerkt in de algemeene compositiedrukte en de hooggespannen nabije-vacantie-stemming.

23 December. Vacantie-begin. Dag van zalig genot en onvergelijkbare vreugde. De tocht door het nacht-duistere bosquet over de gladde boomwortels naar den vlakken weg beneden heeft altijd iets avontuurlijks. Tusschen de jongens flikkeren de schelle lichten van de vele zaklantarens, met goedkoope marken in Duitschland gekocht, en gloeien de punten van duitsche of niet-duitsche cigaretten.

Als het rumoer der stemmen over de cour is verklonken en in de corridor de lampen gedoofd zijn, valt over Rolduc de vale stilte.

3 Januari. De weinige heeren, die op Rolduc zijn achtergebleven, worden verrast door een plotselingen, dichten, taaien sneeuwval.

4 Januari. Heel den nacht is het onafgebroken uit de lucht komen vallen. In de beide carré's ligt een wondere pracht van sneeuw op boomen en struiken. St. Joseph duikt er zijn Jesus-kindje in een dikken pels. In tuin en bosquet vertoont alles onder de rondaanzettende sneeuwmassa onwerkelijke en bombastische vormen. De zware dennen buigen hun breede takken tot brekens. En over de witte weelde straalt de zon.

7 Januari. Eenige liefhebbers van buiten rijden weer op onze vijvers. Zouden de jongens met ijs terugkomen?

8 Januari. Zondag — de laatste dag van de vacantie. Het dooit. Er valt een fijne en koude regen; in de sombere stilte drupt 't van de takken en van de dakgoten vóór de ramen. Het zal gauw gedaan zijn met de sneeuw.

9 Januari. Het einde van de glorie. De donkere gang door het bosquet valt nu heel wat zwaarder dan voor twee weken. En zooveel aangename herinneringen draagt ieder mee naar boven. Als 't werk maar weer begint, is dat alles gauw vergeten! — Ter bevordering van het geestelijk leven is aan de seminaristen van de hoogste klassen een dagelijksche meditatie voorgeschreven. Deze houdt ieder voor zich na de communiteits-mis in de Kerk.

14 Januari. Sneeuw en vorst.

17 Januari. Een extra-feestdag in de week. De Kerkraadsche concertvereeniging, waarvan onze muziekleeraar Mhr. Zeyen de leiding heeft, komt met hulp van het Akensche Stedelijk Orkest en enkele solisten, in de aula Haydn's Oratorium „die Schöpfung" uitvoeren. Om de muziek voor ieder begrijpelijk te maken, geeft Mhr. Wismans voor den middag in de aula een verklaring van het geheele stuk. En werkelijk heeft deze uitvoering met de teedere melodieën en den ontroerend-schoonen zang ons een avond van echt genot geschonken.

19 Januari. Er wordt weer schaatsen gereden. Zouden we werkelijk een „ouderwetschen" winter gaan krijgen?

20 Januari. Zoo'n weer kan niet lang duren. En om 't uitzonderlijke van 't geval geeft de directeur vandaag ijscongé, allen welkom. Inderdaad 't dooit.

21 Januari. Zaterdag. Tegen het einde van de middaglessen bereikt ons uit Herzogenrath het eerste bericht van den dood van Paus Benedictus XV. Vóór het avondgebed kondigt Mh. Directeur het afsterven aan en naar gewoonte wordt het Miserere voor den overledene gebeden.

22 Januari. Het bericht van gisteren blijkt voorbarig te zijn geweest. Uit een telegram van „de Tijd" aan Mhr. Directeur vernemen we, dat Z. H. vanmorgen om 6 uur is overleden. Moge ons gebed van gisteren hem in zijn laatste uren nog hebben gebaat!

27 Januari. Nog altijd ijs. Maar nu **moet** 't toch gedaan zijn! Er valt een fijn vocht uit de lucht en op de cour ligt weldra een vrij dikke ijslaag, waarop naar hartelust gegleden en.... gevallen wordt. De surveillanten zoeken onrustig naar de meetkundige plaats van de loodlijnen op een plat vlak.

28 Januari. Heel het personeel lijkt gemobiliseerd om het ijs van de cour weg te ruimen, maar zonder veel succes. Op de hollandsche cour hebben eenige ijverige handen het zelf aangepakt; daar gaat 't vlugger.

31 Januari. Een algemeene H. Communie

wordt opgeofferd voor de zielerust van Z. H. den Paus. Na twee lessen om 10 uur de plechtige lijkdienst met absoute. Genadige Heer Jesus, geef hem de eeuwige rust!

's Middags treedt een nieuwe lichting van den Kaderlandstorm voor 't eerst in actie. De ouderen, thans immers „geoefende mannen", beginnen zich al te voelen, nu zooveel baardelooze jongeren de eerste stappen op 't oorlogspad gaan zetten. De allerkleinsten zien met bewondering op naar de stoere krijgers, die zoo „frisch und fröhlich" zich in 't grijs-groene laken gestoken hebben, maar zich onder aller oogen toch nog niet zoo heel op hun gemak gevoelen.

De onderprefect, Mhr. Cramer, onze minister van oorlog, glorieert.

2 Februari. Maria-Lichtmis. Vóór de Hoogmis de plechtige kaarsenwijding en processie.

's Avonds in de aula tooneel en muziek. De speciale tooneelrubriek zal er meer van zeggen.

Te Rome begint heden het Conclave voor de verkiezing van een nieuwen Paus. Als een bijzonderheid mag worden vermeld, dat een oud-Rolducien daaraan deelneemt, n.l. de Z. E. P. Dr. J. Drehmanns, C.S.S.R., Secretaris van Kard. van Rossum en consultor van het H. Officie.

5 Februari. Zondag. Er is wéér ijs. Maar de kou is zelfs in de beschutting van het bosquet zoo snerpend, dat slechts 'n twintig van de allervurigste liefhebbers 't uithouden.

6 Februari. Even na tweeën wordt Mhr. Directeur telefonisch de keuze gemeld van Kard. Ratti tot Paus. Hij komt 't in de studiezalen bekend maken, en geeft tegelijk congé, dat met luid-uitslaand enthousiasme begroet wordt. Op den gang van de Heeren is 't rumoer gehoord, deuren vliegen open, een gehol door het huis, algemeene vreugde. In een speciaal lokaal, waar een enkele klas nu al les heeft, is bij den ingespannen arbeid nauwelijks eenig gerucht doorgedrongen. Een enkel vaag vermoeden wordt spoedig onderdrukt. Maar als de bel luidt, kan er geen twijfel meer zijn: er is iets bijzondrs.

Buiten laat de zachte temperatuur onverdeeld ijsvermaak toe.

12 Februari. Zondag Septuagesima. Op den dag der kroning van Z. H. Paus Pius XI wordt na de Hoogmis 't Te Deum gezongen om God te danken voor de keuze van den nieuwen Opperherder. Ginds in Rome geeft de nieuwgekroonde Paus zijn zegen „Urbi et Orbi". Moge ook voor Rolduc die zegen van Christus' plaatsbekleeder op aarde in ruime mate vrucht dragen!

Volgens bisschoppelijk voorschrift wordt na het Evangelie gebeden voor het Permanent Hof van Internationale Justitie, dat in den Haag gaat vergaderen.

13 Februari. Eindelijk is 't met het ijs dan toch gedaan! Maar de echte liefhebbers, die zich dezen winter zes weken lang in de sierlijke kunst hebben hunnen oefenen, vieren die voor 't laatst nog eens uit in een weelde van beweging.

Dooi, maar geen water! In de laatste weken is 't gebrek aan het edele vocht altijd nijpender geworden, en zelfs zij, die meenen, dat „water alleen is om te wasschen", beginnen het meer te waardeeren. Want vele uren per dag is alle toevoer afgesloten en zitten we zonder.

26 Februari. Zondag Quinquagesima. Gedurende drie dagen wordt het Allerheiligste ter aanbidding uitgesteld. Het zijn de schoonste dagen van Rolducsche devotie, waarin ieder zoo ruim gelegenheid vindt om zijn liefde en verlangens aan Jesus in het H. Sacrament kenbaar te maken.

Het koor, met rgooten ijver door Mhr. Nillesen geoefend, doet al zijn best om de kerkelijke diensten zoo plechtig mogelijk te doen zijn. Een traditie van vele jaren wordt ditmaal verbroken. Het was de gewoonte dat de Deken van Kerkrade op dezen Zondag in onze Kerk de Hoogmis kwam zingen. Doch dit jaar voor 't eerst is ook dáár in de parochiekerk het 40-urengebed op vastenavond, zoodat de H. E. H. Deken verhinderd is.

29 Februari. Met Aschwoensdag begint een tijd van ernst en bezinning, die voor sommigen niet altijd even makkelijk valt.

8 Maart. In de weide, onder naast den hoofdingang, wordt naar nieuwe waterbronnen geboord. De oude schijnen voor goed te

zijn uitgeput. Maar deze boring en ook een volgende leveren evenmin iets op.

11 Maart. Zaterdag. Even na de recreatie van 10 uur is het 18e eeuwsche plafond in de muziekzaal gedeeltelijk afgevallen, op één plaats met zoo'n gewicht, dat de planken van den vloer waren ingedrukt. Wonder boven wonder geen ongelukken: de zaal was gesloten.

12 Maart. Tweede Zondag in de Vasten. Missiedag. Men zie het verslag van de Missievereeniging.

19 Maart. Daar het feest van St. Joseph op Zondag valt, geeft die goede heilige vrij van les en strafzaal.

Maar onze zusters krijgen van hun patroon nog een extraatje. Want, hoe vreemd 't ook moge klinken, het watergebrek veroorzaakt een overstrooming: op dortoir 4 zijn de kranen blijven openstaan, toen de toevoer was afgesloten; nu de hoofdkraan geopend wordt, stroomt 't met geweld eruit en in de Zondagavondstilte wordt 't niet bemerkt, eer 't door dortoir 2 heen tot in de eetzaal doordringt. Nu komen de zusters op den laten avond nog aan 't werk.

26 Maart. De nacht is een uur korter: de zomertijd treedt in werking. Maar gelukkig is 't Zondag en toch om 7 uur opstaan, wegens Laetare. Met spanning wordt altijd deze dag verwacht om 't tooneel, ditmaal voor 't eerst onder leiding van Mhr. Cobbenhagen als regisseur en Mhr. Smits als ensceneurcostumier. Voor de opvoering van „de Rabbijn van Selcha" zij men verwezen naar de Tooneelrubriek.

27 Maart. Al is 't vasten, nog is de pret niet uit. Na 't diner gaat plotseling de poort van 't bosquet open en twee olifanten logbuiken de cour op, begeleid door een dwergpaardje, wiens nietigheid tegen de plompe dikhuiden te meer afsteekt. Ze dragen kleeden met 't opschrift: „Voor hongerend Rusland. Nansencomité," en voor 't goede doel brengen hun kunsten heel wat op. Zou ooit te voren een olifant Rolduc betreden hebben?

3 April. Mh. E. Ribbergh viert heden zijn zilveren priesterfeest. Na de twee eerste lessen wordt de plechtige Hoogmis door den jubilaris opgedragen. De belangstelling van vele geslachten dankbare oud-leerlingen uit zich in een stroom van telegrafische en schriftelijke gelukwenschen. In ons aller naam spreekt Mh. Directeur in de eetzaal den feesteling toe. 's Middags vrij, maar de wandeling wordt al na een half uur door den regen gedwongen terug te keeren. Binnen enkele dagen zal Mh. Ribbergh naar het zonnige Zuiden vertrekken om bij de graven van de H. H. Apostelen Petrus en Paulus God te danken voor alle weldaden van de afgeloopen kwart-eeuw.

7 April. In het hospitaal te Kerkrade overlijdt na een korte ziekte Constant Boost, uit Gulpen, leerling 2e klas Gymn. Op Rolduc begint met de composities de voorbereiding tot de vacantie.

9 April. Palm-Zondag. De plechtigheden van Palmwijding en Processie trekken weer alle aandacht. Het tragische gebeuren van 's Heeren lijden wordt ons in den wisselzang van solo's en koor aangrijpend voor oogen gesteld.

10 April. Het stoffelijk overschot van Constant Boost wordt uitgedragen naar zijn laatste rustplaats, door heel Rolduc begeleid. Er is geen intiemer plechtigheid denkbaar, dan op ons kerkhof, als we allen samen zijn en de dood zoo harde lessen tot ons spreekt. In enkele juist gekozen woorden geeft Mh. Directeur den indruk weer, die het droevig feit van zulk plotseling sterven op ons maakt.

12 April. 't Is Woensdag in de Goede Week en vacantie! Als met den morgen de lucht opklaart, verwachten allen den eersten lentedag. Moet Paschen geen lente brengen?

1 Mei. 't Is weer gedaan, helaas, maar de lente is niet gekomen, hoezeer we ernaar verlangden. Nog zelden hebben we zooveel slecht weer in zoo korten tijd beleefd. En nu we op Rolduc terugkomen, botten de boomen van den ijzeren weg nog maar nauwelijks uit, geen bloesems kleuren nog het wintersch aanzicht van den tuin en in 't grauwe carré begint de tulpenboom nog maar even op te lichten. En dat „im schönen Monat Mai!"

Onder de vacantie is door een onderzoek gebleken, dat het plafond in de piano-klasjes en de muziekzaal geheel dreigde af te vallen. Tot groot leedwezen zag men zich genood-

zaakt het mooie oude stuc=werk te verwijde=ren. Daarmee is een kunstwerk uit den tijd der abdij voor goed verloren. [1])

2 Mei. Tot 7 uur slapen we uit van de doorstane vermoeienissen. Wegens het win=tersch weer nog altijd winterorde met de wandeling.

12 Mei. Naar Schaesberg. Zooals het vro=men pelgrims past, wordt de dag geopend met een H. Mis, waaronder velen communi=ceeren. Als de stoet uittrekt voorspellen de sombere luchten niet veel goeds, maar zon=der een druppel regen wordt 't doel van den tocht bereikt. Maar ook van de hitte hebben we volstrekt geen last. Integendeel, in de dun=ne zomerkleeding, die nu eenmaal bij dezen dag schijnt te passen, staan velen onder de H. Mis op den berg armelijk te rillen. Op den terugweg een beetje regen, 's middags altijd meer en 's avonds wordt de match Rhétori=que=Première gespeeld in stroomen water.

15 Mei. Na het souper het bezoek van de Duitsche muzikanten, dat elders uitvoerig wordt beschreven.

17 Mei. Wie zegt er nog, dat men met den tijd moet meegaan? **Wij** zetten vandaag den tijd een half uur terug.

24 Mei. Het watergebrek is heden, daags voor O. H. Hemelvaart, ongelukkigerwijze tegelijk met de hitte, op 't hoogste punt geko=men. Wie zou in zoo'n temperatuur geen be=hoefte gevoelen om zich eenige keeren per dag duchtig te wasschen en heel wat van 't frissche vocht door de keel te spoelen? Maar de kranen blijven hardnekkig weigeren ook maar een druppel uit te laten. Nog altijd is 't boren zonder resultaat gebleven.

26 Mei. De nieuwe gymnastiekzaal is he=den voor 't eerst in gebruik genomen. In alle stilte heeft Mh. Directeur ze van morgen vóór dag en dauw ingezegend. Niemand zou 't geweten hebben, als we niet later den kos=ter een wijwaterkwast en rochet over de cour hadden zien dragen. Maar met dubbelen ijver volgt voortaan ieder de gymnastiek=lessen in het ruime lokaal, waar met een keur van nieuwe hulpmiddelen het werken een pleizier wordt.

31 Mei. H. B. S. en H. H. S. beginnen het schriftelijk gedeelte van hun eindexamen te=gelijk. In de koele aula, waar de muze thans voor de wetenschap is moeten wijken, is 't een geschikte atmosfeer voor rustig denken. Maar de spanning, onvermijdelijk met zoo'n gewichtig gebeuren verbonden, werkt aan=stekelijk op heel 't huis, van Mh. Directeur af tot den jongsten Klein=Rolducker toe.

7, 8, 9, Juni. Het eindexamen Gymn. heeft nog weer een bijzondere attractie, nu van dat van H. B. S. en H. H. S. het nieuwtje alweer af is. Op de bisschopszaal zijn de gordijnen opgetrokken en de vensters wijd geopend, en met belangstelling ziet men uit naar de vreemde heeren, die als regeerings=gecommitteerden het examen zullen bij=wonen. Het zijn dit jaar de heeren Dr. C. J. Vinkesteyn, Inspecteur der Gymnasia, Prof. Dr. F. J. L. Krämer, oud=hoogleeraar en Directeur van het Koninklijk Huisarchief, Prof. Dr. J. de Vries, hoogleeraar te Utrecht. De uitslag stelt velen teleur: van de 12 ge=ëxamineerden zijn er 8 geslaagd, n.l. voor diploma A: L. Beckers, A. Esser, L. Nouwen en Ch. Paulussen.

Voor diploma B: L. Custers, G. Kreyen, P. Schrader en W. van Thiel.

Als 't nieuws op de cour bekend wordt, valt aanstonds de stemming en heel den dag blijft de algemeene teleurstelling merkbaar; maar uit vele gesprekken blijkt 't, hoe menigeen in zoo'n vonnis voor zich zelf een aansporing weet te zien tot meerderen ijver.

Terzelfder tijd is het examen van het semi=narie gehouden: de beide candidaten, A. Jans=sen en J. Spee, zijn geslaagd.

Van vanavond af gaat onze klok weer met de zon mee.

13 Juni. Door allerlei omstandigheden is de viering van het naamfeest van Mh. Direc=teur uitgesteld; maar de eigenlijke dag kan toch niet voorbijgaan zonder extra=rooken.

16 en 17 Juni. De examens zijn niet meer

---

1) De pianoklasjes zijn in de zomervacantie van 1910 overgebracht van naast de physiekzaal naar de zaal onder den toren, achter de muziek=zaal. Terzelfder tijd zijn de twee groote studiezalen gemaakt, links en rechts van den uitgang naar de speelplaats. Van de vroegere studiezaal no. 8 zijn toen twee klassen gemaakt, bestemd voor Philo=sophie en Première. Ook werd toen de studiezaal van Kl.=Rolduc vergroot met de daarachter gele=gen klas.

van de lucht: nu weer gaat na twee dagen mondeling de beslissing vallen over de H. H. S. Mh. Verbeek, sinds Paschen door een lastige en pijnlijke ziekte thuis teruggehouden, komt weer de leiding nemen. Als gecommitteerden zijn, als gewoonlijk, aanwezig de heeren: Prof. J. G. Ch. Volmer, hoogleeraar te Rotterdam, L. F. van Meeuwen, Jr., accountant, Prof. Dr. A. M. A. A. Steger, hoogleeraar te Delft, en W. J. B. Schweitzer, directeur der mijn Laura.

Als om 1 uur de eindvergadering begonnen is, verzamelt heel de cour zich bij het rookzaaltje en blijft, als de menigte op het St. Pietersplein gedurende de pauskeuze, in ingehouden spanning omhoog staren naar de ramen van de groote no. 13, waar de hooge raad bijeen is. Geen „sfumata" verkondigt hier den uitslag, maar uit een open venster wordt de blijde tijding bekend gemaakt: allen zijn geslaagd. De gelukkige 12 zijn: J. Janssen, H. Koedijk, P. Koning, P. Nijskens, L. Reinards, Chr. Schattojé, J. Theunissen, H. van Kessel (Rotterdam), H. van Kessel (Horst), J. van der Heyden, A. van Rietschoten en C. Verhaegen.

18 Juni. Processiezondag: de schoonste dag van dezen korten zomer, waarop liefde en eerbied voor Jesus in het H. Sacrament zich kunnen uitvieren in openlijke hulde en plechtig eerbetoon. En al zijn niet alle versieringen, die we voorbijtrekken, even smaakvol, niet alle bloemen even geurig, niet alle vaandels even frisch, we weten toch, dat die alle zijn de goedbedoelde teekenen van een oprecht geloof. Is hetgeen **wij** aan Jesus hebben aan te bieden ook wel altijd even volmaakt?

19 Juni. Alweer examens: die van de H. B. S. Tot deskundigen zijn benoemd de heeren. Dr. Haverman, Dr. Vriens, Cikot, Josselin de Jong en Dr. H. F. M. Huybers (later vervangen door P. Rombouts O. F .M.)

22 Juni. Tusschen Gymn. en H. H. S. houdt de H. B. S. het midden: de uitslag is bevredigend: van de 15 candidaten 14 geslaagd, n.l. F. Berger, J. Goffin, J. Koenraadt, J. Martens, H. Michiels van Kessenich, C. Rademakers, G. Stroom, H. van der Werf, J. van Waes, Th. van Wely, H. van Wilderen, B. Vroom, J. Willemse en B. Willemsen. Was de uitslag verwacht of raakt men na zooveel examens aan dergelijke emoties gewoon? Zeker is 't, dat dit laatste nauwelijks besproken wordt. Maar er zijn ook groote dingen op til!

23 Juni. Op 't feest van het H. Hart wordt de naamdag van den Z. E. H. Directeur Ant. van de Venne plechtig herdacht. Ditmaal echter, naar oud-rolducsche traditie, meer eenvoudig en met minder omhaal van feestbetoon dan vorig jaar. Maar feest is feest en twee vrije dagen zijn altijd even welkom.

Na de vroegmis een verrassing: na lange maanden van werkeloosheid, is de fontein in 't carré weer aan 't spuiten: symbool van den nieuwen overvloed van 't kostelijk nat. Want door ingrijpende maatregelen is de waternood voorgoed geëindigd.

Mh. Directeur draagt de plechtige Hoogmis op voor alle bewoners van Rolduc. In de eetzaal vertolken Th. Verhoef namens de kleineren en H. Schippers in zijn waardigheid als president der philosophen namens de grooteren de wenschen der leerlingen. Mh. Ribbergh weet den feestvierenden Directeur, als geschenk een verlanglijstje aan te bieden, waarvan nog niet alle onderdeelen zoo grif worden aanvaard.

De dag sluit met een muziekuitvoering in 't bosquet, door het Heerlensch zangkoor „Mignon" en eenige leden van het Stedelijk Orkest van Aken. Wel dreigt 't even te gaan regenen en is 't weer nu juist niet zomersch, maar in de beschutting der hooge boomen en bij 't genot van pijp en sigaar is de buitenlucht ver te prefereeren boven de besloten aula. In ieder geval wordt al het gegevene ruimschoots genoten.

24 Juni. Jour de Jeux. Deze dag van sport en vermaak, verbonden aan het Directeursfeest, dankt zijn oorsprong aan een uitnoodiging van de Gravin van Nassau-d'Oultremont, weduwe van Koning Willem I, aan heel Rolduc gedaan, om bij gelegenheid van het naamfeest van den Directeur Ant. Jansen, den dag van 18 Juni 1856 op haar landgoed Rah bij Aken te komen doorbrengen. Elk jaar werd dit uitstapje herhaald tot den dood van de Gravin in 1864 en daarna werd de traditie op Rolduc voortgezet.

Door bijzondere verscheidenheid van spe-

len is 't animo dit jaar belangrijk grooter dan gewoonlijk en als bij tromgeroffel de menigte naar telkens nieuwe attracties wordt opgeroepen, vieren snelheid en kracht en behendigheid hoogtij. Door de wijze leiding der heeren philosophen verloopt alles in volmaakte orde.

De avond brengt een bijzondere gebeurtenis. Door het feestrumoer op Rolduc in zijn graf in den Dom te Aken uit den doodsslaap gewekt, heeft Keizer Karel de Groote niet alleen zich daarin omgedraaid, maar heeft hij zelfs den grafsteen afgewenteld om in gezelschap zijner doorluchte Paladijnen, de helden te komen bekronen, die hier in ridderlijken kamp den eereprijs gewonnen hebben. In zijn gevolg trekt vooral de aandacht de manhafte Roeland, die nu en dan den hoorn steekt, waarmee hij te Roncevalles zulke wonderen verrichtte. Z. M. wordt met de vereischte eer begroet en zelfs uit alle heerenkamers buigen hoofden zich neer om den keizerlijken stoet te aanschouwen. De prijzen door de keizerlijke handen uitgedeeld, zijn met bijzondere zorg gekozen. Hoe kan 't anders, na 1100 jaar nadenken?

25 Juni. Een Zondag om uit te rusten van de vermoeienissen van gisteren!

Vóór het Lof trekken we uit in processie naar het H. Hart-beeld, waar Mh. Directeur de toewijding hernieuwt van Rolduc aan het Goddelijk Hart.

6 Juli. Op de hoogste klassen de eerste examens. Morgen begint 't voor goed. Op de cour is 't opvallend stil. De banken zijn dicht bezet en er wordt meer gestudeerd dan gespeeld. Zit hier of daar de angst er achter?

13 Juli. Een dag van vreugde voor velen, van droefenis voor anderen. En toch ziet niemand ooit een dag zoo gaarne aanbreken. Hoe 't ook mag afloopen, voor zeven weken gaan we Rolduc verlaten, studie en boeken vergeten. En als na de plechtige Hoogmis 't Te Deum gezongen wordt, is er niemand, die niet beseft, voor hoeveel gunsten in 't afgeloopen jaar hij dank verschuldigd is aan God.

14 Juli. Het schooljaar voorbij. In volle blijdschap gaan we de vacantie in. Hoevelen zijn er, die niet wederkeeren? Voor hen 't meest: Adieu Rolduc!

.....

PRIJSUITDEELING

SCHOOLJAAR 1921—1922.

****

Hebben met goed gevolg afgelegd:

I. Het Toelatingsexamen tot de Studie der Philosophie,

de leerlingen der 6e klasse van het Seminarie van het Schooljaar 1921—1922:

Amaury Janssen, van Venray;
Joseph Spee, van Blerick;

II. Het Eindexamen van 't Gymnasium,

de leerlingen der hoogste klasse van het Schooljaar 1921—1922:

A.

Louis Beckers, van Nuth;
Amaury Esser, van Princenhage;
Laurent Nouwen, van Venlo;
Charles Paulussen, van Maastricht;

B.

Leo Custers, van Amstenrade;
Gerard Kreyen, van Kerkrade;
Piet Schräder, van Weert;
Willem van Thiel, van Leur;

III. Het Eindexamen der Hoogere Burgerschool,

de leerlingen der hoogste klasse van het Schooljaar 1921—1922:

Ferd. Berger, van Venlo;
Joseph Goffin, van Breda;
Jan Koenraadt, van Steenbergen;
Jan Martens, van Valkenburg;
Henri Michiels van Kessenich, van Nuth;
Cornelis Rademakers, van Roosendaal;
Gustave Stroom, van Maastricht;
Hubert van der Werf, van Bolsward;
Joseph van Waes, van Westdorpe;
Theodore van Wely, van Roosendaal;
Henri van Wilderen, van Naarden;
Bernard Vroom, van Rotterdam;
Jan Willemse, van Amsterdam;
Bernard Willemsen, van Oldenzaal;

IV. Het Eindexamen der Hoogere Handelsschool,

de leerlingen van de hoogste klasse van het Schooljaar 1921—1922:

Jan Janssen, van Simpelveld;
Herman Koedijk, van Rijssen;
Paul Koning, van Goor;
Pierre Nijskens, van Roosteren;
Leon Reinards, van Maastricht;
Christ. Schattorjé, van Venlo;
Joseph Theunissen, van Valkenburg;
Henri van Kessel, van Horst;
Henri van Kessel, van Rotterdam;
Joseph van der Heyden, van Clinge;
André van Rietschoten, van Venlo;
Cesar Verhaegen, van Grauw;

ALGEMEENE PRIJZEN.

Seminarie.

TWEEDE JAAR.

Joseph Sixliard, van Roermond.

EERSTE JAAR.

Rudolf Huysmans, van Eindhoven.
Willem Sillen, van Roermond.
Arnold van Thiel, van Leur.

Gymnasium.

VIJFDE KLASSE.

Leopold Weyermans, van Eysden.

VIERDE KLASSE.

Piet Zoetmulder, van Heerlen.

DERDE KLASSE.

Jan van Groenendael, van Breda.

TWEEDE KLASSE.

Honoré de Rechter, van Clinge.
Emmanuel Hell, van Duisburg.
Martin van den Bercken, van Grubbenvorst.

EERSTE KLASSE.
1ste Afd.

Ignaz König, van Osnabrück.
Joseph van Loo, van Schin op Geulle.

2de Afd.

Joseph Neus, van Vaals.
Henri Jochems, van Meyel.

Zeer eervolle vermelding.

Herman Stolwijk, van Vinkeveen.

Hoogere Burgerschool.

VIERDE KLASSE.

Arthur Thomas, van Eysden.

DERDE KLASSE.
1ste Afd.

Lodewijk Braam, van Terborg.

2de Afd.

Antoon Overling, van Doetinchem.

TWEEDE KLASSE.
1ste Afd.

Niet toegekend.

2de Afd.

Piet Rutges, van Geertruidenberg.

EERSTE KLASSE.
1ste Afd.

Antoon Weynen, van Fijnaart.

2de Afd.

Yette Flapper, van Franeker.
Antoon Meyers, van Oss.

Hoogere Handelsschool.

EERSTE KLASSE.

Jan Hehenkamp, van Amersfoort.

Voorbereidende School.

1ste Afd.

Willy ten Berge, van Groningen.

2de Afd.

Joseph Bemelmans, van Meerssen.

PHILOSOPHIE.

Tweede Jaar.

Joseph Sixliard, van Roermond.

Algem. prijs, 1ste pr. theol., 1ste pr. psych., 1ste pr. toegep. psych., 1ste pr. ethica, 1ste pr. gesch. wijsb., 1ste pr. bijb. gesch., 3de pr. gew. welspr., 1ste pr. sociol., 1ste pr. duitsch, 1ste pr. archeol., 2de pr. natuurk., 2de verm. boekh., 2de verm. kerkgesch.

Joseph Pop, van Maastricht.

2de pr. psych., 1ste pr. toegep. psychol., 3de pr. kerkgesch., 3de pr. bijb. gesch., 2de pr. sociol., 3de pr. archeol., 1ste pr. natuurk., 1ste pr. natuurh., pr. 5 verm. 1ste verm. theol., 2de verm. ethica, 1ste verm. gesch. wijsb., 2de verm. duitsch, 1ste verm. boekh.

Jan Brouwers, van Sittard.

1ste pr. theol., 2de pr. psych., 2de pr. ethica, 3de pr. bijb. gesch., 3de pr. gew. welspr., 2de pr. duitsch, 1ste pr. archeol., 1ste verm. toegep. psych., 2de verm. gesch. wijsb.

Bernard Dorbeck, van Alkmaar.

1ste pr. gew. welspr., 4de verm. psych., 2de verm. gesch. wijsb., 2de verm. nat. hist.

Leo Obers, van Herten.

Pr. boekh., pr. 6 verm., 3de verm. theol., 2de verm. psych., 1ste verm. toegep. psych., 3de verm. ethica, 1ste verm. bijb. gesch., 5de verm. natuurh.

Guillaume Mullenders, van Wylré.

3de pr. sociol., 4de verm. psych., 1ste verm. ethica, 4de verm. gew. welspr.

Pierre Loo, van Noorbeek.

3de pr. kerkgesch., 2de verm. theol., 1ste verm. psych., 3de verm. bijb. gesch.

Jacques Storms, van Roermond.

pr. 11 verm. 3de verm. theol., 3de verm. psych., 3de verm. ethica, 2de verm. gesch. wijsb., 2de verm. bijb. gesch., 4de verm. gew. welspr., 1ste verm. kerkgesch., 6de verm. sociol., 4de verm. natuurk., 4de verm. natuurh.

Jacques Hutschemakers, van Wahlwiller.

pr. 5 verm. 4de verm. gew. welspr., 2de verm. sociol., 2de verm. kerkgesch., 5de verm. duitsch, 6de verm. archeol.

Pierre Hustinx, van Maastricht.

pr. 4 verm., 2de verm. bijb. gesch., 5de verm. sociol., 2de verm. natuurk., 2de verm. natuurh.

Herman Rieter, van Velden.

3de verm. duitsch.

Fred. Kemmere, van Weert.

3de verm. archeol.

Eerste Jaar.

Rudolf Huysmans, van Eindhoven.

Algem. prijs, 3de pr. philos., 1ste pr. bijb. gesch., 1ste pr. ethica, 2de pr. gew. welspr., 1ste pr. kerkgesch., 1ste pr. gesch. wijsb., 3de pr. sociol., 2de pr. lat., 1ste pr. gr., 1ste pr. boekh., prijs 4 verm. 4de verm. natuurk., 1ste verm. natuurh., 1ste verm. scheik., 1ste verm. archeol.

Willem Sillen, van Roermond.

Algem. prijs. 1ste pr. philos., 1ste pr. ethica, 2de pr. kerkgesch., 3de pr. duitsch, 3de pr. natuurk., 1ste pr. scheik., pr. 8 verm., 3de verm. bijb. gesch., 1ste verm. gesch. wijsb., 1ste verm. sociol., 3de verm. lat., 3de verm. gr., 5de verm. archeol., 2de verm. natuurh., 1ste verm. boekh.

Arnold van Thiel, van Leur.

Algem. prijs, 1ste pr. philos., 2de pr. gesch. wijsb., 1 pr. lat., 1ste pr. gr., 3de pr. natuurh., pr. 8 verm., 1ste verm. ethica, 3de verm. gew. welspr., 4de verm. sociol., 4de verm. duitsch, 2de verm. archeol., 3de verm. natuurk., 2de verm. scheik., 2de verm. boekh.

Gerard Menten, van Limbricht.

2de pr. boekh., 3de pr. sociol., 3de pr. gr., pr. 7 verm., 1ste verm. philos., 2de verm. ethica, 2de verm. gew. welspr., 2de verm. gesch. wijsb., 2de verm. lat., 2de verm. natuurh.

Lambert Versterren, van Meerssen.

2de pr. scheik., 1ste verm. natuurk., 6de verm. natuurh.,

Jacques Mullenders, van Fouron St. Mart.

3de pr. philos., 3de pr. gew. welspr., 3de pr. gr., pr. 5 verm., 2de verm. ethica, 3de verm. sociol., 3de verm. gesch. wijsb., 1ste verm. lat., 2de verm. nat. hist.

Jan Willems, van Horst.

pr. 5 verm., 2de verm. philos., 4de verm. ethica, 6de verm. sociol., 1ste verm. gr., 4de verm. archeol.

August Rohs, van Amstenrade.

2de verm. kerkgesch., 1ste verm. duitsch, 3de verm. boekh.

Jan Geurts, van Maashees.

3de verm. philos., 2de verm. gr.

Gerard Raeven, van Maastricht.

1ste verm. gew. welspr.

Antoon van den Bosch, van Weert.

4de verm. gesch. wijsb.

Jan Bemelmans, van Nuth.

4de verm. lat.

Henri Zitzen, van Rimburg.

6de verm. duitsch.

GYMNASIUM.

Vijfde klasse.

Leopold Weyermans, van Eysden.

Algem. prijs, 1ste pr. godsd., 1ste pr. kerkgesch., pr. gr., pr. lat., 1ste pr. gesch., 1ste pr. fransch, pr. eng., pr. wisk., pr. aard., pr. scheik. a., 3de verm. nederl., 1ste verm. natuurk.

Joseph Weyden, van Kerkrade.

1ste pr. nederl., 1ste pr. duitsch, 2de verm. fransch, 1ste verm. natuurk.

Hubert Hermans, van Broekhuizen.

2de pr. gesch., 2de pr. fransch, pr. alg. letterk., pr. 5 verm., 3de verm. godsd., 1ste verm. lat., 1ste verm. nederl., 2de verm. duitsch, 1ste verm. eng.,

Albert van Eekelen, van Oosterhout.

2de pr. godsd., 2de pr. kerkgesch., pr. natuurk., 2de verm. gesch., 1ste verm. scheik.

Joseph Dohmen, van Spekholzerheide.

2de pr. duitsch, 2de verm. godsd., 1ste verm. aardr.

Frans Coebergh, van Utrecht.

2de pr. nederl., 2de verm. kerkgesch.

Joseph Paulussen, van Maastricht.

pr. 4 verm., 2de verm. kerkgesch., 1ste verm. gr., 2de verm. nederl., 1ste verm. gesch.

August Schutgens, van Spaubeek.

1ste verm. godsd., verm. alg. letterk.

Jules Thywissen, van Venlo.

1ste verm. kerkgesch., 4de verm. nederl.

Heinrich Müller, van Rotterdam.

1ste verm. fransch, 1ste verm. duitsch.

Vierde klasse.

Piet Zoetmulder, van Heerlen.

Algem. prijs, pr. godsd., pr. kerkgesch., pr. lat., pr. nederl., pr. gesch., pr. fransch, pr. duitsch, pr. engelsch, pr. wisk., pr. aardr., pr. natuurk., pr. scheik., verm. gr.

Jan Kallen, van Noorbeek.

pr. gr., pr. aardr., pr. 11 verm., 2de verm. godsd., 1ste verm. kerkgesch., 1ste verm. lat., 1ste verm. nederl., 1ste verm. gesch., 1ste verm. fransch, 1ste verm. duitsch., 1ste verm. eng., 1ste verm. wisk., 1ste verm. natuurk., 1ste verm. scheik., 1ste verm. handt.

Gerard Smeets, van Kerkrade.

pr. handt., 1ste verm. godsd., 2de verm. nederl.

Johan Meyerinck, van Denekamp.

2de verm. godsd.

Derde klasse.

Jan van Groenendael, van Breda.

Algem. prijs, pr. godsd., 2de pr. gr., 1ste pr. nederl., 1ste pr. gesch., 1ste pr. aardr., pr. 6 verm., 3de verm. kerkgesch., 3de verm. fransch, 1ste verm. duitsch, 1ste verm. eng., 2de verm. wisk., 2de verm. natuurk.

Antoon Janssen, van Eysden.

pr. godsd., 1ste pr. gesch., pr. eng., pr. wisk., 1ste pr. natuurk., pr. 6 verm., 2de verm. kerkgesch., 1ste verm. nederl., 2de verm. fransch, 2de verm. duitsch, 3de verm. aardr., 2de verm. handt.

Arnold Kruyen, van Geleen.

1ste pr. fransch, 1ste pr. duitsch, 2de pr. handt., pr. 4 verm., 4de verm. godsd., 2de verm. gr., 3de verm. gesch., 2de verm. eng.

Joseph Ubaghs, van Valkenburg.

1ste pr. gr., 2de pr. nederl., 2de pr. fransch, 2de verm. godsd.

Gerard van Enckevort, van Sevenum.

2de pr. natuurk., 1ste pr. handt., 1ste verm. wisk.

Joseph Baas, van Hoorn.

2de pr. aardr., pr. 5 verm., 1ste verm. kerkgesch., 3de verm. nederl., 2de verm. gesch., 4de verm. fransch, 1ste verm. natuurk.

Henri Seelen, van Heerlen.

1ste pr. kerkgesch., 3de verm. godsd., 2de verm. nederl., 1ste verm. handt.

Hugo von Schwartzenberg, van Eygelsh.

2de pr. duitsch, 4de verm. gesch., 1ste verm. aardr.

Louis Vorstman, van Bussum.

2de pr. kerkgesch.

Jan Kwanten, van Haarle.

pr. 7 verm., 4de verm. godsd., 4de verm. kerkgesch., 4de verm. nederl., 1ste verm. gesch., 1ste verm. fransch, 3de verm. duitsch, 2de verm. aardr.

Hubert Swillens, van Heerlen.

1ste verm. godsd., 1ste verm. gr.

Jan Gökemeyer, van Kerkrade.

1ste verm. natuurk., 3de verm. handt.

Tweede klasse.

Honoré de Rechter, van Clinge.

Algem. prijs, 2de pr. bijb. gesch., 1ste pr. gr., 2de pr. lat., 2de pr. gesch., 1ste pr. fransch, 2de pr. duitsch, 1ste pr. handt., pr. 4 verm., 2de verm. godsd., 1ste verm. nederl., 1ste verm. wisk., 2de verm. natuurh.

Emmanuel Hell, van Duisburg.

Algem. prijs, 1ste pr. godsd., 2de pr. bijb. gesch. 1ste pr. gr., 1ste pr. lat., 1ste pr. nederl., 1ste pr. gesch., 2de pr. fransch, 1ste pr. duitsch, 2de pr. wisk., 1ste pr. aardr., 1ste pr. natuurh., 1ste verm. handt.

Martin v. d. Bercken, van Grubbenvorst.

Algem. prijs, 1ste pr. godsd., 1ste pr. bijb. gesch., 1ste pr. gr. 2de pr. lat., 1ste pr. nederl., 2de pr. duitsch, 1ste pr. wisk., 2de pr. natuurh., 1ste verm. gesch. 1ste verm. fransch, 1ste verm. aardr.

George Smeets, van Ottersum.

2de pr. handt., pr. 5 verm., 3de verm. lat., 2de verm. nederl., 3de verm. gesch., 2de verm. wisk., 1ste verm. natuurh.

Hubert Vliegen, van Heerlen.

pr. 7 verm., 4de verm. godsd., 1ste verm. gr., 2de verm. gesch., 2de verm. fransch, 1ste verm. duitsch, 4de verm. wisk., 2de verm. aardr.

Jacques Slijpen van Stevensweert.

pr. 7 verm., 2de verm. godsd., 2de verm. bijb. gesch., 1ste verm. lat., 2de verm. gr., 4de verm. nederl. 3de verm. fransch, 3de verm. wisk.

Pierre Wijnen, van Reymerstock.

1ste verm. godsd., 2de verm. duitsch, 3de verm. natuurh.

Marcel Krekelberg, van Maastricht.

1ste verm. bijb. gesch., 4de verm. natuurh.

Leopold Huynen, van Reymerstock.

3de verm. bijb. gesch., 2de verm. handt.

Jan Janssen, van Maarland.

2de verm. lat., 3de verm. duitsch.

Paul Smeets, van Weert.

3de verm. nederl., 2de verm. handt.

Emile Houben, van Valkenburg.

4de verm. gesch.

Hubert Vijgen, van Kerkrade.

3de verm. aardr.

Joseph Bollen, van Zwolle.

1ste verm. handt.

Eerste klasse.

1ste Afd.

Joseph van Loo, van Schin-op-Geulle.

Algem. prijs, 2de pr. lat., pr. nederl., pr. 5 verm., 2de verm. fransch, 2de verm. wisk., 2de verm. aardr., 2de verm. natuurh., 2de verm. handt.

Ignaz König, van Osnabrück.

Algem. prijs, 2de pr. godsd., 1ste pr. lat., pr. fransch, 2de verm. nederl., 1ste verm. aardr.

Antoon Geurts, van Geysteren.

1ste pr. godsd., 1ste pr. bijb. gesch., pr. gesch., pr. aardr., 3de verm. handt.

Mathieu Vincken, van Schaesberg.

2de pr. bijb. gesch., pr. wisk., pr. handt., 1ste verm. godsd., 2de verm. aardr.

Hubert Ortmans, van Wahlwiller.

2de pr. godsd., pr. 4 verm., 1ste verm. nederl., 2de verm. gesch., 1ste verm. fransch, 2de verm. aardr.

Pierre Keijbets, van Terwinselen.

pr. natuurh., 2de verm. lat.

Joseph Habets, van Kerkrade.

4de pr. declam., 1ste verm. bijb. gesch., 2de verm. nederl., 1ste verm. handt.

Johan Franck, van Schaesberg.

pr. handt.

Henri Wetzels, van Kerkrade.

3de verm. lat., 1ste verm. natuurh.

Nico Prompers, van St. Geertruid.

1ste verm. bijb. gesch.

Gerard Dijkman, van Epe.

1ste verm. lat.

Frans Arkenbosch, van Kerkrade.

1ste verm. gesch.

Jacques Bollen, van Maastricht.

1ste verm. natuurh.

2de Afd.

Joseph Neus, van Vaals.

Algem. prijs, pr. godsd., 1ste pr. lat., pr. nederl., pr. gesch., pr. fransch, pr. aardr., pr. natuurh., 1ste verm. bijb. gesch.

Henri Jochems, van Meyel.

Algem. prijs, pr. godsd., pr. bijb. gesch., 2de pr. lat., pr. 5 verm., 1ste verm. nederl., 2de verm. gesch., 1ste verm. fransch, 1ste verm. meetk., 1ste verm. natuurh.

Werner Smeets, van Kerkrade.

pr. godsd., pr. meetk., pr. handt., pr. 4 verm. 2de verm. nederl., 2de verm. algebra, 2de verm. aardr., 2de verm. natuurh.

André van de Reyt, van Ginneken.

pr. algebra.

Joseph Keysers, van Sittard.

pr. 5 verm., 2de verm. godsd., 2de verm. lat., 1ste verm. gesch., 2de verm. algebra, 1ste verm. aardr.

Johan van Wijngaarden, van Blerik.

2de pr. declam., 1ste verm. meetk.

Antoon van Eekelen, van Oosterhout.

5de pr. declam., 2de verm. nederl., 2de verm. fransch.

Frans Ehlen, van Broeksittard.

1ste verm. godsd., 2de verm. algebra.

Jan Reinartz, van Waubach.

3de verm. godsd., 2de verm. bijb. gesch., 1ste verm. meetk.

Karel Meurs, van Gendt.

1ste verm. algebra, 1ste verm. handt.

Herman Stolwijk, van Vinkeveen.

1ste verm. lat.

Joseph van Thoor, van Simpelveld.

3de verm. lat.

Hubert Vincken, van Mechelen-Wittem.

2de verm. handt.

HOOGERE BURGERSCHOOL.

Vierde klasse.

Arthur Thomas, van Eisden.

alg. pr., 1ste pr. nat., 1ste pr. scheik., 1ste pr. werktuigk., 1ste pr. cosmogr., 1ste pr. nat. hist., 1ste pr. gesch., 1ste pr. ned., 1ste pr. fransch, 1ste pr. eng., 2de pr. wisk., 2de pr. handteek., pr. 5 verm., 1ste verm. godsd., 1ste verm. staatswet., 1ste verm. hoogd., 3de verm. kerkgesch., 4e verm. boekh.

Gerard Offermans. van Geertruidenberg.

1ste pr. godsd., 1ste pr. staatswet., 1ste pr. ned., 1ste pr. hoogd., 2de pr. kerkgesch., 2de pr. nat., 2de pr. fransch, pr. 7 verm., 1ste verm. cosmogr., 1ste verm. gesch., 1ste verm. eng., 2de verm. aardr., 3de verm. werktuigk., 3de verm. boekh., 4de verm. nat. hist.

Martin van Aken, van Oudenbosch.

1ste pr. kerk. gesch., 2de pr. werktuigk., 2de pr. boekh., 2de pr. nat. hist., 2de pr. staatswet., pr. 6 verm., 1ste verm. nat., 1ste verm. scheik., 2de verm. godsd., 2e verm. fransch, 2de verm. hoogd., 4de verm. gesch.

Hubert Croughs, van Stevensweert.

pr. aardr., 2de pr. godsd., 2de pr. werktuigk., 2de pr. hoogd., 2de pr. eng., pr. 7 verm., 1ste verm. nat., 1ste verm. ned., 1ste verm. fransch, 2de verm. kerk. gesch., 2de verm. nat. hist., 2de verm. gesch., 2de verm. staatswet.

Charles Kramers, van Zwolle.

1ste pr. boekh., pr. 6 verm., 1ste verm. ned., 1ste verm. handteek., 1ste verm. lijnteek., 3de verm. godsd., 3de verm. gesch., 4de verm. scheik.

Louis van de Venne, van Echt .

1ste pr. handteek., pr. 6 verm., 2de verm. wisk., 2de verm. werktuigk., 2de verm. lijnteek., 3de verm. cosmogr., 4de verm. nat., 4de verm. staats-wet.

Alfons Lannoye, van Uitkerke-Blankenberghe.

1ste pr. lijnteek., pr. 4 verm., 1ste verm. nat. hist., 2de verm. scheik., 2de verm. aardr., 3de verm. handteek.

Jan Schreven, van Wychen.

2de pr. scheik., 1ste verm. werktuigk., 3de verm. nat., 4de verm. godsd.

Joseph Jaspars, van Merselo.

2de pr. cosmogr., 1ste verm. aardr., 2de verm. eng., 3de verm. nat. hist.

Henri Stoot, van Venray.

2de pr. gesch.

Pierre Niesten, van Bergen.

1ste verm. kerk. gesch., 3de verm. staatswet., 3de verm. eng.

Joseph van de Weyer, van Spekholzerh.

1ste verm. wisk., 3de verm. fransch.

Herman Damen, van Moerdijk.

1ste verm. boekh., 4de verm. fransch.

Joseph Verhaegen, van Hulst.

2de verm. handteek., 3de verm. scheik.

Henri Leclerq, van Gulpen.

2de verm. boekh.

Jacques Allart, van Alfen a. d. Rijn.

4de verm. kerk. gesch.

Derde klasse, 1e afd.

Lodewijk Braam, van Terborg.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. nat., 2de pr. kerk. gesch., 2de pr. nat. hist., 2de pr. aardr., 2de pr. fransch, 2de pr. hoogd., 2de pr. eng., 1ste verm. staatsinr., 2de verm. wisk., 2de verm. ned.

Albert Schuerman, van Hulst.

1ste pr. wisk., 1ste pr. gesch., 1ste pr. aardr., 1ste pr. staatsinr., 1ste pr. ned., 2de pr. nat., 2de pr. eng., 1ste verm. hoogd., 2de verm. fransch, 3de verm. nat. hist.

Hubert Defesche, van Hamburg.

1ste pr. hoogd., 1ste pr. eng., 2de pr. nat. hist., 2de pr. staatsinr., 3de verm. gesch., 4de verm. kerk. gesch., 4de verm. aardr.

Frans Bruning, van Bergen-op-Zoom.

1ste pr. fransch, 2de pr. gesch., 2de pr. ned., pr. 4 verm., 2de verm. hoogd., 2de verm. eng., 2de verm. staatsinr., 4de verm. aardr.

Jo Maaskamp, van Nijmegen.

1ste pr. nat. hist., 2de pr. godsd., pr. 8 verm., 1ste verm. aardr., 1ste verm. ned., 2de verm. nat., 2de verm. gesch., 3de verm. kerk. gesch., 3de verm. eng., 4de verm. wisk., 4de verm. fransch.

Antoon Hensen, van Rotterdam.

1ste pr. kerk. gesch., 2de pr. gesch., 3de verm. godsd., 3de verm. ned., 3de verm. fransch.

Karel van Dijck, van Arnhem.

1ste pr. nat., 2de verm. aardr., 3de verm. staatsinr.

Alfons van Oppen, van Maastricht.

2de pr. godsd.

Frans Beltjens, van Roermond.

2de pr. wisk., 1ste verm. nat.

Paul Berkemeyer, van Heerenveen.

pr. 5 verm., 1ste verm. godsd., 1ste verm. kerk. gesch., 1ste verm. nat. hist., 1ste verm. gesch., 1ste verm. eng.

Joseph America, van Gulpen.

1ste verm. wisk., 2de verm. godsd., 2de verm. nat. hist.

Alfred Pinckers, van Eisden.

1ste verm. fransch.

Gerard Wolfs, van Breda.

2de verm. kerk. gesch.

Frans van Enckevort, van Blerik.

3de verm. wisk., 3de verm. aardr.

Cor Verbeek, van Oss.

3de verm. staatsinr., 4de verm. ned.

Henri Peeters, van Eindhoven.

3de verm. nat.

Derde klasse, 2de afd.

Antoon Overling, van Doetinchem.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., pr. kerk. gesch., pr. wisk., pr. nat., pr. nat. hist., pr. gesch., pr. aard., pr. fransch, pr. hoogd., pr. eng., 1ste verm. ned.

René Smeets, van Ottersum.

pr. staatsinr., pr. ned., pr. handteek., 1ste verm. godsd., 1ste verm. nat. hist., 2de verm. aardr.

Jan Bodifée, van Deventer.

pr. nat., 1ste verm. wisk., 3de verm. godsd.

Martin Berger, van Venlo.

2de pr. godsd., 1ste verm. kerk. gesch.

Antoon de Bruyn, van Leiden.

pr. gesch., 2de verm. ned.

Willy Urselmann, van Nijmegen.

pr. 6 verm., 1ste verm. gesch., 1ste verm. fransch, 2de verm. godsd., 2de verm. kerk. gesch., 2de verm. nat. hist., 2de verm. eng.

Frans Kneepkens, van Weert.

1ste verm. hoogd., 2de verm. eng.

George America, van Gulpen.

1ste verm. eng., 2de verm. fransch.

Chris Meurs, van Gendt.

1ste verm. handteek., 2de verm. wisk.

Hubert Heiligers, van Heerlen.

1ste verm. nat.

Clemens Wüst, van Dokkum.

1ste verm. aardr.

Frans Poels, van Roermond.

1ste verm. staatsinr.

Joseph Senden, van Vaals.

2de verm. hoogd.

Hubert Bremen, van Kerkrade.

2de verm. handteek.

Tweede klasse, 1ste afd.

Joseph Kurstjens, van Grubbenvorst.

pr. wisk., pr. aard., 1ste verm. hoogd., 2de verm. fransch.

Gerard de Nijs, van Roosendaal.

1ste pr. godsd., pr. kerk. gesch., pr. ned., pr. fransch., 1ste verm. eng.

Antoon Hermans, van Brunssum.

pr. nat. hist., pr. handteek., 1ste verm. godsd., 1ste verm. gesch.

Joseph Gerards, van Heerlen.

pr. gesch., pr. 4 verm., 1ste verm. nat. hist., 1ste verm. ned., 2de verm. godsd., 2de verm. kerk. gesch.

Koos Offermans, van Geertruidenberg.

pr. eng., pr. 5 verm., 1ste verm. aard., 1ste verm. fransch, 2de verm. gesch., 2de verm. ned., 3de verm. godsd.

August Beckers, van Nuth.

pr. nat. hist., 2de verm. gesch., 2de verm. hoogd., 2de verm. handteek.

Gerard Heyltjes, van Kerkrade.

pr. hoogd., 2de verm. aardr., 2de verm. eng., 4de verm. godsd.

Mathieu Kissels, van Klimmen

2de pr. godsd.

Hubert Fouarge, van Gulpen.

1ste verm. handteek., 2de verm. fransch.

Jan Gozé, van Maastricht.

1ste verm. wisk.

Piet Hilbrand, van Obdam.
2de verm. wisk.

Tweede klasse, 2e afd.

Piet Rutges, van Geertruidenberg.
Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. kerk. gesch., 1ste pr. wisk., 1ste pr. nat. hist., 1ste pr. gesch., 1ste pr. aardr., 1ste pr. ned., 1ste pr. fransch, 2de pr. hoogd., 2de pr. eng.

Willy Reinards, van Valkenburg.
1ste pr. hoogd., 2de pr. godsd., 2de pr. nat. hist., 2de pr. gesch., 2de pr. ned., pr. 4 verm., 1ste verm. aardr., 2de verm. wisk., 2de verm. fransch, 2de verm. eng.

Piet de Jong, van Oosteind.
1ste pr. eng., 2de pr. godsd., 2de pr. kerk. gesch., 2de pr. fransch, pr. 4 verm., 1ste verm. hoogd., 2de verm. nat. hist., 2de verm. ned., 3de verm. wisk.

Guillaume Rouschop, van Bergen.
pr. handteek., pr. 5 verm., 1ste verm. nat. hist., 1ste verm. gesch., 2de verm. godsd., 2de verm. eng., 3de verm. aardr.

Louis Martens, van Valkenburg.
2de pr. gesch., 2de pr. aardr., 2de pr. fransch, pr. 8 verm., 1ste verm. godsd., 1ste verm. ned., 1ste verm. handteek., 2de verm. nat. hist., 2de verm. hoogd., 3de verm. kerk. gesch., 3de verm. eng., 4e verm. wisk.

Pierre Mesker, van Maastricht.
2de pr. ned., pr. 7 verm., 1ste verm. wisk., 1ste verm. fransch, 1ste verm. eng., 2de verm. kerk. gesch., 2de verm. gesch., 2de verm. aardr., 3de verm. nat. hist.

Max Hartmann, van Delft.
2de pr. wisk., 3de verm. gesch., 3de verm. ned., 4de verm. kerk. gesch.

Wiebe Wolfs, van Breda.
1ste verm. kerk. gesch.

Herman Meyer, van Rheden.
2de verm. handteek., 3de verm. godsd.

George Verhaegen, van Grauw.
4de verm. aardr.

Eerste klasse, 1e afd.

Antoon Weynen, van Fijnaart.
Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. bijb. gesch., 1ste pr. nat. hist., 1ste pr. aardr., 1ste pr. gesch., 1ste pr. ned., 1ste pr. fransch, 2de pr. wisk., 2de pr. hoogd.

Mathieu Stessen, van Gulpen.
1ste pr. wisk., 1ste pr. hoogd., 2de pr. bijb. gesch., 2de pr. nat. hist., 2de pr. fransch, 1ste verm. ned.

Hendrik Swart, van Sappemeer.
1ste pr. bijb. gesch., 1ste pr. handteek., 2de pr. gesch., 1ste verm. godsd., 2de verm. hoogd., 3de verm. aardr.

Clemens Ubben, van Kerkrade.
1ste pr. godsd., 2de pr. bijb. gesch., pr. 4 verm., 2de verm. nat. hist., 2de verm. aardr., 3de verm. gesch., 4de verm. hoogd.

Henri Jansen, van Weert.
2de pr. wisk., 2de pr. gesch., 2de pr. aardr., 2de pr. ned., 1ste verm. hoogd., 3de verm. godsd., 3de verm. nat. hist.

Piet Hoefnagels, van Asten.
2de pr. ned., 1ste verm. fransch, 2de verm. gesch., 3de verm. handteek.

Hubert Hermans, van Sittard.
2de pr. handteek.

Herman van Mourik, van Lith.
pr. 4 verm., 1ste verm. bijb. gesch., 2de verm. godsd., 3de verm. hoogd., 4de verm. wisk.

Jan van den Hombergh, van Amsterdam.
pr. 4 verm., 2de verm. fransch, 3de verm. wisk., 3de verm. ned., 3de verm. bijb. gesch.

Frans Heystee, van Helmond.
1ste verm. wisk., 1ste verm. gesch., 3de verm. ned.

Joseph van der Heyden, van Hulst.
1ste verm. aardr., 4de verm. godsd.

Emiel van Bockstaele, van Terneuzen.
1ste verm. nat. hist.

Embrecht van Rythoven, van Oosterhout.
1ste verm. handteek.

Jan Lenssen, van Brunssum.
2de verm. ned., 4de verm. handteek.

Colla Colaris, van Broeksittard.
2de verm. bijb. gesch.

George Urselmann, van Nijmegen.
2de verm. handteek.

Jan Albers, van Druten.
2de verm. wisk.

Allart Vermeulen, van Beuningen.
3de verm. fransch, 4de verm. aardr.

Jan Schmier, van den Haag.

4de verm. nat. hist.

Joseph van Rhyn, van Hilversum.

4de verm. fransch.

Eerste klasse, 2de afd.

Yette Flapper, van Franeker.

Alg. pr., 1ste pr. ned., 1ste pr. handteek., 2de pr. aardr., 2de pr. hoogd., 1ste verm. nat. hist., 1ste verm. fransch.

Antoon Meyers, van Oss.

Alg. pr., 2de pr. ned., 1ste verm. gesch., 2de verm. fransch.

Theophile Stroux, van Stamproy.

1ste pr. wisk., 1ste pr. fransch, 2de pr. ned., 1ste verm. aardr., 2de verm. gesch.

Antoon Annyas, van Leeuwarden.

1ste pr. bijb. gesch., 1ste pr. gesch., 3de pr. godsd., pr. 4 verm., 1ste verm. handteek., 2de verm. wisk., 3de verm. ned., 4de verm. nat. hist.

Christ Smits, van Valkenburg.

1ste pr. godsd., 1ste pr. aardr., 1ste verm. bijb. gesch.

Piet Verhoeff, van Rotterdam.

1ste pr. nat. hist., 2de pr. fransch, 1ste verm. wisk., 3de verm. aardr.

Winand Geuskens, van Rimburg.

1ste pr. hoogd., 2de pr. fransch, 1ste verm. godsd.

Antoon Kauling, van Gouda.

2de pr. godsd., 2de pr. bijb. gesch., 2de pr. nat. hist., 3de verm. fransch, 4de verm. gesch.

Cornelis Kerkhoffs, van Meerssen.

2de pr. gesch., 2de pr. aardr., 1ste verm. hoogd.

Emery van Waes, van Westdorpe.

2de pr. wisk., pr. 4 verm., 2de verm. nat. hist., 2de verm. aardr., 2de verm. ned., 2de verm. handteek.

Bernard Oomen, van Oosterhout.

2de pr. handteek., 1ste verm. bijb. gesch.

Henri Kwanten, van Venlo.

2de pr. handteek.

Peter Straeten, van Vaals.

3de pr. godsd., 2de verm. hoogd., 3de verm, bijb. gesch., 4de verm. wisk.

Jacques Janssen, van Helden.

3de pr. declam., 5de verm. godsd.

Leon Reinartz, van Waubach.

5de pr. declam., 2de verm. godsd., 3de verm. nat. hist., 4de verm. bijb. gesch.

Henri Frencken, van Weert.

1ste verm. ned., 3de verm. godsd., 3de verm. gesch.

Frans Voncken, van Wylré.

3de verm. wisk., 4de verm. fransch.

Kees Bots, van Leiden.

4de verm. godsd.

HOOGERE HANDELSSCHOOL.

Eerste klasse.

Jan Hehenkamp, van Amersfoort.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. kerk. gesch., 1ste pr. eng. t., 1ste pr. eng. corr., 1ste pr. boekh., 1ste pr. hand. rek., 1ste pr. staath., 2de pr. hand. recht, pr. 5 verm., 1ste verm. fr. t., 1ste verm. nat., 1ste verm. scheik., 2de verm. aardr., 4de verm. stelk.

Jan Eygenraam, van Dordrecht.

pr. stelk., 1ste pr. nat., 1ste pr. scheik., 2de pr. kerk. gesch., 2de verm. eng. t., 2de verm. eng. corr., 2de verm. aardr.

Joseph Rouschop, van Maastricht.

1ste pr. hand. recht, pr. aardr., 2de pr. boekh., 2de pr. hand. rek., 2de pr. nat., 2de pr. scheik., pr. 4 verm., 1ste verm. kerk. gesch., 2de verm. stelk., 3de verm. eng. t., 3de verm. eng. corr.

Henri Weckseler, van Kerkrade.

pr. hoogd. t., pr. hoogd. corr., 2de verm. fr. t., 2de verm. hand. recht.

Jan Schram, van Chaam.

pr. fr. t., 2de pr. godsd., 2de pr. eng. t., pr. 4 verm., 1ste verm. hand. recht, 2de verm. hoogd. t., 2de verm. hoogd. corr., 4de verm. staatsw.

Pierre Schattorjé, van Venlo.

2de pr. staath., 1ste verm. hand. rek., 2de verm. kerk. gesch., 2de verm. boekh.

Frans Meuwissen, van Echt.

2de pr. stelk., 2de verm. nat.

Richard Rijken, van Heerlerbaan.

pr. 10 verm., 2de verm. hand. recht, 2de verm. nat., 2de verm. scheik., 3de verm. kerk. gesch., 3de verm. eng. corr., 3de verm. stelk., 3de verm. staath., 4de verm. eng. t., 4de verm. boekh., 4de verm. hand. rek.

Bernard Vermeulen, van Beuningen.

pr. 7 verm., 1ste verm. godsd., 1ste verm. hoogd. t., 1ste verm. hoogd. corr., 1ste verm. aardr., 2de verm. eng. corr., 2de verm. hand. rek., 4de verm. hand. recht.

Thys Linthorst, van Wilp.

1ste pr. ned., pr. 4 verm., 1ste verm. staath., 3de verm. boekh., 3de verm. hand. rek., 4de verm. kerk. gesch.

Bernard Gras, van Bussum.

1ste verm. stelk., 2de verm. godsd., 2de verm. staath.

Jan de Hesselle, van Aken.

1ste verm. boekh.

VOORBEREIDENDE KLASSE,

1e Afd.

Willy ten Berge, van Groningen.

Alg. pr., 1ste pr. ned., 2de pr. godsd., 2de pr. bijb. gesch., 2de pr. nat., 2de pr. fransch, 4de pr. declam., pr. 4 verm., 1ste verm. vad. gesch., 2de verm. aardr., 3de verm. rek., 3de verm. ned.

Piet Geurts, van Gennep.

1ste pr. godsd., 1ste pr. bijb. gesch., 1ste pr. vad. gesch., 1ste pr. aardr., 2de verm. nat.

Frans Thuys, van Hilversum.

1ste pr. nat., 1ste pr. declam., 2de pr. aardr., pr. 5 verm., 1ste verm. rek., 2de verm. vad. gesch., 3de verm. godsd., 3de verm. bijb. gesch. 4de verm. fransch.

Willy van Riet, van Kerkrade.

1ste pr. fransch., 2de pr. godsd., pr. 5 verm., 2de verm. bijb. gesch., 2de verm. ned., 3de verm. vad. gesch., 3de verm. aardr., 4de verm. rek.

Jacques Vennekens, van Neer.

1ste pr. rek.

Frans Cremers, van Roermond.

2de pr. rek., 2de pr. ned., 3de verm. fransch, 4de verm. bijb. gesch.

Henri Robertz, van Heerlen.

2de pr. vad. gesch., pr. 6 verm., 1ste verm. godsd., 1ste verm. bijb. gesch., 1ste verm. aardr., 2de verm. rek., 2de verm. fransch, 3de verm. nat.

Frans Ruffini, van Treebeek.

pr. 4 verm., 1ste verm. nat., 1ste verm. fransch, 2de verm. godsd., 4de verm. ned.

Max Krekelberg, van Maastricht.

1ste verm. ned., 4de verm. vad. gesch., 4de verm. aardr.

Ferd. Beuyssen, van Horst.

3de verm. ned.

Antoon Erkens, van Heerlen.

4de verm. godsd.

2de Afd.

Joseph Bemelmans, van Meerssen.

Alg. pr., pr. godsd., pr. ned., pr. bijb. gesch., pr. fransch, pr. vad. gesch., pr. aardr., pr. nat., 2de verm. rek.

Pierre Janssen, van Maarland.

pr. rek., pr. 5 verm., 1ste verm. ned., 1ste verm. fransch, 1ste verm. aardr., 2de verm. godsd., 2de verm. vad. gesch.

Hubert Senden, van Voerendaal.

pr. 5 verm., 1ste verm. rek., 1ste verm. nat., 1ste verm. vad. gesch., 2de verm. bijb. gesch., 2de verm. aardr.

Theo Verhoeff, van Rotterdam.

1ste verm. godsd., 1ste verm. bijb. gesch., 2de verm. fransch.

Joseph Renckens, van Bingelrade.

2de verm. ned.

Willy Weyden, van Kerkrade.

2de verm. nat.

JAARVERSLAGEN

DE MARIA-CONGREGATIES 1921—1922

Wij hebben dit jaar ons Congregatieleven reeds ingezet onder de groote vacantie, want er werd een jubelfeest gevierd in de stad van de Sterre der Zee.

Opgeroepen om mede te juichen met de „mannen van pater Van Ruth", hebben wij met onze jongensstemmen hun mannenzang gesteund, Maria ter eere. Fier zijn wij achter onze vaandels gegaan en ofschoon de regen viel, zijn wij met hooggestemden zin tusschen duizenden den processieweg getrokken biddende onzen Rozenkrans. In de sectievergaderingen gescheiden, hebben wij elkander in de algemeene vergaderingen teruggevonden. Het heeft ons allen goed gedaan daar een professor, getooid met zijn congregatielint te hooren spreken, een kamerafgevaardigde en tot slot den Premier te hooren getuigen van hun kinderlijken eerbied, van de grootheid der Moedermaagd. Het heeft ons deugd gedaan, ons allen, hen die priester willen worden en die in de wereld gaan.

Bij ons zelven hebben wij gezegd, zulke mannen moeten wij vormen door onze Mariacongregatie, zulke leeken willen wij zijn, echte zonen van Rolduc aan Maria gewijd. Zoo zijn wij in het openbaar opgemarcheerd, omdat het een paradedag was ter eere onzer Vorstin.

Spoedig daarna hebben zich de oude kloosterpoorten weer achter ons gesloten en wij gingen de oefenschool binnen als knapen, die zich voorbereiden voor den komenden strijd. Wat sterk moet worden, langzaam groeien wil en ongemerkt zooals de eik. Een jaarring heeft zich weer toegevoegd aan d'ouden stam. Het was een jaar van zonneschijn, vruchtbaar door den dauw van boven. Vele loten werden ingeënt en zogen gretig het levenssap uit den krachtigen boom, die met zijn diepgaande wortels de verborgen levensbronnen zocht. Ware grootheid heeft geen geschiedenis, dan die God schrijft in het groote Levensboek. Dankbaar herdenken wij de vele gunsten en gaven, welke God ons door Maria gaf. Hen, die heengaan blijven wij gedenken wanneer wij in onze vergadering bidden voor onze afwezige broeders. Zij gaan heen of dichter staande bij God, door Maria geleid tot het Altaar of met God de wereld in, allen als zijn Apostelen en strijders voor zijn H. Naam.

Wij zullen met hen Maria's lof verkondigen en haar hooggeheven lelievaan dragen tot de zegepraal.

* *
*

Memoranda. In het bestuur der afdeelingen werden gekozen: voor de 1ste afdeeling: Henri Schippers, prefect; Charles Kellenaers, 1ste Assistent; Joseph Sixliard, 2de Assistent; Henri Zitzen, Amaury Janssen. Voor de 2de afdeeling: Gerard Kreyen, prefect; Cesar Verhaegen, 1ste Assistent; Jan Breuers 2de Assistent; Frans Coebergh, Charles Kramers, Constant Receveur. Bij het vertrek van Breuers werd aan het bestuur toegevoegd Piet Zoetmulder.

Op Lichtmisdag deden de nieuwe leden hun opdracht in de crypte, 4 van de eerste afdeeling en 56 van de 3 secties der tweede afdeeling. Prof. Ribbergh als feestredenaar wist ons allen te treffen door de blijde herinnering aan hetgeen Maria onze Moeder voor ons was en altijd wezen zal.

Naar aanleiding van den Directeurendag werd er gesproken over het oprichten eener bizondere sectieafdeeling van „Voor Eer en Deugd". Ofschoon in beraad gehouden, werd aan dit plan nog geen uitvoering gegeven.

Maria heeft een bloempje geplukt uit ons klein tuintje, een roos in knop. Den 10 April hebben wij op 't graf van onzen vriend Constant Boost het kruis geplant. Zijn kruis zij ons een handwijzer langs den weg, den weg, dien hij ging naar boven.

Weer werd de in onbruik geraakte collecte ingevoerd. Geen goed werk of 't lijdt aan middelennood. Zoo worden wij het geven gewend en leeren katholiek te zijn tot in de beurs. En.... Moeder geeft toch altijd gul terug, wanneer zij haar kind een deel van zijn versnapering vraagt.

MAGNASPERO.

DE DERDE ORDE TE ROLDUC.

De machtige propaganda, door de Paters Franciskanen over de heele wereld ontwikkeld bij gelegenheid van het zevende eeuwfeest van de Derde Orde van hun heiligen Stichter, heeft zich ook te Rolduc doen gevoelen; de oproep van wijlen Zijne Heiligheid Benedictus den Vijftienden ook tot de jeugd gericht, om zich te scharen in het reusachtige Franciskaansche leger, vond weerklank in Rolducsche harten. In het begin van het schooljaar hield Pater Nielen uit Weert een predicatie in onze kerk, waarin hij de beteekenis van de Derde Orde uiteen zette, speciaal voor de jeugd. Hij toonde de heerlijke resultaten aan, door die Orde verkregen in den loop der tijden en de groote verwachtingen, die de laatste pausen voor onze gevaarvolle tijden koesteren van de stichting van den grooten Heilige van Assisië.

Verschillende professoren en leerlingen besloten toe te treden. Op 4 December l.l. werd in de oude abdijkerk voor het altaar van St. Antonuis door Pater Marius Lamers, onzen afdeelingsdirecteur, de Rolducsche Derde Orde opgericht en had de inkleeding plaats van 26 leden. Tot beschermheilige werd gekozen de H. Antonius van Padua.

Iederen tweeden Zondag der maand heeft de vergadering plaats en leidt de directeur de leden in den geest der Orde.

Het bestuur bestaat uit drie leden: A. van den Bosch, prefect; Henri Weitjens en Jules Thywissen, assistenten.

Rolduc is een heerlijke vereeniging rijker geworden en al is het aantal der leden nog niet zoo groot, wij hopen, dat het zal groeien; wij verwachten in elk geval, dat de Derde Orde zal meewerken tot verlevendiging van het inwendig leven, dat zij krachtig zal bijdragen tot de vorming van echt godsdienstige en beginselvaste jongemannen voor het latere leven. Met de verschillende congregaties, met Eer en Deugd, kan en zal de Derde Orde hopelijk veel nut stichten te Rolduc.

KRUISVERBOND ST. GERLACHUS.

Het afgeloopen jaar, het jaar der algemeene malaise op verschillend gebied, was ook voor de Rolducsche drankweer geen tijdperk van bloei. Het aantal leden, vooral van de eerste afdeeling van ons kruisverbond was kleiner; er werd minder vergaderd; de actie onder de medeleerlingen was niet zoo opgewekt als in vorige jaren.

Zulks wil evenwel niet zeggen, dat men heeft stilgezeten; neen er is propaganda gevoerd en vooral de bestuursleden (voor de eerste afdeeling: B. Dorbeck, M. van Basten Batenburg en R. Huysmans, voor de tweede: J. Goffin, P. Schräder, P. Zoetmulder, H. ten Berge en M. Berger) hebben goed werk verricht, om de kerngezonde drankweer-ideën voor de studeerende jeugd ingang te doen vinden, om de aan hun leiding toevertrouwde vereeniging te beschutten tegen verslapping van binnen en tegen bestrijding van buiten. De vergaderingen waren doorgaans goed bezocht en zoo werd kennis bijgebracht omtrent het Alcoholisme en belangstelling gewekt voor het vraagstuk, waaraan hoogstaande mannen op allerlei gebied hun aandacht en hun studie wijden. Als sprekers traden op

Dr. Verhagen, Pater Marius, de bekende redacteur van Sobrietas en enkele malen de Z. E. Geestelijke Adviseur der vereeniging. 23 Mei had een prettige en tegelijk leerzame bijeenkomst plaats in het alcoholvrije gezellenhuis te Kerkrade; de leden zorgden voor goede stemming, zang en muziek, de gastheer Dr. Verhagen, voor frissche, weldoende consumptie en voor een pakkende toespraak, zoodat de leden voldaan en met nieuwen ijver bezield huiswaarts keerden.

Het einde van het schooljaar bracht goede hoop voor de toekomst; op Klein Rolduc werd een propagandavergadering gehouden voor den jongensbond met het resultaat, dat een flink getal nieuwe leden zich opgaven; op hen rekenen wij voor de actie van 1922 1923.

Enkele trouwe leden verlieten de inrichting en daardoor ook het Rolducsche Kruisverbond; mogen zij in hun verder leven ijverige apostelen blijven van de Roomsche drankbestrijding in ons goede vaderland!

M. van Basten Batenburg.

MISSIE-VEREENIGING „ROLDUC".

Voorzitter: Ch. Kellenaers.
Secretaris: A. van den Bosch.
Penningmeester: B. Gras.
Moderator: Drs. P. Cramer.

't Derde vereenigingsjaar der Missie-Ver. is ten einde. Een jaar, waarop de leden te recht met vreugde en voldoening kunnen terugzien. Immers ook dit jaar weer heeft onze nog jeugdige vereeniging een krachtige actie gevoerd. En de resultaten.... we zullen zien!

Reeds in 't begin van dit vereenigingsjaar was 't een verblijdend teeken, dat zoo vele nieuwe propagandisten de door 't vertrek der ouderen opengevallen plaatsen kwamen aanvullen en versterken.

Een besluit van 't bestuur om de leerlingen der lagere klassen als aspirant-leden in de 2de afdeeling toe te laten, had vanwege de groote toename der leden spoedig tot gevolg, dat de 2de Afdeeling moest gesplitst worden, zoodat nu de lagere klassen als aspirantleden een onder-afdeeling vormen.

Beide afdeelingen, zoowel die der Seminaristen als die van Gymn., H. B. S., H. H. S. hadden besloten om geregeld afzonderlijke vergaderingen te houden. Van dit besluit werd niet afgeweken, en deze vergaderingen hebben er zeker toe bijgedragen om de missiekennis te vergrooten en de liefde voor 't missiewerk te doen toenemen.

Buiten de gewone afzonderlijke vergaderingen om werden dit jaar 5 algemeene vergaderingen gehouden, waarin ons telkens een Eerw. Pater op aangename wijze onderhield over een of ander missiegebied.

Een algemeene Missiedag, bij gelegenheid van 't derde Eeuwfeest van den H. Franciscus Xaverius, op 12 Maart, werd de glorie van ons vereenigingsjaar.

Onder de Communiteitsmis welke tot geestelijk welzijn der Donateurs, Propagandisten en leden der Missie-Ver. werd opgedragen, had de generale H. Communie plaats der Propagandisten.

De Z. E. Father Witlox, missionaris van Mill-Hill, droeg de plechtige Hoogmis op om Gods rijksten zegen over de Missies af te smeeken.

Om half twaalf waren de propagandisten bijeengekomen in de feestelijk versierde aula, ter algemeene vergadering.

Buiten 't bestuur en den Moderator, den Z. E. H. P. Cramer, hadden achter de bestuurstafel plaats genomen de Z. E. H. Directeur, als Eerevoorzitter, en de Z. E. Father Witlox.

De vergadering had een aangenaam verloop.

Na een kort woord van den Voorzitter, werd overgegaan tot behandeling der Agenda. Er werd o.a. besloten jaarlijks een bedrag van f 500 te zenden aan Mgr. Aerts, Apost. Vicaris der Kei-eilanden, welke zouden be-

steed worden ter opleiding van 10 studenten tot onderwijzer.

Een der Propagandisten hield alsdan een mooie voordracht van Vondels Eeuwgetij op Franc. Xaverius.

De Z. E. Father Witlox wenschte de Missie-Ver. geluk met 't resultaat dat zij tot nu toe bereikt had.

Hij verhaalde ons de groote moeilijkheden, die de Kath. Missionarissen dikwijls ondervinden van de protestantsche zendelingen, wat spreker bewees door voorvallen uit eigen ondervinding.

's Namiddags speelde „Noord" tegen „Zuid" een missie-voetbalwedstrijd welke met gelijk spel eindigde.

Tegen 5 uur begon de feestavond in de aula. Deze werd ingezet door een Ouverture van 't Propagandistenstrijkje. Daarop werd de Kath. Missiefilm van Midden-Afrika vertoond, afgewisseld door enkele muzieknummers.

Onder de „Pauze" hield Father Witlox 't eerste ernstige gedeelte van z'n voordracht, waarin hij zijn eigen leven schetste.

De hieropvolgende collecte ± 450 gulden, bewees wel dat z'n woord was ingeslagen en een goeden indruk bij allen gemaakt had. Tot slot van dezen avond besteeg de Father nogmaals 't podium, om ons hartelijk te doen lachen met de domheden der negers.

Zoo is de 3de Missiedag geworden een succesdag voor geheel Rolduc, een dag, die een blijvenden indruk heeft achtergelaten bij allen die hem meemaakten.

Den 4en Juni had Rolduc de eer Mgr. Claessens in z'n midden te hebben. Na een mooie predikatie over de Congreg. „de Propaganda Fide" gaf Mgr. ons in een algemeene vergadering in 't bosquet een kort en duidelijk overzicht van de Missioneering van de Apostelen af tot op onze dagen en ging daarbij na 't tot stand komen van de Congr. „de Propaganda", haar werken en de noodzakelijkheid van haar bestaan, als 't concentratiepunt van de geheele Kath. Missieactie.

Ten slotte enkele gegevens omtrent onze Missievereeniging. Zij telt ± 200 Donateurs, ± 100 Propagandisten, ± 150 leden.

In den loop van dit jaar werden de volgende giften geschonken:

Sept. f 500. Mgr. Aerts.
f 65. Eerw. Pater Geurtjens.
Oct. f 100. Eerw. Pater Dr. B. Zuure.
In December en Maart aan de respect. Eerw. sprekers f 50.
Mei f 50. Mgr. Dr. Smit.
Juni f 50. Mgr. Claessens.
„ ± f 240 afgedragen aan de Voortplanting des Geloofs.

Buiten deze bedragen om wordt jaarlijks ± f 175 uitgegeven voor de verschillende abonnementen der Missieboekjes, waardoor én de Missies worden gesteund én de leden steeds nieuwe lectuur over de Missies kunnen verkrijgen.

Meer dan anders kunnen wij dit jaar met genoegen constateeren, dat 't gehalte der propag. zeer veel is vooruitgegaan, wat duidelijk bleek uit de ruime deelname bij 't houden van lezingen. Ook de jongeren verdienen een bijzonder woord van lof voor de jonge levendige echt Roomsche geestdrift, die zij onder alle omstandigheden, ook wanneer 't een offertje van hen vorderde, voor de missie betoonden.

Zoo moge dan onze jeugdige actie, onder Gods zegen voortgaan met mede te werken tot 't heil van die ongelukkigen die God niet kennen; zoo moge de gebeden en de gezamenlijke veertiendaagsche H. Communie der Propagandisten van God verkrijgen: steun en kracht voor de zware taak van den missionaris, en 't Licht des Geloofs voor die arme heidenen.

A. van den Bosch.

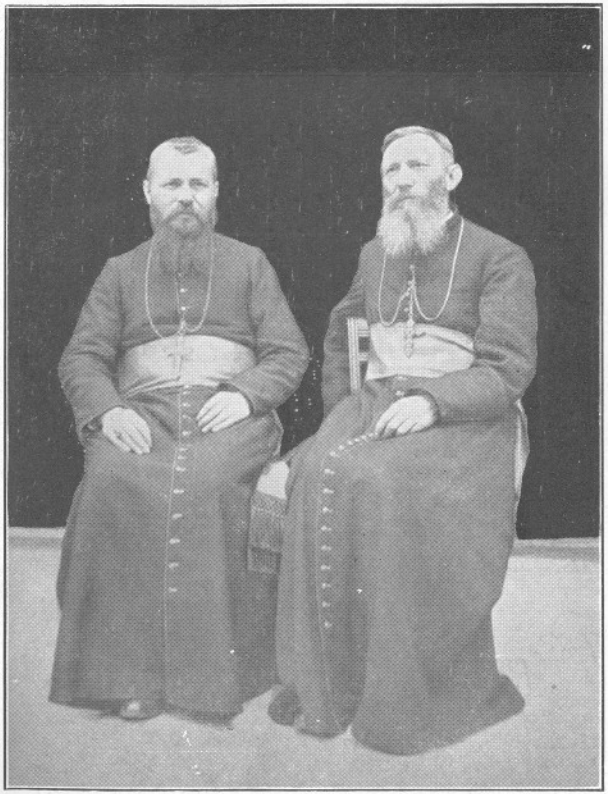

NEDERLANDSCHE MISSIE-BISSCHOPPEN DER LAZARISTEN IN CHINA.

Z. D. H. MGR. FR. SGHRAVEN,
Apost. Vicarius van Chengtingfu.

Z. D. H. MGR. FR. GEURTS,
Apost. Vicarius van Yungpingfu.

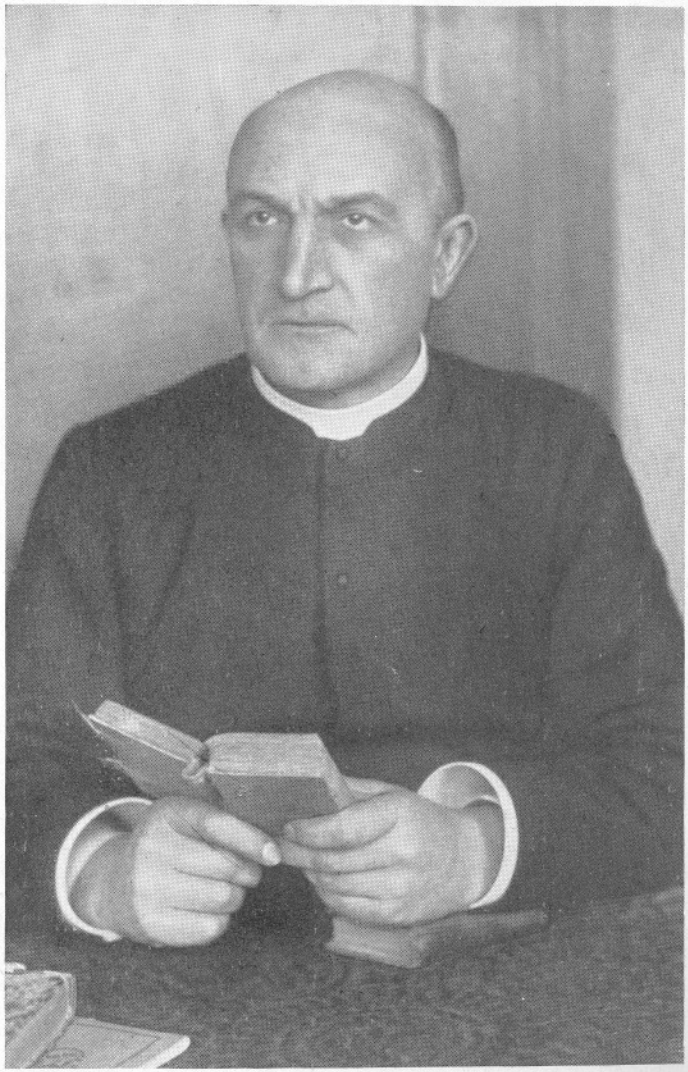

PASTOOR R. DE GUASCO, LEERAAR ROLDUC 1897—1921

ACADEMIE „SANCTUS AUGUSTINUS."

President: J. Storms
Vice-president: R. Huysmans.
Secretaris: J. Brouwers.
Moderator: Drs. Th. E. Absil.

Zoo is dan onder Gods ruimsten zegen wederom een academiejaar heengegaan.

Maar niet zonder edele en kostelijke vruchten achter te laten.

Wij hebben ons intellect verrijkt, onze kennis verdiept en verwijd.

Wij hebben ons leeren bekwamen in de kunst van het gesproken woord, zooals onze latere werkkring dat van ons eischen zal.

Wij hebben in intiem geestelijk verkeer ons gedachten- en gemoedsleven aan elkander uitgewisseld en aldus de grenzen van ons denken dieper doorgetrokken en breeder uitgezet.

Hetgeen in den loop van het Academiejaar is gepresteerd, mag inderdaad onze voldoening wekken. Het gaat niet aan, hier al het behandelde op te sommen: zóó rijk en vol variatie is het geleverde werk. De meest uiteenloopende onderwerpen, zoowel op wijsgeerig, historisch, litterair en kunstterrein als op hagiographisch en religieus gebied vonden hun bespreking in opstel en improvisatie; alle snaren der menschelijke ziel werden aangestreken: geest, gemoed, geheugen en verbeelding, zoodat ook hier van toepassing was het oude woord: „Elck wat wils".

De wetenschappelijke stoffen vielen het meest in den smaak, al waren de litteraire niet schaarsch. Meestal voldeden vorm en inhoud voortreffelijk. Er zijn inderdaad keurige opstellen, vlotte improvisaties geleverd, ook minder goede, doch elk deed zijn best, ieder gaf, wat hij had, en zoo valt steeds de goede wil te loven.

De critiek was over het algemeen gematigd, kalmpjes, zelden afbrekend. Was in den beginne het debat ietwat slap, later werkte het zich hooger opwaarts en ontving ras gunstig onthaal, zoodat soms het meerendeel van den avond daaraan was gewijd. En zoowel in critiek als discussie vond ingang de gulden raad van Vader Horatius: „Memento aequam servare mentem. Denk er aan een kalm gemoed te bewaren".

Tenslotte — finis coronat opus — de feestvergadering, waar zang en voordracht en muziek van piano, viool en fluit gemoed en geest verkwikking boden.

Zoodat ook dit jaar — gerust mogen we het zeggen — onze Academie haar alouden roem heeft gehandhaafd en krachtig heeft bijgedragen tot alzijdige ontwikkeling harer leden. Zeer zeker, niet alles heeft ons geheugen bewaard van wat tot ons is gesproken in al die vergaderingen, doch dat is ook niet noodig. Eén diepzinnige gedachte, in onzen geest gekristallizeerd, één woord, dat ons hart ontroerde en dat ons, misschien onbewust, is bijgebleven, is al veel waard. Dat we enkele pareltjes en juweeltjes uit den gouden schat der wetenschap hebben bemachtigd, is reeds genoeg; voldoende, dat we eenige viooltjes en vergeet-mij-nietjes hebben geplukt uit de Academiegaarde.

En niet licht teloor gaan zal de herinnering aan die avonden, doorgebracht in gezelligen intiemen Academiekring. Zoo levendig kunnen we het ons nog voorstellen. In frissche, van kou doortintelde winteravonden in het rookzaaltje of klasje, in den glans van het licht, onder het genot van een sigaar, onze leden warmend aan den kachelgloed, onzen geest en ons harte warmend aan den woordengloed van Steller of Improvisator. Of op lentedagen in het bosquet, onder 't koele looverlommer, als onder een smaragden koepel, terwijl een vogelstrijkje zijn tonen mengde met de stem van den spreker. Het was als het ware een spelend leeren, een feest tegelijk voor zin en geest, waar het utile en dulce zich vreedzaam aan elkander koppelden.

Als slot een heilwensch: Moge onze Academie Sct. Augustinus onder de heilzame medewerking van haar Moderator nog lange jaren haar roemvol en nuttig bestaan voortzetten, tot meerdere eer en glorie van God!

CresCat aCaDeMIa nostra „sanCtVs aVgVstInVs"
MDCCCCXXII

ACADEMIE ALBERDINGK TIJM.

Voorzitter: E. Palmans.
Vice-Voorzitter: J. Weyden.
Secretaris: J. Willemse.
Moderator: Z. E. H. E. Ribbergh.

Een algemeene indruk van hetgeen zich het afgeloopen jaar in onze vereeniging heeft voorgedaan, is slechts bij benadering weer te geven. In dit jaarverslag heb ik gestreefd naar volledigheid en beknoptheid tevens. Het is geen litterair opstel, maar een stuk geschiedenis.

Als het getij verloopt, verzet men de bakens. De in steeds breeder lagen der maatschappij doordringende geest van democratie heeft ook in onze academie haar invloed doen gevoelen. Men verlangde naar een vaststaande verhouding tusschen leden en bestuur, men wilde goede gebruiken bestendigd en officieel vastgelegd, misbruiken door bepalingen ondervangen zien.

Deze reeds lang sluimerende wensch kwam tot een definitieve uiting naar aanleiding van een oneenigheid in de vergadering. Het voorstel tot het maken van statuten voor de academie werd gedaan door de heeren Koenraadt en Weyermans. Een commissie, bestaande uit 5 leden, het bestuur en de heeren Koenraadt en Duyssens, maakten het ontwerp gereed, dat den 11en April met eenige wijzigingen van ondergeschikt belang werd aangenomen. Dit is zeker een gewichtig feit in de historie onzer vereeniging. Mogen de nieuwe statuten haar altijd een vasten grondslag zijn.

Aan ijver en toewijding heeft het den meesten leden niet ontbroken. Hoofd-opstellen zijn geleverd, waaraan de stellers veel arbeid hebben moeten offeren; improvisaties, waarvan het karakter van „voor de vuist spreken" wel eens verloren ging door overmatigen ijver aan de voorbereiding besteed, en ten slotte de vrije bedieningen. Steeds bleken de leden bereid, den overblijvenden tijd met vrije voordrachten en improvisaties aan te vullen, al stonden deze wel niet altijd op gelijk peil met de officieele improvisaties en hoofdopstellen.

Het debat heeft zich bewogen over een breed gebied, schilderkunst, antieke bouwkunst, muziekgeschiedenis, politiek, enz. Over 't algemeen is het gevoerd op goeden toon; hier en daar slechts trad het persoonlijk element te veel op den voorgrond. Jammer, dat het debat steeds beperkt bleef tusschen enkele personen! Zal 1923 hierin brengen, wat twee-en-twintig en vorige jaren misten?

Ten slotte moet de aandacht nog worden gevestigd op de zoo heerlijk geslaagde feestvergadering, waarin onzen moderator zulk een welverdiende hulde bij zijn 25-jarig priesterfeest en dank voor den velen arbeid, dien hij aan de academie besteedde, gebracht is.

Het eerste jaar, dat onze academie den naam van den grooten emancipator droeg, is een waardig jaar geweest. Wij hebben den naam Alberdingk Thijm eer aangedaan door ons werk en onze toewijding. En tot U jongeren, die het volgend jaar zult behooren tot de oudere-jaars leden van onze academie, tot U, die nu de basis, het fundament van onze academie gaat worden, tot U richt ik het verzoek: toont denzelfden ijver, die dit jaar in onze vereeniging is aan den dag gelegd, laat uw voorbeeld den nieuwen leden leeren, opdat onze academie een in alle opzichten schoone toekomst tegemoet ga. Laat de academie door de ontwikkeling, die zij geeft, een steentje bijdragen om te vormen flinke katholieke mannen, die de maatschappij zoo noodig heeft in onze dagen van verval. Wij behoeven geen Alberdingk Thijms te worden, maar wel zullen wij trachten zijn voetstappen te drukken.

Jan Willemse.

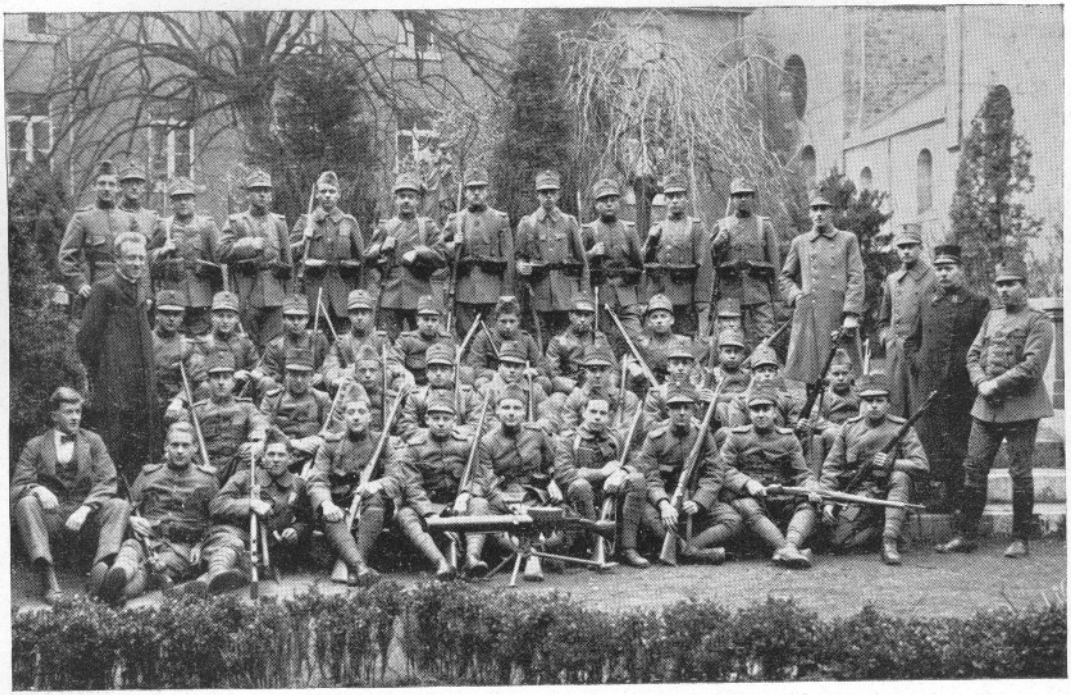

KADERLANDSTORM

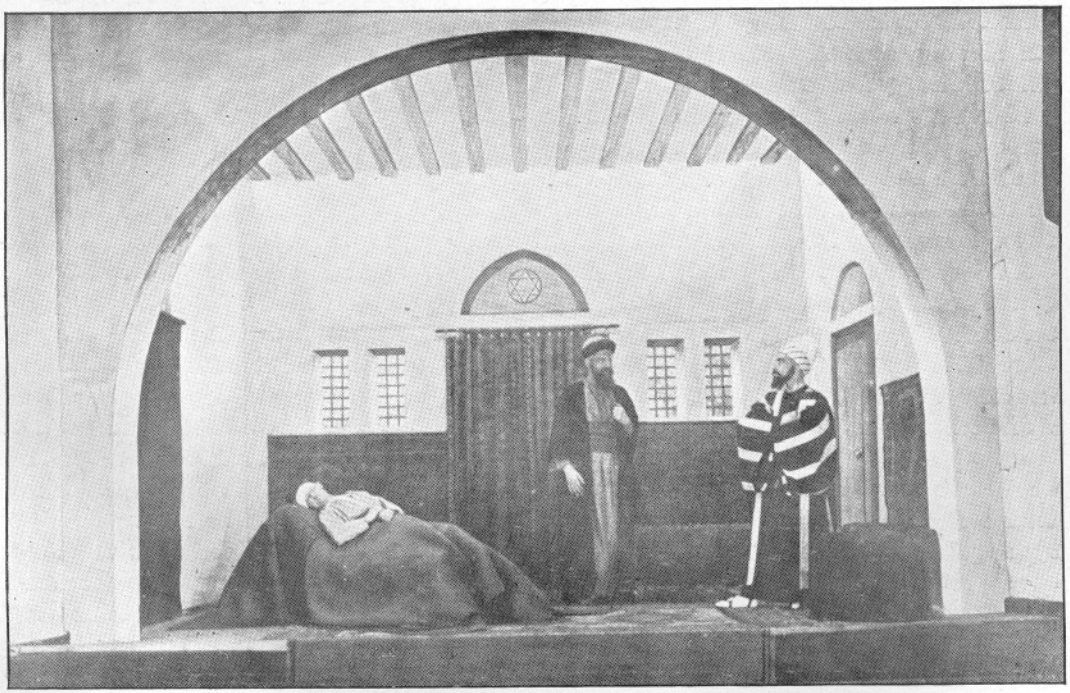

DE RABBIJN VAN SELCHA

TOONEEL EN MUZIEK.

25 Nov., 't feest van St. Cathrien gaven de philosofen oudergewoonte 'n tooneel- en muziekuitvoering. Opgevoerd werd „de Bibliothecaris," welk blijspel de lachspieren van 't jonge volkje soms danig in beweging wist te brengen.

Jammer, dat de goede indruk verstoord werd door enkele geestelooze en minder fijn gevoelde toespelingen.

PERSONEN:

LOTHAIR MACDONALD, student en pseudo-bibliothecaris **G. Raeven.**
GEORGE MARSLAND, student **J. Bemelmans.**
MACDONALD, oom van Lothair **W. Mullenders.**
MARSLAND, oom van George en eigenaar van een landgoed **R. Huysmans.**
J. DICKSON, hospita van Lothair . . . . . **J. Sixliard.**
ROBERT SIMPKINS, bibliothecaris . . . . . **A. Rats.**
GIBSON, kleermaker . . . . . **J. Mullenders.**
HIERONYMUS WEBSTER, huisonderwijzer bij Marsland en spiritist . . . . . **J. Hutschemakers.**
EDDY, zoon van Marsland . . **B. Dorbeck.**
TONY WOODFORD, vriend van Eddy . . . . . **H. Hanöver.**
JOHN, bediende bij Marsland **A. v. d. Bosch.**
GRIFF, deurwaarder . . . . . **H. Zitzen.**
KNOKX, deurwaarder . . . . **P. Loo.**
TRIP, besteller.
Wissellooper.

26 Maart. Laetare.

Passend bij de gewijde stemming van den vastentijd werd het Evangelische spel „De Rabbijn van Selcha" van den bekenden Limburgschen dichter Dr. Felix Rutten opgevoerd. Dit bijbelspel bedoelt te zijn een aanschouwelijke voorstelling van de werking der genade. Ofschoon dit tooneelwerk een vrije fantasie mag heeten naar de evangelie-episode van de opwekking van het dochtertje van Jaïrus, rechtvaardigt de Schrijver 't stuk door de woorden van Johannes: „Er is intusschen nog veel meer, wat Jesus gedaan heeft; indien het stuk voor stuk beschreven werd, zou de wereld zelf, dunkt me, de te schrijven boeken niet kunnen bevatten."

Als zoodanig hebben we dan ook 't stuk op te vatten. 't Is geen fel bewogen drama, evenmin als Rutten een Vondel of Shakespeare is, maar een evangelisch Spel van een bij uitstek visionair dichter.

Alle vergelijking is hier misplaatst.

't Stuk heeft dan ook bij vele jongens ontroering en stichting gewekt. Er was wijding en stemming, die zeker voor een niet gering gedeelte verhoogd werd door het kleurrijke, artistiek tooneeldécor. In de opstelling der tooneel requisieten wist de esceneur, de E. H. Smits — als zoodanig voor 't eerst in functie — telkens een kostelijk en harmonieus geheel te verkrijgen. Zeker, niet alle spelers waren even goed, niet aller dictie even natuurlijk en goed gevoeld, niet aller gebaren even veelzeggend en juist, maar dank zijn onvermoeide toewijding heeft de nieuwe regisseur, de E. H. Cobbenhagen, met deze dilettanten het mogelijke weten te bereiken.

Misschien zou 't aanbeveling verdienen om bij een eventueele volgende opvoering de lange dialogen en vooral in 't laatste bedrijf de klacht, het verwijt en 't berouw van den vader eenigszins te besnoeien.

PERSONEN:

BARUCH, opperrabbijn der Synagoge van Selcha . . . . . **R. Huysmans.**
FIDUSI, zijn zoon . . . . . **K. Bots.**
MATHAN, zijn dienaar . . . . **J. Sixliard.**
AZARIEL, de rijke jongeling, vriend van Fidusi . . . . . **F. Beltjens.**
PHARES, priester, lid van het Sanhedrin . . . . . **L. Leclou.**
AMOS, fariseër . . . . . **P. Zoetmulder.**
KALEF, schriftgeleerde . . . **R. Smeets.**
ABIMELECH, een grondbezitter in de omgeving van Selcha **A. van Thiel.**
JEZUS DE NAZARENER . . . **L. Theunissen.**
JOHANNES DE APOSTEL . . **B. Dorbeck.**
JUDAS ISCARIOTH . . . . . **A. van den Brüle.**
Apostel . . . . . **A. Janssen.**
Apostel . . . . . **H. Zitzen.**
Bode . . . . . **J. Dohmen.**
Krijgsknechten van Phares.
Volk.

„DIE SCHÖPFUNG" TE ROLDUC.

Dag om nooit te vergeten.... die zeventiende van Januari. Wat niemand had durven verwachten, tóch werkelijkheid geworden. 'n Ongewone gebeurtenis op Rolduc: De opvoering van „Die Schöpfung."

Lang was er reeds onder de jongens over geboomd! De een wist er dit van te vertellen, 'n ander had dat gehoord. Een derde had in de courant gelezen, dat de Kerkraadsche Concertvereeniging onder leiding van haar directeur Mhr. Pierre Zeyen en met medewerking van bekende Solisten en het „Städtische Orchester" van Aken in de aula van Rolduc een uitvoering van Haydn's Schöpfung zou geven.

Zoo groeide de stemming totdat de bevestiging kwam van den directeur en deze de tot vreugde stemmende heerlijke zekerheid bracht.

Een dikke, helderwitte sneeuwlaag dekte Rolduc's oude daken en muren, een klare sterrenhemel fonkelde boven ons, toen wij tegen zes uur naar de aula gingen.

't Was een ongewone drukte van jongens, heeren en gasten, een zenuwachtig heen en weer geloop en gepraat. Dan, nog even schuifelt het, hier en daar kucht nog een jongen, achter in de zaal sissen ze. Dan heft plotseling de dirigent z'n hand op en met een breed-uitzwellend forto zet het orkest in.

In een harmonie van tonen golft het voorspel zacht-deinend de zaal in en 't schijnt me, alsof ik in den geluidenstroom wordt opgenomen. Even sluit 'k mijn oogen, niet luisterend naar een melodie, maar me geheel overgevend aan dien eersten indruk. Dan begint Raphaël het recitatief, roerend in z'n eenvoud. Prachtig-volle bas is het, die heel de zaal vult met z'n geluid.

En zacht begeleidt het orkest, bij: „der Geist Gottes schwebte" ijl en vluchtig, maar langzamerhand aanzwellend tot een climax in de Aria, waar dan ook het koor invalt en wild „die Verzweiflung" bruist. Dan zachter: „een nieuwe wereld ontspringt op Gods bevel." Staccato springen de violen, scherp aftikkend de hooge tonen. Dan, met volle accoorden eindigt de eerste Aria.

„En God maakte het firmament; en het was.... Daar woedden plotseling huilende stormen." En even plotseling ook valt het heele orkest in. Men hoort in de violen het wilde huilen van den storm, de cello klaagt, als om hulp roepend, en in den diepen ondertoon van de bas rommelt dreigend de donder.

Dan vermindert het tempo en in de triolen tikt zacht de alles verkwikkende regen en men hoort de lichte sneeuwvlokken neerdwarrelen.

Na die prachtige natuurnabootsing volgt dan even heerlijk „de lof van den Schepper en van den tweeden dag." Dan jubelt Gabriël het uit en glashelder trilt de reine sopraan tegen het zacht-begeleidend orkest tot het koor invalt en mee den lof zingt aan God en Zijn werk.

Daarna rolt de bruisende zee aan en breekt donderend de branding tegen de kust; kalmer kronkelt de breede stroom zich door 't land en liefelijk ruischt in 't dal de stille beek; in de muziek klinkt het kabbelen en klotsen van 't water tegen de bemoste kanten en zelfs 't kronkelen wordt weergegeven.

Prachtig is ook de tegenstelling van de zon, de reus, die trotsch zijn gulden baan doorloopt, en van de zachte, mat-zilveren maan, die stil te glanzen staat in een sterren-doorspikkelde lucht.

En voort gaat het, met steeds nieuwe klankschakeeringen. Met zachte trillers kirt het verliefde duivenpaar; als kristal zoo helder is 't lied van den nachtegaal op een zomeravond.

Machtig rijst de leeuw voor ons op, van vreugde brullend, hij, de koning der dieren. Dan begint de fluit zijn eenvoudig motief en voor onze verbeelding verschijnt de herder met zijn kudde, als een wit-deinende zee op de paars-bebloemde heide.

„En God zag, dat het goed was, wat hij gemaakt had." En dan juicht het koor en

jubelen de instrumenten om God te loven voor het werk, dat Hij volbracht.

Bijna is de schepping voleindigd, maar het voornaamste is tot het laatst bewaard en ook de muziek bereidt zich voor tot het hoogtepunt. Statig begint het Largo en eenvoudig vertelt Uriël de schepping van den mensch. Maar dan begint langzamerhand een crescendo; Adam en Eva houden hun heerlijke samenspraak tot eer van God en met een geweldig slot eindigt het koor: „De roem des Heeren blijft in eeuwigheid."

Een opklaterend applaus scheurde de heilige wijding, die „die Schöpfung" om ons heen getooverd had. Met een zachte ruk werden we weer teruggebracht uit onze extase tot de koude werkelijkheid.

In mijn hart welde op 'n gevoel van onuitspreekb'ren dank aan den sympathieken dirigent, aan Rolduc, omdat ik er mocht leeren begrijpen en hooren 'n haast volmaakte, sublieme vertolking van Haydn's meesterwerk.

Z. P.

.....

GYMNASTIEKZAAL (BUITEN)

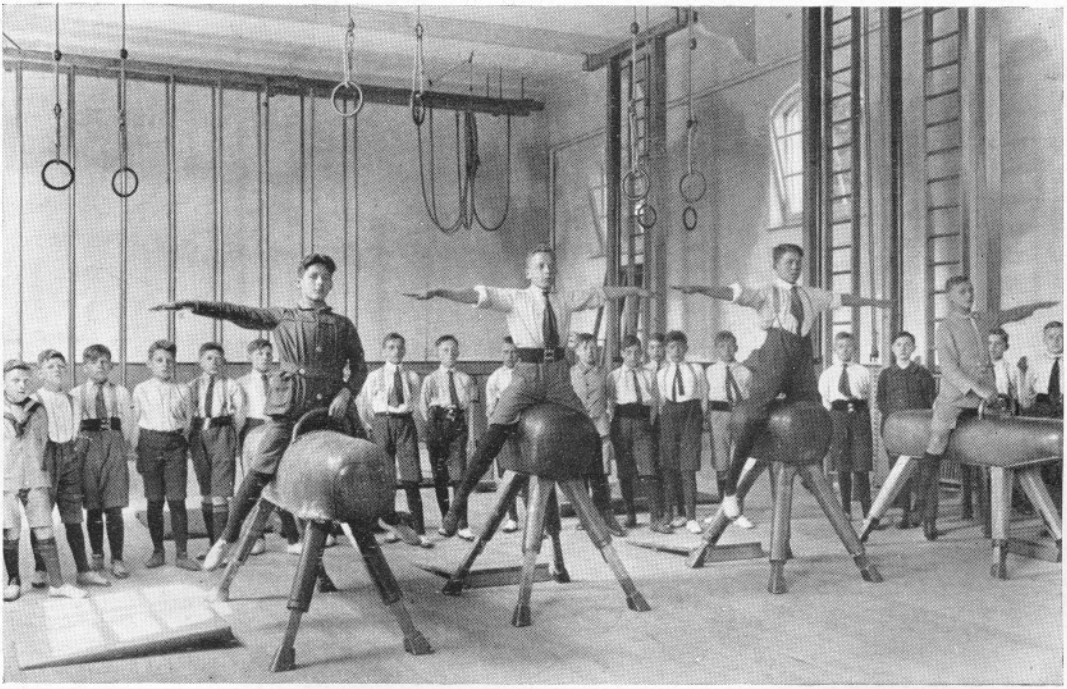

GYMNASTIEKZAAL (BINNEN)

SPORT EN SPEL.

VOETBAL.

De wedstrijden kenmerkten zich dit jaar door enthousiast spel en veel belangstelling van de zijde der niet-voetballers.

„Het spel gaat achteruit", hooren we wel eens van ouderen onder ons beweren, dit zijn de „laudatores temporis acti", de bewierooKers van den vervlogen tijd, die zich alleen het mooie van hetgeen achter hen ligt herinneren en het daarom stellen boven hetgeen wij heden bezitten.

Het Rolducsche elftal heeft zijn goeden naam bij de clubs uit de omgeving van Rolduc weten te handhaven. Ieder voetballer ziet graag de witte Rolducsche schiller-hemden in 't veld komen en verwacht dan een spannenden, fair en vlug gespeelden wedstrijd. Teleurstelling is tot nu toe onbekend. Op bezoek te Chêvremont wisten de Olympianen een gelijk spel te forceeren. Het sterke Sparta (Bleierheide) werd met 3—1 naar huis gestuurd. Op 't eind van 't jaar zien we Chêvremont, als gast te Rolduc, 't weer tot een gelijk spel brengen.

* *
*

Chêvremont — Rolduc.

Het schooljaar is nauwelijks begonnen of we zien Rolduc reeds te Chêvremont haar oude tegenstandster „Olympia" bekampen. De mannen van Mhr. Eck zijn versterkt door eenige Leonidas spelers. De opbrengst was ten bate van de R. K. Werkliedenvereeniging.

Om 2½ uur trapt Dr. Verhagen af en we krijgen een zeer geanimeerden wedstrijd te zien. Nauwelijks begonnen neemt Olympia door 'n misverstand der backs de leiding. Rolduc is eenigszins verbluft, maar aangevuurd door de talrijke supporters ondernemen zij vinnige aanvallen op de Olympia veste, doch de Olympia achterhoede geeft niet thuis. Rust gaat in met 1—0.

Na de gebruikelijke verfrissching pakt Rolduc nog flinker aan en de rechtsbinnen kogelt den gelijkmaker in 't net. Door dit voorbeeld aangemoedigd, schiet de linksbuiten na voorzet van rechts onhoudbaar langs Olympia's doelman 2—1. Nu hebben de withemden den smaak beet; de mid-voor probeert 't op z'n eentje en met een fraai schot besluit hij z'n soloren en geeft den keeper 't nakijken 3—1. We beginnen aan een inmaakpartijtje te denken, maar Olympia denkt er anders over! Door het schitterend spel van hun voorhoede weten zij, na lang zwoegen de afgematte Rolducsche achterhoede, die 't te kwaad had met 't voor hun ongewoon groote terrein, 2 maal te passeeren, zoodat het einde van dezen aangenamen wedstrijd 3—3 was.

IIe Trimester: **Rolduc—Sparta** (Bleierh.)

Wegens de onbespeelbaarheid van het ter-

rein, hadden we de voetballers nog niet in actie gezien.

Op Vastenavond Zondag zou Sparta (Bleierheide) komen en gelukkig was het weer vast, zoodat na de middag-adoratie weer de schiller-shirts op 't veld verschenen. Het eerste kwartier kenmerkte zich door een gelijk opgaand spel, met Sparta somwijlen in de meerderheid. Bij den Rolducschen aanval schiet de rechtsbinnen plotseling in en het is 1—0. Sparta werkte hard, maar door gebrek aan samenspel leverde hun hard werken niets op. Onze linksbinnen weet door een „through-passing" den stand op 2—0 te brengen, maar de achterstand wordt door een magistraal schot van Paffen verkleind.

Na de thee een gelijk opgaand spel. Tengevolge van te ver naar voren dringen van Sparta's halflinie volgen doorbraken van Rolduc's voorhoede, wat aan den Sparta keeper druk werk bezorgt, tenslotte moet hij bezwijken en het einde gaat in met 3—1.

IIIe Trimester: **Rolduc—Olympia.**

Na hevige regenbuien werd op een Zaterdag avond om 7 uur het veld bespeelbaar bevonden — in der haast lijnen getrokken — en om 8 uur begon de wedstrijd. Na eenig onzeker heen en weer trappen nam Olympia door 'n harde schuiver van den linksbinnen de leiding. Rolduc werkt hard, doch gebrek aan samenspel doen doelpunten uitblijven, vooral de linksbinnen werkt te veel op eigen houtje. Rust gaat in met 0—1.

Het spel wordt hervat met een nieuwe opstelling van Rolduc, de links-back staat middenvoor. Dit blijkt aanstonds een verbetering; het spel wordt beter verdeeld. Na een paar doorbraken weet de rechtsbinnen een voorzet van links te benutten en kogelt keihard in. 1—1. De stand blijft onveranderd. Van beide zijde wordt nog menige aanval ondernomen maar de backs geven niet thuis. Rolduc is steeds in de meerderheid. Olympia's doel wordt als 't ware bestormd en een doelpunt zou niet zijn uitgebleven, indien niet de invallende duisternis een einde aan den wedstrijd gemaakt had.

De diverse Rolducsche elftallen speelden dit seizoen een hoogstaand spel.

In de 1ste klas wist Minor de hoogste plaats te bereiken. Sparta moest de 2de plaats innemen, terwijl Panta-rei hekkensluiter werd.

Minor's zege is vooral te danken aan de sterke voorhoede, waartegen de andere vaak niet opgewassen waren.

Sparta kwam zelden volledig uit en beantwoordde niet aan de verwachtingen. Panta-rei speelde een enthousiast spel; zwoegde van 't begin tot 't einde en in 't begin van 't seizoen zagen we de philosophen sterk aanspraak maken op 't kampioenschap. Maar 't liep mis: door sommige zwakke punten in hun elftal, en vooral door slecht schieten zijn ze naar de laatste plaats verhuisd. De eindstand is hier:

	gesp.	gew.	gel.	verl.	punt	Doelp. voor-tegen	gemid
Minor I	4	2	1	1	5	8—5	1.25
Sparta I	4	1	2	1	4	6—6	1.00
Panta Rei I	4	0	3	1	3	5—8	0.75

Sparta—Panta-rei.

Nieuwe opstelling der beide elftallen!

Panta-rei neemt aanstonds de leiding met 'n gelukkig schot. Er wordt mooi gespeeld. Sparta weet voor rust, na verschillende doorbraken, waarvan de meeste stranden op den midden-half en den keeper, den stand op 2—1 te brengen.

Na de rust een eenigszins forsch getint spel, maar doelpunten blijven uit. Na lang werken weet de midden-voor der philosophen bij 'n scrimage voor doel den stand op 2—2 te brengen, waarmee de 1ste competitie-wedstrijd eindigde. De philosophen waren in hun nopjes!

Panta-rei—Minor.

Na den wedstrijd tegen Sparta geven we Panta-rei een goede kans, maar ze vallen erg tegen. Even nemen ze de leiding door 'n penalty maar de gelijkmaker komt als aan Minor een strafschop wordt toegekend, waarmee de rust ingaat. Na de rust is de bal meer buiten 't terrein dan binnen de lijnen. 't Spel is beneden peil!

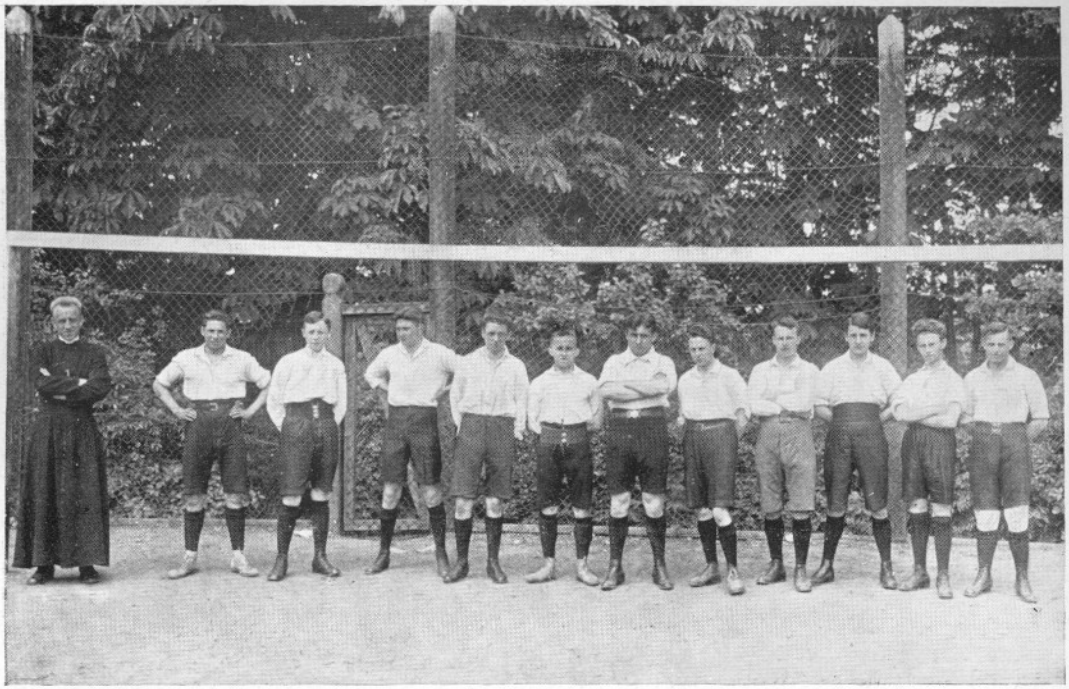

ROLDUC'S ELFTAL

MINOR I

LIMBURGIA I

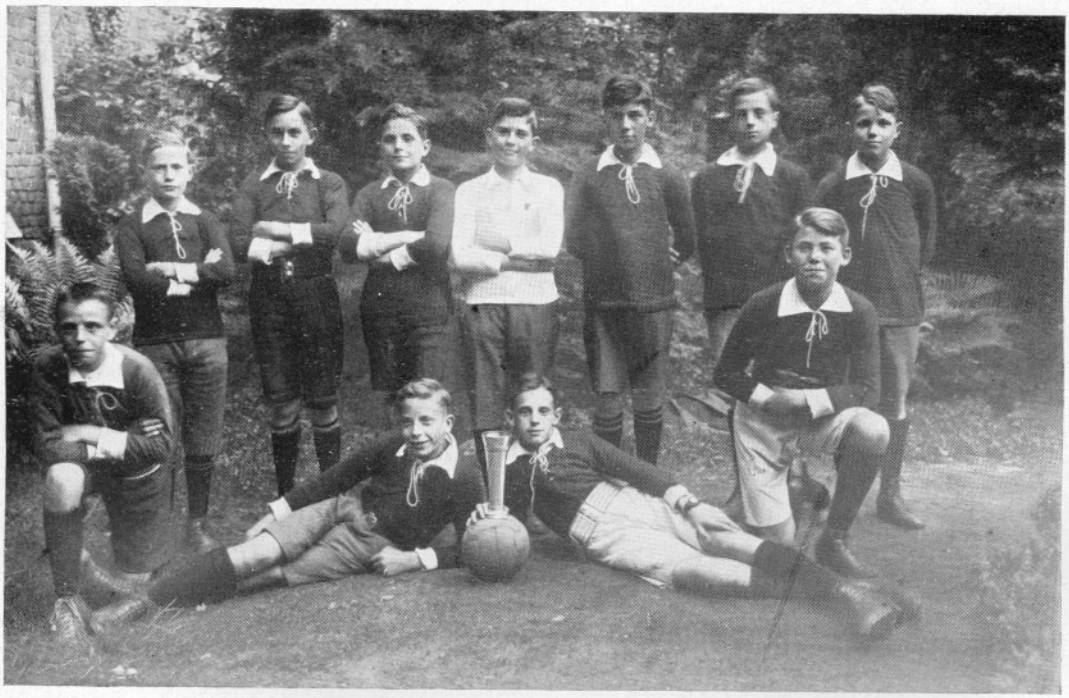

UNITAS (KLEIN ROLDUC)

Minor—Sparta.

Deze wedstrijd zal ons een stap dichter bij de beslissing brengen. Sparta heeft een invaller. Minor is volledig.

Aanvankelijk zijn de Limburgers in de meerderheid en oefenen een sterken druk uit op 't Sparta-doel, doch de rood-zwarten weten zich los te werken, als de rechtsbuiten 'n hoekschop te nemen krijgt, welke door den sterken wind langs vele hoofden in 't Minor-doel belandt. 1—0. Hiermee gaat de rust in.

Na de rust vergroot Esser met een hoog schot den voorsprong. 2—0. Minor thans ontmoedigd begint te verdedigen. De Sparta voorhoede komt onstuimig opzetten en no. 3 gaat in de touwen. Bij een van de zeldzame Minor-uitvallen laat de Sparta-keeper den bal vallen, welke door den rechtsbinnen der geel-zwarten wordt ingetrapt. Einde komt met 3—1.

In de 2e klasse zagen we Limburgia ver in de meerderheid. Ze speelden een vlug en enthousiast spel, combineerden mooi en schoten goed. De beide andere mededingers, speciaal Sparta II kan, vooral wat schieten aangaat, veel van hen leeren. We zagen zeer mooie wedstrijden. De eindstand is hier:

	gesp.	gew.	gel.	verl.	punt	Doelp. voor-tegen	gem.
Limburgia I	4	3	0	1	6	11—6	1.50
Minor II	4	2	0	2	4	7—9	1.00
Sparta II	4	1	0	3	2	5—8	0.50

3de Klasse.

Voor 't eerst speelde dit jaar de 3de klasse in de competitie mee en had een enorme belangstelling vooral van den kant der Juniores.

Hier trof ons 't mooie spel van Klein Rolduc. Alhoewel niet opgewassen in lichaamsbouw tegen de verschillende andere mededingers, wisten ze door hun veel hooger staand spel den kampioenstitel na een beslissingswedstrijd tegen Limburgia II, te veroveren. De oude 2e klasser Sempre-Avanti verhuisde naar de laatste plaats. Sparta III stak met hoofd en schouders boven de anderen uit, in den letterlijken zin van het woord; liepen in 't begin hard van stapel, klopten Sempre-Avanti met 10—0 doch 't liep spaak en ze moesten zich met de 3de plaats tevreden stellen.

De stand is hier:

	gesp.	gew.	gel.	verl.	pnt.	Doelp. v.—t.	gem.
Klein Rolduc	6	3	2	1	8	12—8	1.25
Limburgia II	6	3	2	1	8	15—8	1.25
Sparta III	6	3	0	3	6	19—11	1.00
Sempre-Avanti	6	0	2	4	2	3—24	0.33

Beslissingswedstrijd Limburgia II—Kl. Rolduc. 0—1.

Bekerwedstrijden.

Iedere wedstrijd zou één uur duren; bij gelijk spel werd 2 × 7½ minuut verlengd, bleef de stand dan nog gelijk, dan zouden de corners tellen.

Sparta lootte vrij, zodat de eerste wedstrijd Minor-Panta-Rei was. Beide elftallen zijn volledig. Er wordt hard gewerkt. Minor leidt voor rust met 1—0. Na „half time" weet Panta Rei den stand op 1—1 te brengen.

Na verlenging heeft Minor de meeste corners in zijn voordeel, zoodat zij winnaar is en de volgende week zien we haar tegen Sparta, welke met één invaller in 't veld verschijnt.

Beide partijen zijn aan elkaar gewaagd. Minor maakt 't eerste doelpunt uit een strafschop. De Sparta-keeper is erg onzeker. Even voor half time zien we Minor nogmaals doelpunten.

Na rust is Sparta ver in de meerderheid en maakt een tegenpunt.

De moed herleeft bij de rood-zwarten. Dan schiet de Minor-back van half veld in 't Sparta doel en boven alle verwachting laat de doelman den bal glippen 3—1. Sparta geeft 't op! 't Was onbegonnen werk. Als de scheidsrechter 't einde fluit is Minor houdster van den beker.

2de Klasse.

De 3de klasser Sempre-Avanti speelt mee om den beker doch moet 't al aanstonds afleggen tegen Minor II, welke met 4—0 wint. Sparta II kan 't tegen Limburgia niet bolwerken en wordt met 2—0 naar huis gestuurd. Ten slotte zouden de winnaars elkaar bekampen. Beide elftallen zijn volledig. Limbur-

gia weet na 'n zwaren wedstrijd met 1—0 te winnen; zoodat zij den 2de klas beker heeft.

Klein Rolduc.

Bij den eersten match, die tusschen de beide elftallen van Klein Rolduc: Concordia en Unitas, met veel enthousiame gespeeld werd, waren beide partijen tegen mekaar opgewassen. Toch gelukte het Unitas eindelijk door een hard schot een goal te maken.

Bij het begin van den 2den match was Unitas sterk in de meerderheid, zoodat ze al vlug een doelpunt maakte. Concordia verloor echter den moed niet en door hard werken kreeg ze dan ook door een penalty den gelijkmaker. Toen verslapte Unitas merkbaar en in de laatste twee minuten wist Concordia nog eens te doelpunten.

Daarna een kwartier verlenging, maar dat leverde niets op. Men ging toen over tot penalty trappen, waarbij Unitas won. Zoo kreeg Unitas den beker.

Het Daaglijksch Bestuur.

DE SCHUTTERIJ.

De Paaschvacantie was reeds een poosje voorbij, voordat we dit jaar weer met onze geliefkoosde sport konden beginnen.

Enkele veteranen echter, die nog in het gelukkig bezit waren van boog en pijl, schoten er al spoedig dapper op los.

De nieuwelingen in de sport, en ook zij, die het vorige jaar minder gelukkig geschoten hadden, moesten nog een tijdje wachten. De pijlen wilden niet komen.

Zoodra 't ruchtbaar werd, dat er weer een zending pijlen was aangekomen, begon er een ware stormloop om er eentje te bemachtigen.

Dit bewijst wel, dat er op Rolduc nog zeer veel animo bestaat voor deze reeds lang beoefende sport en dat het voetbalspel niet alles verdrongen heeft.

Om de lust nog wat aan te wakkeren werd op Sacramentszondag een groote prijsschietwedstrijd gehouden. De kamp om de prijzen was vooral in het „tweede but" nogal hevig.

Over 't algemeen werd er heel wat beter geschoten dan andere jaren. De jongeren, die 't dit jaar niet tot een prijs wisten te brengen, lieten den moed echter niet zakken. En of ze gelijk hebben. Maar volhouden!

Zorgt er voor dat de schutterij een volgend jaar haar krachten nog breeder ontplooit dan ze het in de laatste jaren gedaan heeft.

J. Jaspars.

SCHOOLJAAR 1921-1922

LEERARENCORPS

I. Priesterleeraren.

Van de Venne, A. J. M. H. Directeur.
Benoemd 1898.
Verbeek H. C. 1894.
Cuypers P. J. 1896.
Ribbergh E. E. J. H. 1897.
Janssens A. J. H. H. 1898.
Lemmens J. H. F. 1899.
Wismans J. H. 1899.
Franck W. H. J. 1900.
Nillesen H. 1900.
Nagant Dr. J. L. H. J. B. 1901.
Rutten J. R. 1904.
Backhuys L. W. H. 1905.
Jacobs Dr. J. W. J. J. 1905.
Knops M. A. M. 1905.
Lücker A. J. J. 1905.
Nijsen P. J. 1905.
Terstappen Dr. V. A. S. 1905.
Roebroek Dr. F. L. H. 1906.
Janssen Drs. L. J. 1910.
Absil Drs. Th. E. 1911.
Cramer Drs. P. J. J. H. M. 1911.
Everts Drs. P. S. 1912.
Knops J. W. H. 1913.
Linssen L. W. 1913.
Deumens Drs. A. L. I. 1913.
Van der Mühlen H. J. 1913.
Sittarz Drs. W. F. J. 1914.
Steinhardt J. 1914.
Berendsen Th. J. M. H. 1914.
Metzemakers J. P. J. 1914.
Janssens S. B. E. M. J. 1916.
Hutschemakers K. C. 1916.
Smits A. M. J. 1916.
Cobbenhagen Drs. M. J. H. 1916.
Kurris Dr. J. M. H. 1917.
Sassen Dr. F. L. R. 1919.

II. Leekenleeraren.

Stessen J. H. 1901.
Eck. P. J. A. 1910.
Bonekamp H. K. 1916.
Roukens W. 1921.
Vaessen J. H. 1921.

III. Onderwijzers voorb. school.

Linssen J. H. 1919, Hoofd.
Cleven G. J. M. 1920.

IV. Muziekleeraren.

Hanöver J. 1869.
Rietra J. 1875.
Zimmerman P. 1901.
Zeyen P. 1901.

PHILOSOPHIE SUPÉRIEURE

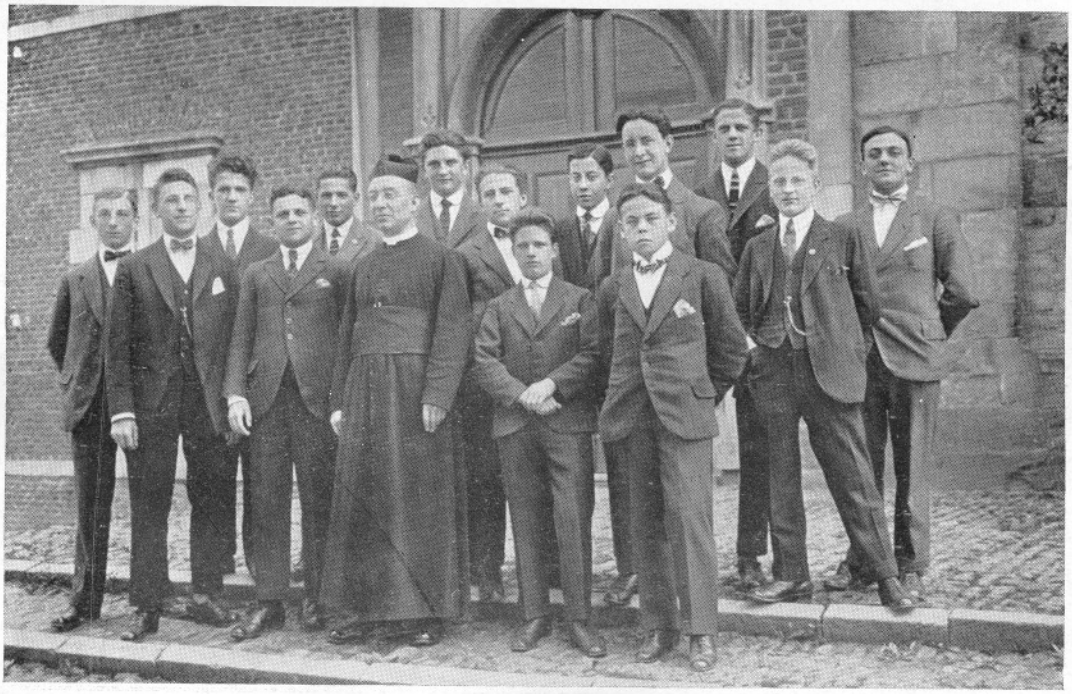

6E KLAS GYMNASIUM

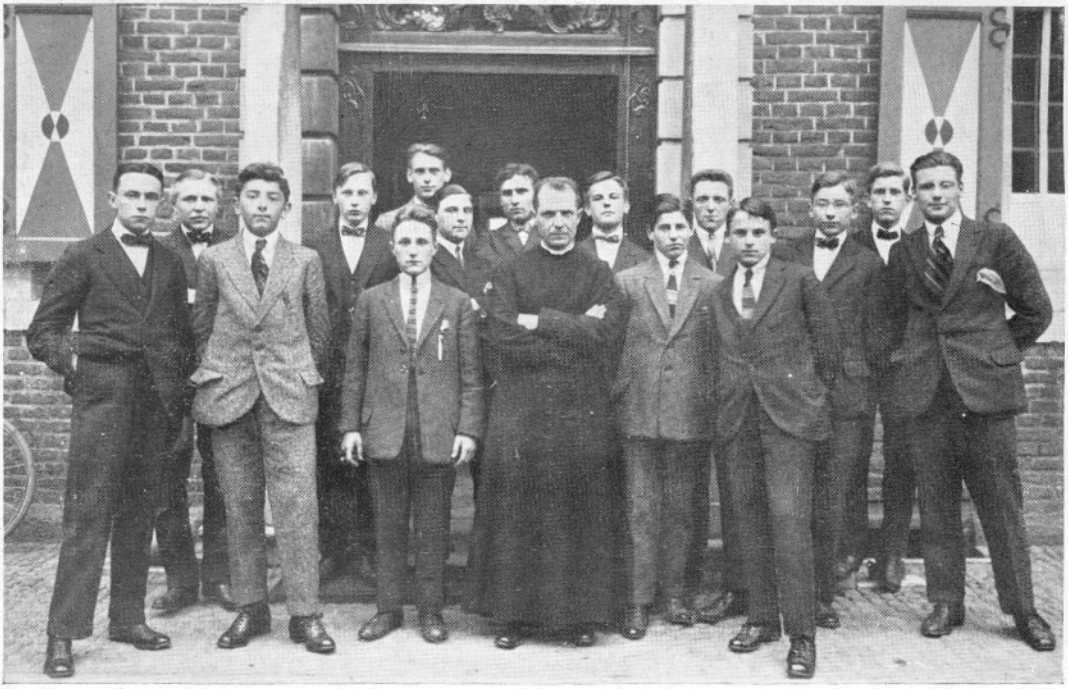

5E KLAS H. B. S.

5E KLAS H. H. S.

LEERLINGEN VAN HET SCHOOLJAAR 1921-1922

Philosophie Sup.

Brouwers Jan, Sittard.
Dorbeck Bernard, Alkmaar.
Hustinx Pierre, Maastricht.
Hutschemakers Jacques, Wahlwiller.
Jacobs Hubert, Venlo.
Kellenaers Charles, Broekhuizenvorst.
Kemmere Fred., Weert.
Loo, Pierre, Noorbeek.
Mullenders Guill., Wylré.
Obers Leo, Herten.
Pop Joseph, Maastricht.
Rieter Herman, Velden.
Schippers Henri, Thorn.
Sixliard Joseph, Roermond.
Storms Jacques, Roermond.
van Basten Batenburg Max, Tegelen.

Philosophie Inf.

Bemelmans* Jean, Nuth.
Ceyssens* Jules, Budel.
Geurts* Jan, Maashees.
Hanöver Herman, Kerkrade.
Huysmans* Rudolf, Eindhoven.
Janssen* Henri, Kessel.
Janssen* Joseph, Ottersum.
Klinkers* Joseph, Ulestraten.
Menten* Gerard, Limbricht.
Mullenders Jacques, Fouron St. Martin.
Oomes Willem, Maastricht.
Raeven* Gerard, Maastricht.
Rats Alfons, Roggel.
Rohs August, Amstenrade.
Sillen* Willem, Roermond.
Teunissen* Lambert, Weert.
van den Bosch Antoon, Weert.
van Gassel* Leo, Sevenum.
van Thiel Arnold, Leur.
Versterren* Lambert, Meerssen.
Willems* Jan, Horst.
Zitzen Henri, Rimburg.

SEMINARIE-GYMNASIUM

6e Klas.

Beckers Louis, Nuth.
Custers Leo, Amstenrade.
Esser Amaury, Princenhage.
Janssen Amaury, Venray.
Kreijen Gerard, Kerkrade.
Nouwen Lambert, Venlo.
Palar Louis, 's Bosch.
Palmans Eduard, Maastricht.
Paulussen Charles, Maastricht.
Raats Frans, Lobith.
Reinards Theo, Valkenburg.
Schräder Piet, Weert.
Spee Joseph, Blerik.
van Thiel Willem, Leur.

5e Klas.

Aarts Martin, Sittard.
Boyens Hubert, Sweykhuisen.
Coebergh Frans, Utrecht.
Damen Albert, Moerdijk.
Dohmen Joseph, Spekholzerheide.
Duysens Joseph, Heerlen.
Hermans Hubert, Broekhuizen.
Koch Frans, Steenbergen.
Leclou Leon, Ubachsberg.
Lipperts Jan, Voerendaal.
Müller* Heinrich, Rotterdam.
Paulussen Joseph, Maastricht.
Rouschop Jean, Maastricht.
Schutgens August, Spaubeek.
Simons* Jan, Blerik.
Thywissen Jules, Venlo.
van Eekelen Albert, Oosterhout.
Weyden Joseph, Kerkrade.
Weyermans Leopold, Eijsden.

4e Klas.

Breuers Jan, Venlo.
Burger Jan, Baarn.
Hermans* Jan, Sittard.
Houben Joseph, Valkenburg.

* Nieuwe leerlingen van het schooljaar 1921—1922.

Janssen Joseph, Venray.
Kallen Jean, Noorbeek.
Lenssen Eduard, Brunssum.
Meyerinck Johan, Denekamp.
Slangen Jacques, Kerkrade.
Smeets Gerard, Kerkrade.
ten Berge Henri, Groningen.
Voncken Frits, Wylré.
Zoetmulder Piet, Heerlen.

3e Klas.

Baas Joseph, Hoorn.
Gökemeyer Jan, Kerkrade.
Hermans Joseph, Spekholzerheide.
Jansen Joseph, Tilburg.
Janssen Antoon, Maarland.
Koch Louis, Steenbergen.
Kruyen Arnold, Geleen.
Kwanten Jan, Haarle.
Lenssen Joseph, Brunssum.
Locht Henri, Valkenburg.
Seelen Henri, Heerlen.
Smeets Emile, Eijsden.
Swillens Hubert, Heerlen.
Ubaghs Joseph, Valkenburg.
van der Zalm Nico, den Haag.
van Enckevort Gerard, Sevenum.
van Groenendael Jan, Breda.
Vennekens Antoon, Wanssum.
von Schwartzenberg Hugo, Eygelshoven.
Vorstman Louis, Bussum.
Weitjens Henri, Bussum.

2de Klas.

Bollen Joseph, Zwolle.
Boost Constant, Gulpen.
Debije Joseph, Amstenrade.
de Rechter Honoré, Clinge.
Hell Emmanuel, Duisburg.
Hermans Joseph, Broekhuizen.
Houben Emile, Valkenburg.
Huynen Leopold, Reymerstock.
Janssen Jan, Maarland.
Kleynen Mathieu, Spekholzerheide.
Koch Jo, Dordrecht.
Krekelberg* Marcel, Maastricht.
Linthorst* Willy, Wilp.
Notermans Eugène, Venlo.
Raedts Louis, Venray.
Reulen Henri, Welten.
Römkens Peter, Schaesberg.
Slijpen Jacques, Stevensweert.
Smeets George, Ottersum.
Smeets Paul, Weert.
Systermans Leon, Valkenburg.
van den Bercken, Martin, Grubbenvorst.
Vliegen Hubert, Heerlen.
Vijgen Hubert, Kerkrade.
Wijnen Pierre, Reymerstock.

1ste Klas. 1ste Afd.

Arkenbosch Frans, Kerkrade.
Baars* Piet, Geertruidenberg.
Boere* Joseph, Utrecht.
Bollen* Jacques, Maastricht.
Dautzenberg* Leo, Kerkrade.
Dijkman Gerard, Epe.
Franck* Johan, Schaesberg.
Geurts Antoon, Geisteren.
Habets Joseph, Kerkrade.
Keijbets Pierre, Terwinselen.
Keularts* Hubert, Heerlen.
König* Ignaz, Osnabrück.
Ortmans* Hubert, Wahlwiller.
Prompers* Nico, St. Geertruid.
van Loo Joseph, Schin-op-Geulle.
Vincken* Mathieu, Schaesberg.
Wesseling* Jan, den Haag.
Wetzels Henri, Kerkrade.

1ste Klas 2de Afd.

Dröge* Ambi, Tilburg.
Ehlen Frans, Broeksittard.
Horsmans* Jan, Ulestraten.
Jochems* Henri, Meyel.
Keysers* Joseph, Sittard.
Meurs Karel, Gendt.
Neus Joseph, Vaals.
Pulles* Johan, Oss.
Reinartz* Jan, Waubach.
Smeets Werner, Kerkrade.
Stolwijk* Herman, Vinkeveen.
van de Reyt* André, Ginneken.
van Eekelen* Antoon, Oosterhout.
van Thoor* Joseph, Simpelveld.
van Wijngaarden* Johan, Blerik.
Vincken* Hubert, Mechelen-Wittem.
Vijgen Henri, Heerlen.

HOOGERE BURGERSCHOOL

5e Klas.

Berendsen Jan, Wehl.
Berger Ferd., Venlo.
Goffin Joseph, Breda.
Koenraadt Jan, Steenbergen.
Martens Jan, Valkenburg.
Michiels van Kessenich Henri, Nuth.
Rademakers Cornelis, Roosendaal.
Stroom, Gustave, Maastricht.
van der Werf Hubert, Bolsward.
van Waes Joseph, Westdorpe.
van Wely Theodore, Roosendaal.
van Wilderen Henri, Naarden.
Vroom Bernard, Rotterdam.
Willemse Jan, Amsterdam.
Willemsen Bernard, Oldenzaal.

4e Klas.

Allart Jacques, Alfen a. d. Rijn.
Croughs Hubert, Stevensweert.
Damen Herman, Moerdijk.
Derks* Bernard, Bergen.
de Vries Paul, Wolvega.
Jansen Norbert, Tilburg.
Jaspars Joseph, Merselo.
Kramers Charles, Zwolle.
Lannoye Alfons, Uitkerke-Blankenberghe
Leclerq Henri, Gulpen.
Mulders Adriaan, Geertruidenberg.
Niesten Pierre, Bergen.
Offermans Gerard, Geertruidenberg.
Raedts Jacques, Venray.
Receveur Constant, Venlo.
Schreven Jan, Wychen.
Stoot Henri, Venray.
Thomas Arthur, Eisden.
van Aken Martin, Oudenbosch.
van de Venne Louis, Echt.
van Thiel Huibert, Leur.
van de Weyer Joseph, Spekholzerheide.
Verhaegen, Joseph, Hulst.
Vorstman Robert, Bussum.

3e Klas. 1e Afd.

Ackermans Jan, Nuth.
America Joseph, Gulpen.
Beltjens Frans, Roermond.
Berkemeyer Paul, Heerenveen.
Braam Lodewijk, Terborg.
Bruning Frans, Bergen op Zoom.
Daniels Louis, Tilburg.
Defesche Hubert, Hamburg.
Hensen Antoon, Rotterdam.
Maaskamp Jo, Nijmegen.
Moonen Jan, Valkenswaard.
Nijsten Joseph, Schimmert.
Peeters Henri, Eindhoven.
Pinckers Alfred, Eijsden.
Roebroek Camille, Berg en Terblijt.
Schuerman Albert, Hulst.
Smits* Willem, Zierikzee.
van der Heide Willebrord, Joure.
van Dijck* Karel, Arnhem.
van Enckevort* Frans, Blerik.
van Oppen Alfons, Maastricht.
Verbeek Cor., Oss.
Vreeburg Laurent, Delft
Wolfs Gerard, Breda.

3e Klas. 2e Afd.

America George, Gulpen.
Berger Martin, Venlo.
Bodifée* Jan, Deventer.
Bremen Hubert, Kerkrade.
Chermien Hubert, Kerkrade.
de Bruyn Antoon, Leiden.
Heiligers Hubert, Heerlen.
Kamp Antoon, Leiden.
Kneepkens* Frans, Weert.
Meurs Chris, Gendt.
Nievelstein Frits, Kerkrade.
Overling Antoon, Doetinchem.
Poels Frans, Roermond.
Scholten* Henri, Borne.
Senden Joseph, Vaals.
Smeets René, Ottersum.
Urselmann Willy, Nijmegen.
van der Wey Jerre, St. Nicolaasga.
Wüst Clemens, Dokkum.

2e Klas. 1e Afd.

Bary Hubert, Leeuwarden.
Beckers August, Nuth.
de Deckere* Gabriel, Clinge.

de Haes Bart, Eindhoven.
de Nijs Gerard, Roosendaal.
Dijkman Piet, Wijk bij Duurstede.
Fouarge Hubert, Gulpen.
Gerards Joseph, Heerlen.
Gökemeyer Frits, Kerkrade.
Gozé Jan, Maastricht.
Hermans Antoon, Brunssum.
Heyltjes Gerard, Kerkrade.
Hilbrand Piet, Obdam.
Jagersma Johan, Nuth.
Jochems Arnold, Meyel.
Kissels Matthieu, Klimmen.
Kurstjens Joseph, Grubbenvorst.
Lemmens Henri, Beek.
Offermans* Koos, Geertruidenberg.

2e Klas. 2e Afd.

Aarts Louis, Venraij.
Bemelmans* Gaston, Rotterdam.
de Jong Piet, Oosteind.
Hartmann Max, Delft.
Martens Louis, Valkenburg.
Mesker Piet, Maastricht.
Meyer Herman, Rheden.
Neyzen Herman, Monnikendam.
Reinards Willy, Valkenburg.
Rouschop Guill., Bergen.
Rutges Piet, Geertruidenberg.
Schroeder Martin, Heerlen.
Verhaegen George, Grauw.
Vermeulen Willy, Beuningen.
Weitjens Cor, Bussum.
Wolfs Frans, Terborg.
Wolfs Wiebe, Breda.
Wijnans Eduard, Nijmegen.

1e Klas. 1e Afd.

Albers* Jan, Druten.
Albers* Willem, Druten.
America Guill., Gulpen.
Broekhuis Herman, Amsterdam.
Colaris Colla, Broeksittard.
Colsen* Willem, Hontenisse.
Hermans* Hubert, Sittard.
Heystee Frans, Helmond.
Hoefnagels Piet, Asten.
Jansen* Henri, Weert.
Lenssen Jan, Brunssum.
Morselt* Jan, Borne.
Nabben* Paul, Sevenum.
Schmier Jan, den Haag.
Stessen Matthieu, Gulpen.
Swart* Hendrik, Sappemeer.
Ubben* Clemens, Kerkrade.
Urselmann George, Nijmegen.
van Bockstaele* Emiel, Terneuzen.
van den Hombergh* Jan, Amsterdam.
van der Heijden* Joseph, Hulst.
van de Voordt Herman, Lottum.
van Laarhoven Willem, Raamsdonksveer.
van Mourik* Herman, Lith.
van Rhijn Joseph, Hilversum.
van Rijthoven Embrecht, Oosterhout.
Vermeulen* Allard, Beuningen.
Weynen* Antoon, Fijnaart.

1e Klas. 2e Afd.

Annyas* Antoon, Leeuwarden.
Beuskens* Frans, Gulpen.
Bots Kees, Leiden.
Flapper* Yette, Franeker.
Frencken* Henri, Weert.
Frencken* Siegfried, Helden.
Geuskens Winand, Rimburg.
Janssen* Jacques, Helden.
Jennekens* Joseh, Valkenburg.
Kauling* Antoon, Gouda.
Kerkhoffs* Cornelis, Meerssen.
Kwanten* Henri, Venlo.
Lannoye Aimé, Uitkerke-Blankenberghe.
Meyers* Antoon, Oss.
Muré* Edmond, Gulpen.
Oomen* Bernard, Oosterhout.
Reinartz Leon, Waubach.
Smeets Willy, Boxmeer.
Smits* Christ., Valkenburg.
Speek* Antoon, Princenhage.
Straeten Peter, Vaals.
Stroux* Theophile, Stramproy.
te Boekhorst* Hein, 's Heerenberg.
van Oers* Rein., Deurne.
van Waes Emery, Westdorpe.
Vencken* Henri, Papenhoven.
Verhoeff* Piet, Rotterdam.
Voncken* Frans, Wylré.

.....

HOOGERE HANDELSSCHOOL

5e Klas.

de Bruin Jan, den Bosch.
Janssen Jan, Simpelveld.
Koedijk Herman, Rijssen.
Koning Paul, Goor.
Nyskens Pierre, Roosteren.
Reinards Leon, Maastricht.
Schattorjé Christ., Venlo.
Theunissen Joseph, Valkenburg.
van Kessel Henri, Horst.
van Kessel Henri, Rotterdam.
van der Heyden Joseph, Clinge.
van Rietschoten André, Venlo.
Verhaegen Cesar, Graauw.

4e Klas.

Biesmans* Piet, den Haag.
de Hesselle* Jan, Aken.
Eijgenraam Jan, Dordrecht.
Goulmy* Victor, 's Bosch.
Gras Bernard, Bussum.
Hehenkamp* Jan, Amersfoort.
Lenaerts Pierre, Weert.
Linthorst Thys, Wilp.
Meuwissen Frans, Echt.
Rouschop* Joseph, Maastricht.
Rijken Richard, Heerlerbaan.
Schattorjé* Pierre, Venlo.
Schram Jan, Chaam.
van den Brüle Antoon, Maastricht.
Vermeulen Bernard, Beuningen.
Vos Steph., Terborg.
Weckseler* Henri, Kerkrade.
Wolfs Willy, Terborg.

.....

VOORBEREIDENDE KLAS

1e Afd.

Beuyssen Ferdinand, Horst.
Bloemen Gerard, Nieuwenhagen.
Cremers Frans, Roermond.
Daniels Pius, Tilburg.
Erkens Antoon, Heerlen.
Giesen* Alphons, Haelen.
Goulmy* Alberto, 's Bosch.
Geurts Piet, Gennep.
Krekelberg* Max, Maastricht.
Nievelstein* Klaus, Kerkrade.
Partouns* Mathieu, Eisden.
Possen* Jan, Wittem.
Renckens* Jan, Bingelrade.
Robertz Henri, Heerlen.
Ruffini* Frans, Treebeek.
Spauwen* Joseph, Gronsveld.
Swillens* Marcel, Heerlen.
ten Berge* Willy, Groningen.
Thuys Frans, Hilversum.
Thuys Hubert, Hilversum.
Timmers Jacques, Kerkrade.
van Riet Willy, Kerkrade.
Vennekens* Jacques, Neer.

2e Afd.

Bemelmans* Joseph, Meerssen.
de Macker* Hubert, Meerssen.
Heynens* Theophile, Borgharen.
Janssen* Pierre, Maarland.
Linssen* Joseph, Merkelbeek.
Mulkens* Hubert, Eygelshoven.
Neyens* Mathieu, Breda.
Nyssen* Edmond, Kerkrade.
Renckens* Jos., Bingelrade.
Rütten* Frans, Kerkrade.
Ruiters* Johan, Kerkrade.
Senden* Hubert, Voerendaal.
Schmeitz Joseph, Hilversum.
Schmeitz Willy, Hilversum.
Simons* Leopold, Ubach over Worms.
Verhoeff* Theo, Rotterdam.
Weijden* Willy, Kerkrade.

.....

PERSONALIA

1921—1922.

Tot leden van de *Eerste Kamer der Staten-Generaal* werden gekozen:

voor Noord-Brabant:

Mr. A. J. I. Smits.
Dr. J. A. A. M. van Loon.

voor Gelderland:

Mr. W. H. J. F. van Basten Batenburg.
J. F. C. Arntz.

voor Limburg:

O. M. F. Haffmans.
Mr. F. I. J. Janssen.

Tot leden van de *Tweede Kamer der Staten-Generaal* werden gekozen:

J. Ament.
Mr. J. Bomans.
Ir. L. A. Fruytier.
Mgr. Dr. W. H. Nolens.

Tot *lector* aan de Technische Hochschule te Aken werd benoemd:

Drs. Th. E. Absil, Pr., leeraar te Rolduc.

De *H. Priesterwijding* ontvingen:

J. M. Bergmans.
P. J. A. Eggelen.
M. J. A. S. van Eys.
J. F. M. H. Eyssen.
J. Féron.
P. E. Frissen.
H. C. Grooten.
J. H. P. Haas.
J. J. Helgers.
M. E. W. A. Honée.
J. W. H. Jansen.
W. J. Mulders.
P. J. van Oppen.
W. Rölkens.
J. H. E. M. J. Rosier.
P. J. J. Terpoorten.
S. Th. Tijssen.
A. H. H. J. Zuylen.

allen van het Bisdom Roermond.

Tot *Protonotarius Apostolicus a. i. p.* werden benoemd:

Mgr. Dr. P. Mannens, vicaris-generaal, te Roermond.

Mgr. M. J. D. Claessens, oud-missionaris, te Sittard.

De volgende *examens* werden afgelegd:

aan de Universiteit van *Leiden:*

Th. J. W. Paimans, S. J., cand. plant- en dierk.
J. Th. van Balgooy, Pr., cand. recht.
W. P. J. Lagro, cand. med.
M. van Rooy, cand. recht.
F. W. J. Croughs, cand. med.

aan de Universiteit van *Groningen:*

C. Hens, cand. med.

aan de Universiteit van *Utrecht:*

P. H. Ploumen, Pr., cand. wis- en nat.
J. E. Bloemen, apoth. ex. 2e ged.
J. F. Kuyer, arts ex.
H. Minke, theor. tandheelk. ex. 2e ged.
H. J. J. H. Bloemen, cand. med.
J. J. Vaessen, propaed. med.
G. J. Schneider, promotie med.
R. F. L. Peutz ,ex. tandarts.
L. van Wersch, apoth. ex. 1e en 2e ged.
E. B. H. M. Nève, doct. recht.
A. M. H. A. Bloemen, doct. med.
J. van Wersch, doct. med.

aan de Universiteit van *Amsterdam:*

J. M. J. Vuylsteke, cand. med. arts ex.
M. C. A. Klinkenbergh, arts ex.
A. M. J. H. Smits, Pr., cand. klass. lett.
C. R. Zyerveld, cand. med.
Th .van Dijk, doct. med.
Th. E. Absil, Pr., doct. germ. taal en lett. (hgd.)
A. H. Dael, arts ex.
M. J .C. W. Bours, Pr., doct. ned. lett.
J. G. Kerssemakers, 1e ged. arts ex.
P. F. A. Mathyi, propaed. med.
H. M. H. Reynen, Pr., cand. germ. taal en lett. (eng.)
J. van Wessem, cand. recht.
A. G. Reyens, arts ex.
E. Delhougne, doct. recht.
J. van Gils, cand. med.
J. Linthorst, cand. recht.

aan de Technische Hoogeschool van *Delft:*

M. J. M. Wijnhoven, propaed. mijning.
H. A. J. van Laarhoven ,cand. en ing. ex. scheik. ing.

F. J. H. Kupka, ex. werkt. ing.
O. F. H. H. van de Loo, ex. werkt. ing.
E. Hens, ex, civ. ing.

aan de Veeartsenijkundige Hoogeschool van *Utrecht:*
Y. M. Kramer, cand. dierenarts.
A. Paimans, cand. dierenarts.
S. Postma, propaed. dierenarts.

aan de Handelshoogeschool van *Rotterdam:*
M. J. H. Cobbenhagen, Pr., doct. handelswet.
A. Janssens, dipl. hand. ec.
J. Th. P. Eyck, dipl. hand. ec.

aan de Landbouwhoogeschool van *Wageningen:*
J. Th. Everts, ex. landb. ing. (ned. lb.)
L. A. H. Peters, cand. ned. lb.

aan de Universiteit van *Leuven:*
G. van Damme, propaed. med.

Ex. Staatsinrichting en Staatswetensch. M.O.:
H. J. van der Mühlen, Pr.

Ex. Handelswetensch. M. O.:
Th. I. F. N. H. van Lierop, Pr.

Aanwijzingsex. consul. dienst:
J. C. van Berckel.

Notarieel Staatsex.:
B. J. F. Terhorst, 1e ged.
(De examenlijst is afgesloten 8 Juli)

Werd benoemd:
tot buitenlandsch eerelid van de *Koninklijke Vlaamsche Academie:*
Dr. J F. M. Sterck, te Haarlem.

Werden benoemd:
tot Ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw:
Mgr. L. J. A. H. Schrijnen, Bisschop van Roermond.
Mr. H. M. A. Savelberg, raadsheer in den Hoogen Raad der Nederlanden, te 's Gravenhage.
P. H. Everts, lid van Gedeputeerde Staten van Limburg, te Sevenum.

tot Officier in de Orde van Oranje Nassau:
J. A. Brewers, deken en pastoor te Heerlen.

tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau:
E. B. Dumoleyn, lid der Provinciale Staten van Zeeland, te Hontenisse.
J. M. H. Quaedvlieg, lid der Provinciale Staten van Limburg, te Maastricht.
P. C. Fick, wethouder der gemeente Oosterhout.
A. J. Voncken, pastoor te Beek.
A. F. F. X. Neujean, pastoor te Bocholtz.

tot Commandeur in de Orde van St. Sylvester, van den H. Stoel:
Prof. Dr. A. van Rooy, hoogleeraar te Amsterdam.

OVERLEDENEN.

(achter den naam is het geboortejaar aangegeven)

L. K. V. Janssen (1870), pastoor, Obbicht.
H. L. J. Drummen (1865), pastoor, Born.
J. G. Baltesen (1847), rustend pastoor, Sambeek.
J. Snickers (1899), Stamprooy.
H. J. F. Gudden (1860), rustend pastoor, Helden.
P. Corten (1880), rector, Bad-Neuenahr.
L. G. Chr. Verhoeven (1851), Heusden.
H. A. J. Gadiot (1882), pastoor, Würzburg.
M. W. H. L'Ortye (1856), directeur Kweekschool, Echt.
L. Bongers (1847), rustend pastoor, Baarlo.
J. M. Nyssen (1844), pastoor, Geleen.
H .J. Lucas (1840), rustend deken, Roermond.
M. J. H. M. R. Herman (1856), rustend pastoor, Düren.
L. J. J. M. Coenen (1861), pastoor, Oirsbeek.
Mgr. F. P. L. Flooren (1846), kanunnik, deken, pastoor, Princenhage.
J. L. Schijns (1853), rustend deken, Heerlen.
Mr. B. J. A. Sterck (1855), oud-presid. v. h. Gerechtshof, den Haag.
Mr. L. J. van Oppen (1841), notaris, Gulpen.
C. K. L. J. Boost (1908), student, Rolduc.
F. M. Sarton (1852), pastoor, Valkenburg.
Mr. A. M. A. Smits (1855), Nijmegen.

R. I. P.

.....

IN MEMORIAM DIRECTEUR M. W. H. L'ORTIJE.

Op 27 November 1921 overleed plotseling, doch voorzien van de H. H. Sacramenten der stervenden te Echt, de Zeer eerw. Zeer gel. heer M. W. H. l'Ortije, directeur der Bisschoppelijke Kweekschool te Roermond. Met directeur l'Ortije is heengegaan een goed en kundig priester, die zijn geheele leven ten dienste van het katholiek onderwijs heeft doorgebracht.

In 1856 te Wijnandsrade geboren, bezocht hij het Rolducsche Klein Seminarie, waar hij klasgenoot was van Z. D. H. Mgr. Diepen.

Reeds gedurende zijn studiejaren te Rolduc behaalde hij in zeer korten tijd de hoofdakte en ging daarna naar het Groot Seminarie te Roermond, om in 1882 priester gewijd te worden.

Na zijn priesterwijding werd hij aangesteld als leeraar aan de Bisschoppelijke Normaalschool te Rolduc; later benoemd tot kapelaan te Breust-Eysden, kwam hij na een paar jaren als leeraar aan de intusschen in kweekschool geconverteerde, Echter school terug. Tot pastoor te Roosteren benoemd, verbleef hij er slechts vier jaar, om andermaal — in 1908 — bij diens emeritaat directeur Reighard in het directoraat op te volgen, een taak, die hem steeds zwaar bleef.

Hoewel zeer begaafd en scherpzinnig, bleef hij liefst op den achtergrond, zoodat oningewijden niet dadelijk den indruk kregen te doen te hebben met een man, die op menigerlei gebied groote kennis en kundigheden bezat.

Waar echter allen zwegen, wist hij bij moeilijkheden niet zelden de oplossing van een vraagstuk te geven. Vooral bezat hij groote wetskennis. Weinig menschen zouden beter in staat zijn geweest den weg te wijzen in de doolhoven van lager onderwijs- en pensioenwetten, had hij zich ooit tot het schrijven over die dingen gezet. Maar moeilijker nog dan hij er toe kwam zijne gedachten mondeling te uiten, was hij er toe te bewegen zulks schriftelijk te doen. Van aard meer opnemend dan weergevend, verrijkte hij eigen geest, zonder steeds uit dien werkelijken rijkdom in volle mate mede te deelen. Maar was hij verplicht het te doen, dan bleek zijn belezenheid en kunde. Een commentaar op de onderwijswet zou hij nooit geschreven hebben, doch een onjuistheid, een tegenspraak in het legislatieve Onderwijs-labyrint ontging zijn oog zelden en hij genoot bij de aanduiding.

Hij ware een uitmuntend departementaal onderwijs-adviseur geweest, werden adviezen steeds minder gemeten naar de lengte dan gewogen op de juistheid.

Voor zijn leerlingen was hij een uitermate zacht leider, die slechts kon straffen, als hij eerst zelf door het vagevuur van de straf was heengegaan.

De uitoefening van zijn priesterschap stichtte zijn kweekelingen, terwijl hij zelf stichting zocht in het hoogvrome voorbeeld van den Echter Carmel. In de kapel toch der uitgelezen bruiden Christi, de Echter Carmelitessen, droeg hij dagelijks het H. Misoffer op en was ook voor haar een goede geestelijke vader.

Reeds had hij besloten in het najaar eervol ontslag te vragen om dan in de naaste omgeving van den Carmel zijn laatste levensjaren door te brengen. De goede God evenwel had het anders beschikt en riep hem plotseling, doch wel voorbereid, tot nog betere woonstede.

De vrome priester, die voor de vorming van den Limburgschen onderwijzer en daarmee voor heel het Limburgsche volk groote verdiensten had, niet minder dan voor den R.K.O.B. in het bisdom Roermond, waarvan

hij de gewaardeerde geestelijke adviseur was, ruste in vrede!

Bovenstaande schets is van Dr. van Gils in „de Tijd" van 29 Nov. 1921; wij namen ze dankbaar over en voegen er enkele woorden aan toe: ofschoon dir. l'Ortije slechts korte jaren te Rolduc gedoceerd heeft, was hij volbloed Rolducien; hij kende uitstekend de geschiedenis van ons huis — geschiedenis was zijn lievelingsvak en hij bezat een buitengewone memorie — hij wist zoo goed de histoire intime van zijn tijd te Rolduc, van dien tijd, toen de philosophen op feestdagen nog hooge hoeden droegen, en het was een waar genot hem allerlei episoden van verschillenden aard uit zijn leven als leerling en als leeraar van Rolduc te hooren verhalen; zichtbaar genoot hij er zelf van en liet er anderen van genieten.

IN MEMORIAM PASTOOR L. COENEN.

Het overlijdensbericht van Pastoor Coenen is zeker voor menig oud-Rolducenaar een pijnlijke verrassing geweest. Immers wie van degenen, die hem vroeger gekend hadden, altijd stralend van gezondheid, vol levenskracht en levenslust zou vermoed hebben, dat hem niet meer dan een-en-zestig levensjaren beschoren waren?

Bleven al de oud-leeraren Rolduc in trouwe liefde toegedaan, van Pastoor Coenen kan men zonder overdrijving zeggen, dat hij bij zijn vertrek een goed deel van zijn hart te Rolduc achterliet.

Was het Rolduc's monumentale, devote kerkgebouw, waar hij zoo vaak met zooveel liefde en geestdrift de indrukwekkende plechtigheden had opgeluisterd, dat hem bleef aantrekken?

Was 't het romantische landschap, waarop het raam van zijn kamer mijlenver uitzicht gaf, dat hem bekoorde?

Was 't de verknochtheid aan 't leeraarsambt, waaraan hij gedurende zooveel jaren zijn krachten had besteed, die hem steeds weer naar Rolduc deed terugverlangen?

Wij weten het niet; zeker is dat heimwee naar Rolduc hem bleef verontrusten.

Zijn vredelievend hart haakte zeker naar 't einde van den wereldoorlog uit medelijden met de arme slachtoffers, maar ook, omdat hij het betreurde, dat te Rolduc in de droeve oorlogsjaren de feestvreugde bijna geheel verstomd was. Hij wenschte weer de feestklokken te Rolduc te hooren luiden, weer guirlandes te zien in onze statige eetzaal, weer bloemen te zien op de lange rijen onzer tafels, weer zijne schelle stem te mengen in 't gejubel van honderden jongenskelen.

Eindelijk zag hij zijn wensch vervuld.

Na tal van stille jaren vierden wij weer eens op bescheiden wijze het directeursfeest.

Verheugd zagen wij de oude getrouwen op het appel komen. Ook Pastoor Coenen ontbrak niet.

Verjongd en verjeugdigd meenden we hem weer te zien, na een ernstige ziekte, die hem aan den rand des grafs gebracht had.

Bedriegelijke schijn!

Na ruim een half jaar was Pastoor Coenen heengegaan.

Te Rolduc zal zijn aandenken in zegening blijven.

Wij intusschen zullen voor hem blijven bidden, opdat hij ruste in vrede.

R. I. P.

L. COENEN †

M. W. H. L'ORTYE

CONSTANT BOOST

M. HERMAN

IN MEMORIAM M. HERMAN.

Multis ille bonis flebilis occidit.
Hij stierf betreurd door vele goeden. [1])

Wie zou zich Professor Herman niet herinneren, den man met den kievitsneus, met den gouden bril en het alziend oog; den detective, wiens waakzaamheid niets ontging, voor wiens alomtegenwoordigheid niets veilig was: geen kleerkasten op de slaapzaal, geen boekenkasten in de studiezaal en vooral geen.... passe-partout's?

Aan zijn speurzin ontsnapte niemand en niets. Hij was de steeds gevreesde.

Echter niet alleen de gevreesde, ook de rechtvaardige.

Boezemde zijne onverbiddelijke consequentie ons ontzag in, zijne strenge rechtvaardigheid en onpartijdigheid wekten vertrouwen.

Vreesden wij zijn doordringenden blik, wij waardeerden niet minder zijn gouden hart.

Of wisten de deugnieten niet, dat in het oog, dat hen zoo „unheimlich" kon fixeeren, menigmaal een traan blonk van innig meegevoel?

Herman was niet alleen de strenge tuchtmeester, maar ook de joviale, hartelijke vriend.

Het is mogelijk, dat de paedagogische opvattingen van twintig, dertig jaar geleden strenger waren dan de tegenwoordige, in elk geval was Herman een billijk beoordeelaar en rechtvaardig rechter.

En mag ik nog verder uit de school klappen? Te Rolduc beleefden wij prettige dagen: een onverwacht congé, het directeursfeest, de „pélerinage" naar Schaesberg deden de eetzaal daveren van gejuich en handgeklap, maar „Schadenfreude" deed ook het hart popelen van jeugdige avonturiers, die Herman hadden weten te verschalken.

Dat was geen alledaagsche pret.

Wie van zijne oud-leerlingen zijne broeders in het Priesterschap werden en collega's leerden zijne schoone eigenschappen nog hooger waardeeren.

Wie werd niet gesticht door zijn priesterlijke deugd, wie niet getroffen door de gematigdheid van zijn oordeel? Wie ondervond niet zijne hartelijkheid en hulpvaardigheid?

Sinds zijn vertrek uit Rolduc zagen wij Herman maar zelden. Een „acte de présence" en verdwenen was hij weer. Het was, alsof hij vreesde, de bitterheid van het afscheid, dat hem zoo zwaar gevallen was in 1903, toen hij benoemd werd tot Pastoor te Eijs-Wittem, een tweede maal te moeten proeven. Want tot aan zijn dood hing zijn hart aan Rolduc, dat hij in zijn testament zijn „zweite Heimat" noemt.

Toen Herman Rolduc verliet, was zijn zenuwgestel reeds ernstig geschokt. Daarom zag hij zich na enkele jaren reeds genoodzaakt, ontslag te vragen uit zijne pastoreele bediening, om zich terug te trekken in het ziekenhuis te Düren.

Wij begrijpen, dat deze werkkring hem aantrok, vooral immers voor de zieken bleek hij reeds te Rolduc als „infirmier" een gevoelig en medelijdend hart te hebben, zooals met schrijver dezes tal van oud-leerlingen kunnen getuigen uit eigen ervaring.

Sinds was Herman's levensweg veelal een lijdensweg, totdat hij op 9 Februari 1922 in den Heer overleed.

Gaarne zullen alle oud-collega's en oud-leerlingen van Rolduc met ons hulde brengen aan de nagedachtenis van dezen nobelen, sympathieken Priester, door deze schoone woorden van Horatius op hem toe te passen:

Incorrupta Fides, nudaque Veritas
Quando ullum inveniet parem?

Wanneer zal de onkrenkbare Trouw en de eenvoudige Waarheid zijns gelijke wedervinden? [2])

R. I. P.

[1]) Horatius, od. I: 24.

[1]) Horatius, od. I: 24.

IN MEMORIAM.

Mr. B. J. A. Sterck.

In Den Haag is overleden de heer Mr. B. J. A. Sterck, oud-president van het gerechtshof aldaar.

Geboren 6 April 1855 te Amsterdam, begon hij zijn studie te Rolduc in 1867 en promoveerde te Amsterdam 30 Juni 1884. Na in 1887 benoemd te zijn tot kantonrechter-plaatsvervanger te Amsterdam, kwam hij in 1888 bij de rechtbank te Rotterdam in functie als substituut-griffier. In 1891 werd hij rechter in die rechtbank en in 1901 vice-president van dat college. Van daar kwam hij in 1904 als raadsheer in het Gerechtshof te 's-Gravenhage. Vijf jaar later ongeveer werd hij vice-president van dat hof en met ingang van 1 Januari 1913 trad hij op als president, welke functie hij bekleedde tot 1 Januari l.l.

Hij was ridder in de orde van den Ned. Leeuw.

Mr. L. J. van Oppen.

Te Gulpen overleed in den ouderdom van bijna 81 jaren Mr. L. J. van Oppen, notaris aldaar. Mr. van Oppen werd geboren den 24 Juli 1841, begon zijn studie te Rolduc in 1854 en vestigde zich, na aan de Leidsche Universiteit te zijn gepromoveerd, als advocaat te Maastricht, waar hij de rechtskundige practijk uitoefende totdat hij met ingang van 1 Mei 1879 benoemd werd tot notaris te Gulpen.

Met zijn ouderen broeder mr. Eugène van Oppen begon hij omstreeks 1870 de uitgave van het in de juridische wereld zoo bekende standaardwerk :„De Nederlandsche Pasicrisie", welk werk hij na den gewelddadigen dood van mr. Eugène van Oppen in 1885 voortzette, totdat het in 1894 door zijn beide neven mr.'s Aug. Savelberg en L. B. J. van Oppen werd overgenomen. Ook belette zijn drukke practijk hem niet nog een ander groot en zeer bekend werk samen te stellen. Met mr. Alph. Sassen, kantonrechter te Helmond, bezorgde hij de uitgave van „De Nederlandsche rechtslitteratuur", een werk, waaruit vele juristen groot nut hebben geput. Zijn uitgebreide juridische kennis en zijne scherpzinnigheid vonden zeer veel waardeering. In 1885 werd hij benoemd tot lid van de Staatscommissie tot herziening van het Burgerlijk Wetboek.

Op godsdienstig en charitatief gebied zal de naam van notaris Van Oppen in de plaats zijner inwoning nog lang blijven voortleven.

Eene langdurige ziekte maakte een einde aan dit vruchtbare leven. Met Mr. Leo van Oppen daalt een buitengewoon scherpzinnig jurist, een verdienstelijk notaris en een der achtenswaardigste ingezetenen van Gulpen ten grave. Hij ruste in vrede.

Constant Boost.

31 Maart. „Boost is vandaag niet in de klas verschenen, hij is ziek".

7 April. 8.30 v.m. „Om 8.15 heeft men opgebeld, hij was stervende". 8.40. „Hij is gestorven".

In deze korte regels ligt een diepe tragiek besloten. In een week is Constant Boost uit de rijen van Rolduc's studenten verdwenen. Och, wat kon hij springen en loopen, en schreeuwen en pret maken! Hij was één en al beweging, één en al leven. En, één week...!

Wie ziet hem niet meer op de speelplaats bij zijn makkers en speelgenooten, dan hier en dan daar! Men zou hem haast op alle punten tegelijk gedacht hebben: rusteloos schoot zijn fijn wit hoofdje in iedere richting, en overal klonk zijn hooge, scherpe stem. En als er match was! Voor niemand deed hij onder, groot of klein, hij hield er tegen uit, zoolang het ging. Zijn gezicht veranderde: van bleekachtig werd het hoogrood, maar opgeven?.... nooit! Hij was in het spel.

Was hij niet van de partij, dan stond hij langs de lijn, of bij het doel; dan bleek hij een guit te zijn. Schalks wist hij nu eens dit, dan weer dat te bedenken. Anderen plagend vermaken en prettig vervelen was dan zijn lust. Een der laatste keeren stond hij te dansen van pleizier; in een grooten grijzen overjas van een der spelers, die hem over de voeten hing, stond hij te draaien en te zwaai-

en, dat men er schik in kreeg. Zijn oogjes glinsterden, zijn wangen tintelden van vuur. 't Beeld wil me nog niet uit de oogen.

Schalks zijn, dat was, wat in Boost overheerschte. Och ja, een gevolg daarvan kon ook niet uitblijven. Af en toe wist hij ook minder aardig te doen, wist hij lastig te zijn, en jeugdig-onbezonnen te handelen. Maar in den grond bleken die oneffenheden toch niet te wijzen op gemis in zijn goede eigenschappen, op verbreking in de doorzetting zijner karakterlijnen.

In de klas ijverig, in de kerk godvruchtig (typisch was het mannetje met het dikke missaal), bij spel en vermaak vol pret en jolijt, stond Constant bekend als een jongen, die veel kon beloven.

Wie hem na zijn afsterven nog zag, geraakte diep onder den indruk van het plotseling verscheiden. Die nooit dan beweging had gekend, lag er stil, haast onkenbaar, in samengevouwen handen kruis en rozenkrans, starend in de eindelooze eeuwigheid. En wie stond aan de open groeve op Maandag der Goede Week, of wie er nog eens terugkeert naar de allerstilste plek van heel Rolduc bij de verwelkte bloemen op Constants graf, kan niet ontkomen aan het tragische afbreken van dit jonge leven.

Latet Ultima, Vigilate Ergo!

.....

MARIALIA.

Bij de nadering van „die suete Mey, waarin de lovers spruten", gaan voor onze bijdrage in de **Annales Rodenses** onze gedachten vanzelf uit tot Haar, naar wie ook de alleroudste herinneringen van Roda zelve heenwijzen, de „Alma Mater" bij uitnemendheid, de Moeder, die wij binnen Rolduc's muren vooral hebben leeren liefhebben en dienen, de Onbevlekte. Hoe vaak, wanneer 't aan 't souper geklonken had: „ce soir nous irons à la petite chapelle", hebben onze frissche jongensstemmen het Haar toegezongen:

„Maria, Maienkönigin,
Dich soll der Mai begrüszen,
O segne seinen Anbeginn
Und uns zu deinen Füszen."

Of dan weer het bekende:

C'est le mois de Marie,
C'est le mois le plus beau!
A la vierge chérie
Disons un chant nouveau!
Ornons le sanctuaire
De nos plus belles fleurs,
Offrons à notre Mère
Et nos chants et nos coeurs!"

En wanneer 't bij mooi weer in de Meimaand was aangekondigd: „Demain nous irons faire notre pélerinage pieux à Schaesberg," en wij dan met de Cantique „Vers l'autel de Marie" zoo dringend hadden gevraagd: „Donne nous un beau jour", had die jaarlijksche bedetocht plaats met zijn devote Mis in de kleine mysterieuse kapel en zijn opwekkende toespraak in de open lucht, die bij alle oud-Rolduckenaren een onuitwischbaren indruk heeft achtergelaten en dan ook reeds bij herhaling met warmte is beschreven. [1])

De eerste, die den bezoeker van Rolduc aan den hoofdingang begroet en ontvangt, is de Onbevlekt Ontvangene in haar fraai steenen beeld in de nis tusschen de dubbele poort, met het jaarschrift: VIrgo sIne Labe ConCepta aeDes hasCe DefenDe (1857). Onder haar trouwe schutse heeft Ailbert's stichting gestaan van den aanvang af; op haar bede is over het huis die „Gottessegen" neder-

---

[1]). Verg. Rolduc's Jaarboek 121, blz. 165—66; Schetsen en Herinneringen, bl. 99—105. De eerste bedevaart werd gehouden onder Directeur Janssen in 1856.

gedaald, die, er zichtbaar op blijft rusten. [1])

Inderdaad sinds 1108, toen door den vromen Ailbertus de heerlijke crypte werd gebouwd, heeft Maria bezit genomen van haar „huizinge op den berg"; **fundamenta ejus in montibus sanctis,** mag ook hier toegepast. Aan Haar en den aartsengel Gabriel, dus aan Haar in haar grondgeheim van maagdelijke Moeder Gods, werd het, thans als Ailberts grafkapel dubbel eerbiedwaardige heiligdom toegewijd, en de Latijnsche dichter bij het jubelfeest van 1868 mocht met volle recht dien alouden titel van Rolduc op Maria's gunsten doen gelden, waar hij zingt:

„Dulcis ante omnes pia Virgo, quae cum
Nuntio hic quondam Gabriele fido
Prima blandis es precibus vocata,
Respice Rodam!"

Het nog weinig geschonden 13e eeuwsche zegel der abdij vertoont het beeld van Maria met den Aartsengel, een kostbaar specimen uit dien tijd. Of 't er nog gezien wordt? [2]) Maar vóór een 60-tal jaren geleden, kondt ge van den westkant den pandtuin niet binnentreden, of een aardig rijmpje om een klein donker Mariabeeldje boven den ingang, waarschuwde of althans noodigde u uit, niet verder te gaan dan na Haar den tol van een „Ave" te hebben betaald.

„Hac ne vade via,
Quin dixeris Ave Maria."

Maar op de hulde, door de kunst, ook hier door opeenvolgende geslachten aan Maria, den „vorm van 't ideaal der Godheid," naar het woord des dichters [3]) gebracht, werd wel de kroon gezet, toen door de kunstenaarshand van Kan. Goebbels het hooge gewelf der haar immers toegewijde kerk, als in een uitspansel werd herschapen, Maria's glorie verkondigend: Zetel der Wijsheid, Koningin der schoone Kunsten, Beschermster der jeugd. En zoo blijft van uit de diepte der krocht tot in de bogen der kerkgewelven, door de eeuwen heen, Maria's lof het heiligdom van Rolduc doorklinken, het lied der liefde van de kinderen tot de Moeder, maar tevens van de liefde der Moeder voor het Kind, dat zij ons gaf en blijft geven in het Liefdesacrament: hun Ave Maria! haar Magnificat!

Het Magnificat! laat mij even mogen memoreeren, hoe ik dit, het eigenlijke, in de kerk van Rolduc nooit schooner, althans aangrijpender, hoorde inzetten en geestdriftiger vervolgen dan op het einde eener retraite, gegeven door den beroemden Pater Bernard. Na ons in de Mariapreek vurig te hebben opgewekt om onder Maria's hoede met nieuwen ijver te gaan leven voor „den Himmel, den schönen Himmel" — de Duitsche afdeeling van het Instituut was nog in bloei — en met het omhoog geheven missiekruis te hebben gezegend, hief de grijze prediker dan met zijn nog volle, welluidende stem Maria's lof- en danklied aan en, ondersteund door het machtig orgelgeluid, golfde en jubelde het voort door onze opgetogen rijen. Daarna de zegen met het Allerheiligste en tot besluit het ongetwijfeld minder hooggewijde, maar, gelijk het terecht genoemd is, „liefelijke, specifiek Rolducsche lied [1]): „Salut o Vierge immaculée!"

Laat mij hier nog een woord aan toevoegen over twee vereenigingen te Rolduc, die in nauwe betrekking staan tot de allerheiligste Maagd. De eene is de Maria-congregatie. Het jaarverslag van 1921 [2]) spreekt van twee Maria-congregaties, waarvan de 2de zelfs in 3 onderafdeelingen is gesplitst. De jaren 1860 en 1877 staan als resp. stichtingsjaren opgegeven. In 1860 te Rolduc gekomen en een paar jaar later „congregationsfähig", heb ik alleen de eerste en haar eersten directeur

---

[1]) Verg. o. a Rolduc. Année jubilaire 1868, Pièces de circonstance, bl. 7; Neujean Notice histor. p. 41—42.

[2]) Inderdaad, bedoeld zegel wordt nog op de bibliotheek bewaard. Red.

[3]) Schaepman, in „De eeuw en haar Koning."

[1]) Schetsen en Herinneringen. Rolduc's achtste Eeuwfeest (1904), blz. 92.

[2]) Verg. R's Jaarb. 1921, bl. 25. Mag ik echter mijn medeannalist doen opmerken, dat indien het jaar der oprichting 1860 is, deze niet onder het Directeurschap van Mgr. Peters († 1855), maar van zijn opvolger, Dir. Ant. Janssen heeft plaats gehad. (Wij zijn Pater Thym hartelijk dankbaar voor deze rectificatie. Red.)

Prof. G. Verzijl gekend. Wij vergaderden, naar ik meen, om den anderen Zondag, op een tot kapel ingericht vertrek op de derde (eig. tweede) verdieping, eerste deur rechts van de trap; een bescheiden en lang niet rijk toegerust heiligdommetje, zooals het in een aanvangsstadium voegt, maar waar wij van de gelukkigste oogenblikken van ons leven hebben doorgebracht. „Chrétien de la vieille roche", zooals mijn vriend Alph. Brouwers hem naar waarheid noemde, was onze directeur een echte asceet. Zijn toespraken, sober en eenvoudig, werden gretig door ons aangehoord en gingen erin.

Nog hoor ik hem bij 't begin eener vasten de stroof uit de kerkhymne paraphraseeren:

„Utamur ergo parcius
Verbis, cibis et potibus,
Somno, jocis, et arctius
Perstemus in custodia."

Of 't naar aanleiding van dit „somno" was, herinner ik mij niet, maar wel, dat hij als een toets om te weten of men waarlijk het epitheton „pieux" verdiende, o.a. aangaf: wanneer men bij 't ontwaken in den nacht als vanzelf aanstonds aan O. L. H. dacht; ook dat hij zeide: „de beste studenten zijn over het algemeen zeer eenvoudig" enz. Van ons, toenmalige Congreganisten, zijn er vier in de Soc. van Jezus getreden.

„Voor Eer en Deugd" was, gelijk ons Jaarboek vermeldt, een geschenk, dat Directeur Corten aan de voeten der Onbevlekte Maagd op den gouden jubeldag harer Onbevlekte Ontvangenis, den 8sten December 1904, heeft neergelegd. Het is opgericht als een „verum propriumque sodalitium", kerkelijk goedgekeurd, met geestelijke gunsten en aflaten verrijkt. Aanvankelijk alleen bedoeld voor kostschoolgangers, bleek het zaadje bestemd om „op te groeien tot een grooten, machtigen Boom, die de heerlijkste vruchten zou voortbrengen" [1]): wij zijn er de gelukkige getuigen van.

Ziedaar enkele Maria-herinneringen aan ons dierbaar Rolduc. Eens breekt de dag aan, die openbaren zal, wat Maria, als algemeene Genade-Middelares, er gewerkt heeft en blijft uitwerken in de jonge zielen en dan zal onder al de geslachten, die Haar eeuwig zalig zullen prijzen, de **generatio Rodana**, dat is onze overtuiging, althans in **dankbaar** eerbetoon mogen schitteren boven velen.

J. ALB. THIJM, S. J.

[1]) J. Bemelmans, R's Jaarb. 1921, bl. 33.

PRO PHILOSOPHIA.

Men schrikke niet. Niet de philosophie zelve is hier aan 't woord. Haar ter kennismaking voor te stellen, haar aan te bevelen, is 't eenige, wat deze regels bedoelen. Eene oratio **pro philosophia** dus! En die mag wel niet overbodig genoemd worden.

't Is een wonder iets. Geen enkele wetenschap valt 't, althans in de algemeene opvatting, zoo moeilijk haar legitimatiebewijs over te leggen, als juist diegene, die alle andere legitimeert en aller geloofsbrieven onderzoekt: de wijsbegeerte. Wil men de samengestelde, tegenstrijdige gevoelens, door dat woord gewekt, gaan ontleden, men zou bevinden naast een indruk van schuwe, leege hoogachting, eene sensatie van hooghartige, aan minachting grenzende geringschatting. Philosofen! — o ja — ongeroepen tuchtmeesters en drillers der menschelijke rede, onbezoldigde rijksveldwachters spionneerend in 's Heeren velden en de jachtakte vorderend van alles, wat uittrekt op wetenschappelijken buit; pedanten, acrobaten des geestes, bederfvers van 't gezonde menschenverstand. Op zijn gunstigst: bevoorrechten naar den geest, maar boven de werkelijkheid dezer wereld zich verheffend, zich verliezend in de sferen van 't ondoorgrondelijke blauw. Menschen

buiten het leven staande, of liever, zwevend. En hunne theoriën? Droomen, opgestegen uit den schoot der menschheid en als de wolken, der aarde droomen, hoog boven onze hoofden drijvend, hoog in de ijle lucht.

Dus de philosophie zou **buiten het leven** staan? Nog eens, wonder! Beëlzebub aldus zich zelven uitdrijvend, de rede zich zelve aan de deur wijzend, de wijsbegeerte haar eigen vonnis uitsprekend en dus ook meteen vernietigend! Want wie anders sprak dat vonnis uit dan de zich zelf als zoodanig niet kennende, zich logenstraffende wijsbegeerte? Men zou hier met toepasselijke verandering Molière's woord kunnen herhalen: Vous faiter de la philosophie sans le savoir. Et sans le vouloir, laat ik er bij voegen. Is niet wijsgeer wie wil. 't Is niet de vraag: wijsbegeerte of niet, maar wèlke wijsbegeerte de uwe zal zijn. Daar is nu eenmaal niets aan te doen. Dat wete men wel: niet in de eerste plaats is men winkelier, fabrikant van landbouwwerktuigen,veefokker, kantoorklerk, kunstenaar, natuurkundige. In de eerste plaats is men mensch, redelijk mensch, dus een mensch, die redeneert, dus een mensch, wien allereerst zijn eigen menschheid interesseert, die naar 't waarom vraagt, van wat hem omgeeft, van zijn eigen ik, en die niet rust voor hij het laatste antwoord op het laatste waarom heeft vernomen. Het is niet onze schuld, dat wij verstand bezitten en een hart, dorstend naar waarheid, naar geestelijk, ongemeten geluk; dat wij plaats hebben genomen in een trein, die ons medevoert, die wel een oogenblik halt kan maken bij alle stations, waar 't ons lusten zal af te stappen, maar dan weer voortsnelt, voortholt — ja waarheen?

En nu is dit het merkwaardige: alle vermogens, die in 's menschen natuur sluimeren, moeten ontwikkeld, geleid, vervolmaakt worden; alleen de ingewijde matigt zich een oordeel aan over zijne kunst. Maar redeneeren, philosopheeren schijnt zoo iedereen maar te kunnen. Eene min of meer gemotiveerde levensbeschouwing heeft iedereen. Het dichtst bijzijnde waagt alleen de zaakkundige aan te roeren; het verst afgelegene is onder ieders bereik en critiek.

Men meent blijkbaar, dat denken en redeneeren niet behoeft geleerd te worden. De heilzame geestestucht der oude scholastiek werd reeds lang als verouderd, als een dwangbuis afgeworpen. Los van toom en teugel draaft de ongebreidelde geest met vliegende manen over het onmetelijke veld der gedachte. Is 't niet om wanhopig te worden, wanneer men ziet, tot welk resultaat deze minachting van methode en logica heeft geleid? Lees die artikelen van dagbladen en tijdschriften, waar geen enkele stelling duidelijk wordt opgezet, waar er tien onder handen worden genomen en ten slotte geen van alle bewezen wordt. Is 't niet ergerlijk te zien, door welke droevige sophistiek de geheimen van onzen godsdienst en zelfs het historische beeld van onzen Zaligmaker tot onherkenbaar-wordens toe, worden misvormd en verminkt? Ja, men minachte vrij die „suffe" denkers der middeleeuwen: geduldige trekossen, die zwoegend onder het harde juk den zwaren ploeg trokken, dag-in dag-uit; en den taaien grond openscheurden in diepe voren, waarin dan het zaad der wetenschappen geborgen werd om op te kiemen tot heerlijken oogst.

En hoe staat 't met de scherpzinnigheid, de oordeelkunde van het lezend publiek? Hoe gevaarlijk is zelfs bij voorbereiden, bij geoefenden geest de aanval van de tegen u opmarcheerende drommen van het gedrukte of gesproken woord! Hoe lamlendig en nietswaardig ze ook zijn, die zwarte krijgers of die dreunende klanken, die door oogen en ooren binnendringen in uw hoofd, — de grond schudt, de veste van uw overtuiging wankelt een oogenblik. Wat zal 't dan zijn bij het groote, ook zoogenaamd ontwikkeld publiek? Weerloos staan de poorten open voor alles, wat zwart op wit geschreven staat.

Staat de Logica, de Denkleer, dus buiten het leven? Nu ja, Logica, 't kan er nog door, zal men zeggen, maar waartoe de eigenlijke wijsbegeerte? Ziehier waartoe. Uwe wetenschap, wat naam zij drage, rust toch in laatste instantie op beginselen; op beginselen, die uwe wetenschap aanvaardt, veronderstelt, maar niet bewijst, wil ze hare competentie niet te buiten gaan, beginselen, waarmee uwe wetenschap staat en valt, die ze in haar orga-

nisme ronddraagt als kiem van leven of van dood. Die beginselen zijn dus de „Voraussetzungen" uwer wetenschap. „Voraussetzungslos" is alleen **die** wetenschap, waaraan de andere haar beginselen ontleenen, en die zelve hare eigen beginselen óf bewijst óf althans op eigen gezag aanvaardt: de wijsbegeerte. Natuurkunde, historie, rechtsgeleerdheid, geneeskunde, sociologie, ze werken alle met begrippen, ze worden alle geleid door beginselen, welke niet zij, maar die de wijsbegeerte heeft gedolven in de diepte van 's menschen geest.

En is 't u dan onverschillig, gij, die op de tweede verdieping woont, wat daar beneden u gebeurt op de eerste? Of, zoo ge gelijkvloers woont, wat boven u in den nok van het huis vernielend werkt in dak en leien? Laat 't u koud, op welken grondslag gij de stad van uw gedachten hebt opgetrokken, wanneer straks onderaardsche machten steen en rotsen doen scheuren en al uw heerlijkheid verzinken in asch en puin? Ge spraakt van luchtige wolkengevaarten? Goed, maar die zullen zich verdichten en oplossen in weldadigen regen, om te laven het dorstende, smachtende veld uwer wetenschap. En wee u, wanneer ze in wilde vlagen nederslaan en zich ontlasten in vernielenden bliksem en alles vermorselenden hagelslag.

Staat dus de wijsbegeerte buiten het leven, buiten het practische leven? Terwijl toch het practisch leven, het leven der daad niets anders dan toegepaste wijsbegeerte is. Is de geheele geschiedenis niet — en dat is de ware kern in Hegel's systeem — ontwikkeling of liever openbaring der idee? De mensch is niet als het dier werkend bij instinct. De rede licht hem voor, leidt of misleidt hem. Handelen is reactie op kennis. Zoo blijft 't in weerwil van alle gemoedsdogmatisme en voluntarisme. Het hart is bron van warmte, maar niet van licht. Dat daalt neer uit de sereenkoele hoogten van den geest. Machtig ten goede of ten kwade is de invloed van hevigen hartstocht, doch deze zelf wordt in dienst genomen van de kennis en hoezeer hij ook wijzigend mag inwerken op den gedachtengang, hij put zich uit in eigen hevigheid. Maar de waarheid blijft. Geweldig en wereldverandrend is de macht der natuurwetenschappen. Ze hebben het aanschijn der aarde doen verkeeren. Doch ook hare beweegkracht was slechts die van een rad, dat gedreven werd door den stroom der ideeën, der levensbeschouwing van den tijd. Want nog eens, in de eerste plaats is en blijft men mensch. Ook hier is 't als in de natuur: de diepste, de geweldigste krachten zijn tegelijk de meest stille, de meest verborgene. Van Kant in zijn stil studeervertrek ging ongezien, langzaam werkend eene ontzaglijker, tot in de diepte alles omkeerende macht uit dan van het wereldomspannende, wereldveroverende brein van den overwinnaar van Austerlitz. De wijsbegeerte is het behoud der wereld of haar verderf. De menigte denkt niet, door enkelen wordt zij geleid, en die enkelen staan in dienst van ideeën, van den geest, die als de wind onzichtbaar gaat over de wateren der zee en naar willekeur speelt met de schuimende golven.

Wat was de Fransche revolutie? Wat is het materialisme, socialisme, agnosticisme, bolschewisme? De tot in de diepste lagen der samenleving doorgedrongen, tastbaar geworden levensleer van Rousseau, van Kant, van Darwin, van Marx. De philosophie van gister is de literatuur van den dag.

Zal men dan nog beweren, dat de philosophie buiten het leven staat? Wat is heel onze moderne kunst? Modern, hier genomen in de ongunstige beteekenis van het woord. Wat is kunst in 't algemeen? 't Is de opvatting, die men heeft van het wezen der dingen, van het leven, van het eigen ik, aanschouwelijk gemaakt in zinnelijken vorm; 't is de geestelijke inhoud van het gevoels- en gedachtenleven des kunstenaars, voor mij tredend in zichtbare gedaante. 't Is intuitie, gevoel geworden waarheid of leugen, door de open poorten mijner zintuigen de ziel binnen stroomend. 't Is materialisme, theorie van het milieu, erfelijke belasting, determinisme, socialisme, evolutionisme, pantheïsme. 't Is de veraanschouwelijkte „Uebermensch" van Nietzsche in zijn krankzinnige zelfverheffing, in zijn vertrapping van recht en zedelijkheid, in zijne verachting van het zwakke, van de vrouw, in zijn „Umwertung

aller Werte", in zijn dierlijke „Lebensbejahung," in zijn schuimenden Christushaat.

Zoo min dus, de inhoud buiten den vorm, zoomin de ziel buiten het levend lichaam staat, evenmin staat de philosophie buiten het leven. En zou dan **ware** wijsbegeerte nuttelooze levensballast zijn? Ja, nutteloos, als de bemesting voor den akker. Vraagt men den boer soms: waarom sleept ge al die karren mest op 't land? Wat ziet men er nog verder van, 't verdwijnt immers in de voor, verrot en vergaat?

Maar we zijn er nog niet — met één factor is tot dusverre geen rekening gehouden. Er is nog een hoogere macht, die 's menschenleven en daden en de wereldgeschiedenis beheerscht en maakt: de kennis niet geput uit de rede, maar uit het **geloof.** Het geloof was tot dusverre de grootste wereldmacht en in weerwil van alle rationalistische voorspellingen en trots alle evolutie-theorieën des geestes, zal 't die ook altijd blijven. Doch welk begrip schuilt achter dat zooveel gebruikte, zooveel misduide woord? Bij monde van Kant constateerde de metaphysica haar eigen bankroet. Onmachtig als de rede zich bij nader critisch onderzoek voelde, de schijnbaar haar opgedragen taak te vervullen, droeg ze 's menschen hoogere levensleiding en voorlichting op aan eene andere, haar vreemde kennis en zekerheid, niet op inzicht berustend, maar buiten het redelijk inzicht om, door den eigen **wil,** beheerscht door de zedenwet, opgedrongen aan het verstand. Deze **blinde** kreet der natuur noemde men dan **geloof.** Wat kon deze door de rede buiten de rede gestelde geloofskennis, ook afgezien van de vervalsching van het begrip, anders zijn dan het losrukken van het geloof uit den bodem, waar 't alleen wortel kan schieten en opbloeien; of zoo ge verkiest, wat anders dan een giftplant zich voedende met de wijsbegeerte in verwording; wat anders dan 't laatste rochelen van het zelfmoord plegend verstand? En wanneer ge dat geloof een licht wilt noemen, dan is 't de laaiende brand eener in duistere verte in vlammen opgaande stad. Wacht enkele uren en 't is weer diepe sombere nacht. Men herinnere zich hier de verdere tragische ontwikkeling van Kant's theorie.

Niet dát geloof dus kan een uitkomst zijn, maar alleen het **door de rede voorgelichte openbaringsgeloof,** steunend op Gods gezag. De wijsbegeerte op zich is nimmer in staat gebleken, zich naar behooren te kwijten van de leiding naar 's menschen laatste ook slechts **natuurlijk** levensdoel. Daartoe bezat zij noch de eenheid, noch de vastheid, noch het gezag. Gods openbaring kwam te hulp en door het geloof in haar wordt de noodige zekerheid en zelfs met het bovennatuurlijke omvattenden horizon, het deel van ieder, die is van goeden wil.

Dus met den catechismus kunnen we, wat 't hoogere, godsdienstige leven betreft, volstaan? De groote menigte? Ja. Allen, ook de ontwikkelden? Neen, beslist neen.

Het geloof immers moet zich handhaven, moet zich vrijwaren en te weer stellen, moet zich uitbreiden in de wereld; in onze moderne wereld, in de wereld der twintigste eeuw. En nu gelieve men op de volgende vragen te antwoorden.

Hoe moet het geloof zijn oude rechten, zijn prestige handhaven, trots wetenschap en kunst, wier surrogaat het tot dusverre slechts zou zijn geweest? Hoe moet het geloof voor de ontwikkelden, die buiten de kerk staan, aannemelijk worden gemaakt? Hoe zal 't worden verdedigd, wanneer het juist in naam der rede, in naam der wijsbegeerte wordt aangevallen? Hoe kunnen onze jongelui worden gevrijwaard tegen de infectie der leven en gezondheid des geloofs verwoestende bacteriën, die, uitgaande van de leerstellingen eener verderfelijke wijsbegeerte, de geheele atmosfeer hebben bezwangerd?

Is 't voldoende te zeggen: „Ga, bid, bewaar uw geloof, en weet, dat 't niet blind, maar redelijk is?" Voorzeker neen! Die redelijkheid moet in hun bewustzijn boven alle verdenking zijn verheven. Ze mogen niet onkundig zijn gebleven van de moeilijkheden die daartegen worden ingebracht. Ze mogen niet den indruk meegenomen hebben, dat men zich van die opwerpingen trachtte af te maken meer door den goedkoopen dooddoener der belachelijkheid en ongerijmdheid, dan

door degelijk, zakelijk, in den geest des tegenstanders zich invoelend betoog. 't Is niet genoeg door een aardigheid Bolland's philosophie bespottelijk te maken,met een kwinkslag de ongerijmdheid der atheïstische wereldbeschouwing aan te toonen en den aapmensch van Darwin aan de algemeene vroolijkheid ten beste te geven. Zou dat geen schijn van werkelijkheid gaan geven aan het leugenachtig sprookje van lichtschuw papengeloof, dat den nacht zalig prijst, omdat 't den dag niet kent en ook niet verdragen kan?

Trouwens diezelfde oppervlakkige methode zou met hetzelfde recht — en het geschiedt feitelijk met verbazend succes — op ons kunnen worden toegepast. Niemand toch zal ontkennen — ik spreek hier van wetenschappelijk ontwikkelden, die zich ook voor hun wetenschap willen verantwoorden — dat voor iemand, die buiten ons geloof staat, ook al zocht hij de waarheid met onbevooroordeelden geest, groote moeilijkheden oprijzen, die gebiedend vragen om oplossing. En ook hier is 't weer gemakkelijk af te geven op de dwaasheden b.v. van Hegel, die de identiteit van zijn en niet-zijn ,de vereenzelviging van idee en werkelijkheid verheft tot grondbeginsel van zijn leer. Kan men ook tot ons niet zeggen: wat is de grondslag van uw geloof? Christus, de aaneenkoppeling, de vereeniging der twee uiterste tegenstellingen: God en schepsel, geest en stof tot eene hoogere eenheid, die gij dan waarheid, ja, de waarheid noemt. Ook gij spreekt van eene vergoddelijking van den mensch door de genade, van een deelachtig zijn aan de goddelijke natuur. Wat verwijt gij dan den pantheïsten hunne leer? En heeft Thomas' hooggeroemde philosophie niet tot basis en toppunt de leer van **het worden, van de potentie en actus?** En beweegt ook hij zich niet daar als Hegel op de grensscheiding, langs den afgrond van het zijn en het niet?

Dat zijn maar enkele voorbeelden. Daarbij komt, dat ge overal rondom u de meest tegenstrijdige meeningen hoort verkondigen, en dat vaak door mannen, wier gezag blijkbaar door niemand kan worden betwist, wier waarheidsliefde ge boven elke verdenking verheven acht. Is 't wonder, dat ge ten slotte den vasten bodem der zekerheid kwijt raakt onder de voeten en in wetenschappelijke en religieuse skepsis uwe laatste toevlucht zoekt, en 't u gaat, als wanneer ge als vreemdeling te Napels aangekomen, het stationsplein opstapt. Van alle kanten opdagend, onder luid misbaar komen de koetsiers op den bok hunner „vettura" gezeten, met hun kleppers op u aanrennen, als op een prooi, u van alle kanten omsingelend en om strijd hun diensten aanbiedend! Wat raad? Of wel ge kruipt in 't eerste bakje, het beste, zegt den naam van uw hotel en roept „avanti"; óf, wrevelig geworden door zoo onbeschaamde opdringerigheid, breekt ge met levensverachting door die barricades van wagens heen en vol minachting en erger stapt ge den „corso" op en denkt: ik heb geen van u allen noodig, zonder u kom ik er ook wel en wel zoo goedkoop en even secuur. Hadde men een duidelijker inzicht gehad in aard en grondslag van godsdienst en zekerheid men zou het bedriegelijke dezer redeneering „per analogiam" hebben ingezien.

En kan 't ons verbazen, dat, loopende langs de randen van den afgrond, neerziende van de stijle hoogten van ons geloof — 't is slechts één punt, dat waarheid van dwaling scheidt, — ook menigeen van de onzen duizelig wordt en neerploft in de diepte, waaruit bovendien zoo zoete sirenenzang hem tegenklonk?

Nu mag men zeker geenszins miskennen de kracht der genade Gods, die u sterken kan en onwankelbaar maken als een rots — niemand verliest het ware geloof, tenzij door eigen moreele schuld, — evenmin den slechten invloed, die uitgaat van het bedorven hart. Maar zou de genade, die de natuur immers niet verdringt, maar in dienst neemt, niet op trouwer medewerking hebben kunnen rekenen, zouden de hartstochten dien alvermogenden, en vooral dien blijvenden invloed hebben gehad, wanneer gezonde wijsbegeerte meer evenwicht had gebracht in dat duizelende hoofd, wanneer ze eene borstwering, hoe laag ook, had opgetrokken langs den afgrond, zoodat ge zonder gevaar u hadt kunnen overbuigen en neerzien in de diepte, zelf levend in het heerlijke bewustzijn der ster-

kende hoogtelucht, en daarbij anderen tastenden, zoekenden naar boven roepend, om opwaarts te klauteren langs de steile paden, die voeren naar het hoogland van de ziel. Nog is 't gehuld in de grijze nevelen van den naderenden morgen, maar het gloeien der kimme kondigt reeds aan het glorieuse licht van de stijgende zon der waarheid, die stralen zal in eeuwigheid!

Wat is nu de logische conclusie uit dit alles? Naar ik meen deze: Dat eene degelijke behandeling van wijsgeerige vraagstukken in zoover die verband houden met de apologetica voor onze ontwikkelde jongelui **noodzakelijk;** en dat eene meer systematische, zelfstandige behandeling der philosophie én in het belang der algemeene ontwikkeling én dat der vakstudie zelf **uiterst gewenscht** is.

Het ideaal in deze ware voorzeker, wanneer tusschen de beide studiën, universitaire en middelb. in, één jaar, in hoofdzaak aan de studie der philosophie te wijden, kon worden ingelascht. Dat zou tevens als overgangsstadium tot het leven aan de Hoogeschool — de geleidelijkheid is er nu feitelijk niet — dienst kunnen doen. Eerst dán zou de meer uitvoerige, dieper gaande behandeling van wijsbegeerige vraagstukken — gelijk dat aan de hoogescholen pleegt te gebeuren — op het volste succes kunnen rekenen. — Maar die tijd is wellicht nog verre, dat aan de verwerkelijking van dit schoone ideaal kan worden gedacht, al is 't van den anderen kant ook waar, dat in onze zoo diep geschokte wereld een hooger streven over de geesten schijnt vaardig te worden, en belangstelling voor de wijsgeerige vragen weer allerwegen is ontwaakt.

Intusschen mogen onze studenten, die straks de Universiteit zullen betrekken, hun voordeel doen met de bijzondere leerstoelen en cursussen van wijsbegeerte, die, door het Doorluchtig Episcopaat of door de Radboudstichting werden opgericht. *) In afwachting van de oprichting dre Katholieke Universiteit! Eerst dàn zal de scholastieke wijsbegeerte de plaats innemen, die aan hare waardigheid en hare beteekenis beantwoordt!

EMERITUS.

*) te Amsterdam (Opvolger van † Mag. J. V. de Groot O. P. nog niet benoemd).
te Utrecht (Prof. Dr. J. Th. Beysens).
te Leiden (Prof. J. D. J. Aengenent).
te Groningen (Mag. A. Doodkorte O. P.).
te Rotterdam (Prof. J. Th. Seysener).
te Wageningen (Prof. Dr. J. B. Kors O. P.).
te Delft (Prof. Seysener).

MIJN EERSTE WANKELE SCHREDEN.

Als ik aan mijn gymnasium-tijd te Rolduc denk — en ik denk er nog dikwijls aan! — dan komen me ook altijd weer voor den geest mijn eerste wankele schreden op den weg naar letterkunde en schrijverij. Waarom zou ik dan, nu mij zoo vriendelijk een bijdrage voor dit Jaarboek wordt gevraagd, hier niet eenige herinneringen geven aan die eerste schreden? Ze kunnen dan tevens dienen als een inleiding op mijn „mémoires", die ik.... nooit zal schrijven.

Mijn oudste herinnering als „letterkundig producent" dateert uit den tijd, dat ik op de vierde klas van 't Gymnasium, de Grammatica, zat.

We hadden daar een leeraar voor Nederlandsch, die onze belangstelling voor taal en stijl werkelijk levend wist te maken. Zoo had hij paedagogisch heel juist, om onze animo voor Hollandsch opstel aan te wakkeren een zoogenaamd „eerecahier" gecreëerd. Dat eere-cahier was bestemd om de beste opstellen, die wij, jongens, naar het oordeel van den leeraar, maakten, op te nemen en te bewaren „voor het nageslacht."

Als er een van de jongens een opstel gemaakt had, dat door vorm of inhoud of beide uitblonk boven de andere, dan werd het door den leeraar in de volle klas voorgedragen, terwijl hij de plaatsen, die hem bijzon-

der goed bevielen, prees en de minder goede aan een vriendelijke, maar afdoende kritiek onderwierp. Dat „bekroonde" opstel werd dan waardig gekeurd om door den scribent „manu propria" ingeschreven te worden in het eere-cahier.

Deze onderscheiding nu is mij ook een keer te beurt gevallen. We hadden als onderwerp voor een opstel gekregen: een beschrijving van den winter. Ik had er mijn uiterste best voor gedaan en ik herinner me nog levendig, dat het middelpunt van mijn beschrijving van een helderen, sneeuw-witten winterschen dag een zwarte merel was, die onder de kale struiken zat te mijmeren over het eerste lentelied, dat hij widle uitkweelen, als de lucht weer milder worden en de zonnegloed weer alles wekken zou ten nieuwen leven....

De leeraar had klaarblijkelijk plezier in die romantisch-poëtische, zelfs lichtelijk mystiek getinte ontboezemingen van zoo'n jong van een jaar of zestien en hij maakte me zoo trotsch als een oorworm, toen hij het coram populo voordroeg en me verzocht het stukje in 't eere-cahier te schrijven.

De lessen in het Nederlandsch zoowel als die in Fransch, Duitsch en Engelsch waren — naast Grieksch en Latijn — mijn lievelingslessen. Vooral als het ging over literatuurgeschiedenis, dan was ik er met mijn belangstelling meer dan ooit bij. Het lezen in de „Chrestomatie" vond ik heerlijk. Van de geschiedenis der verschillende moderne literatoren genoot ik. En zelfs kon ik me toen reeds ergeren — ja heusch! en nog wel over den m. i. ontoereikenden literairen smaak van onzen leeraar.

Onze Fransche leeraar — overigens iemand van zessen klaar op zijn terrein — scheen Verlaine niet goed te kunnen zetten. Hij vond dat maar een rijmelaar. Nou vraag ik je toch!

En om zijn minachting voor den subliemen dichter van „Sagesse" te demonstreeren, droeg hij zonder het minste sentiment en op een opzettelijk drogen toon, waarmee men ieder gedicht belachelijk maken en dus vermoorden kan, het liedje voor:

Il pleure dans mon coeur
Comme il pleut sur la ville.
Quelle est donc cette langueur
Qui pénètre mon coeur?

O bruit doux de la pluie
Par terre et sur les toits!
Pour un coeur qui s'ennuie
O le chant de la pluie!

Ik was diep geergerd en tegelijk oprecht bedroefd over deze mishandeling van Verlaine. En als protest en tot eerherstel heb ik onmiddellijk heel 't versje van buiten geleerd en weken lang liep ik rond met in mijn ooren het zangerige:

Il pleure dans mon coeur....

En een heelen tijd later vond ik in een van de boeken der bibliotheek tot mijn groote verrassing ook nog dat andere subliem-melodieuse en ziels-innige liedeke

Les sanglots longs
Des violons
De l'automne
Blessent mon coeur
D'une langueur
Monotone.

Tout suffocant
Et blême, quand
Sonne l'heure,
Je me souviens
Des jours anciens
Et je pleure.

Et je m'en vais
Au vent mauvais
Qui m'emporte
Deçà, delà
Pareil à la
Feuille morte.

Ik heb sindsdien hem, dien ik later als „le pauvre Lélian" nader leerde kennen, steeds ontzaggelijk lief gehad. En.... mijn Franschen leeraar heb ik zijn hoon nooit goed kunnen vergeven!

En zou ik dan niets vertellen van de Aca-

demie? Ik heb de oprichting daarvan meegemaakt en er mijn eerste kritisch mes leeren slijpen, om er den tegenstander mee te lijf te gaan. Want al preekte onze brave Academie-directeur gematigdheid en nog eens gematigdheid in ons optreden als kritikus, 't was althans voor mij aan doovemans-ooren gezegd. 't Ging er meermalen fel en vinnig, zelfs ietwat „pootig" toe.

Slechts één persoonlijke herinnering. Een der „académiciens" — zijn naam ben ik vergeten, maar ik weet nog goed, dat het een goeie brave Brabander was met rooie bolle wangen en een ietwat lijzig stemgeluid — was aangewezen om een beschrijving te maken van Rembrandt's „Anatomische Les" en die in de eerstvolgende „zitting" der Academie voor te dragen. Een week vóór die zitting kreeg de daarvoor aangewezen kritikus — in casu „meine Wenigkeit" — het manuscript ter lezing om er een kritiek over te schrijven en ook in 't openbaar voor te lezen.

Nu ontdekte ik — 't zal wel een bloot toeval zijn geweest, want zoo belezen was ik niet, — dat het opstel in kwestie een doorloopend plagiaat was van.... ja, ik weet heusch niet meer welk vaderlandsch auteur. Men begrijpt, dat ik van die ontdekking partij trok. Sjonge, sjonge, wat hakte ik dien avond op mijn braven Brabander met z'n rooie bolle wangen! De Academie daverde van het lachen, maar mijn arme tegenstander wist niet, waar hij zich met zijn schaamte bergen zou. Ik had met al het sarcasme, waarover een nijdige blaag van om en bij de zeventien beschikt, „draufgeklettert." Maar toen de „zitting" was „opgeheven," kreeg ik toch wel erg veel spijt van mijn fellen, àl te fellen aanval en ging ik 't met mijn opposant goed maken. En de brave knul verzekerde me nog zoo roerend, dat hij 't me niks kwalijk nam en dat 't immers bij 't optreden in de Academie hoorde, dat men elkaar ongezouten de waarheid zei. En toen.... werd ik nog meer beschaamd dan hij!

Meermalen gaf ook een der leeraren een voordrachtavond ten beste. Eén dier avonden staat me nog heel bizonder levendig voor den geest. De leeraar in het Duitsch gaf een inleiding op de dichtkunst van Detlev von Lilien cron, waarvan hij ook verschillende gedichten voordroeg. Het gedicht, dat me het meest geweldig aangreep, was een ballade, waarin de tegenstand der Oost-Friezen tegen den een of anderen geweldenaar werd geschilderd. De aanvoerder der dappere opstandelingen, een boom van een held, had tot lijfspreuk gekozen het trotsche

„Lever doad us slaaf"

Dat woord kwam als slotregel van iedere strophe der ballade telkens terug en iederen keer viel het als een hamer op mijn hart en dan hoorde ik dat hart resoneeren als een klankrijk stalen wapenschild, waarop de aanvoerder het zwaard roert ten roep tot den strijd voor vrijheid en recht.

Dat waren echt oogenblikken van romantische geestdrift, zooals men er alleen kan hebben tegen en in den tijd dat men den baard in de keel krijgt en het eerste „blonde Schnurbarthärschen, schüchtern an der Oberlippe hängt".

Een zóó dweepziek aangelegde „jonchelinch," als ik destijds was — het is er nu geloof ik, warempel nog niet heelemaal af! — moest natuurlijk ook zelf wel eens een poging wagen om den Parnassus te beklauteren. En dat gebeurde dan ook.

Mijn eerste gedichtje — ik heb er later nog heel wat bedreven! — kreeg het leven onder den drang van een diep-tragische gebeurtenis.

Wij hadden op de klas — ik zat toen al op de Rhetorica, en 't was nog twee trimesters vóór 't eindexamen — een alleraardigsten jongen. Hij heette Jaap Wolff. Iedereen hield van hem en we zagen allemaal echt tegen hem op, want hij was onbetwistbaar de knapste van de klas. Ik was met hem en Nol Leesberg (die nu advocaat in Alkmaar is) de eenige overgeblevene van de om en bij de 30 jongens, die zes jaar daarvóór op de laagste klas van 't Gymnasium de reis naar 't einddiploma begonnen waren.

En daar ineens kreeg Jaap pleuritis, hij werd nog naar 't Ziekenhuis te Aken vervoerd voor een operatie, maar 't mocht niet meer baten en enkele dagen daarna was hij dood. Dat was voor ons een vreeselijke slag en ik herinner me nog met groote ontroering

hoe wij, zijn klasgenooten, 's morgens van den dag der begrafenis het uit Aken naar Rolduc vervoerde lijk van onzen lieven Jaap bij den grooten ingang van 't gebouw in ontvangst namen en het naar de kerk droegen. De toenmalige directeur Corten — hoogvereerder zaliger gedachtenis — hield zelf een aandoenlijke lijkrede op den tekst, die ik nooit vergeten zal: „Quis ascendet in montem Domini? aut quis stabit in loco sancto ejus? Innocens manibus et mundo corde...."

En na de H. Mis hebben wij, zijn klasgenooten, hem met eigen handen naar het graf gedragen. We wilden ditmaal niet, dat de knechts, wien dit gewoonlijk werd opgedragen, het deden.

En in die dagen dan dichtte ik onder den drang mijner ontroeringen een „in memoriam" voor Jaap. Het gedichtje had zeker de verdienste, dat het diep doorvoeld was, maar te oordeelen naar de eerste strophe — de eenige, die ik onthouden heb — was de vorm niet direct magistraal. Het begon als volgt:

Op blanken vleugelslag
Vloog juichend gij omhoog
Als uit het spinnerag
't Bevrijde vliegsken vloog.

Het dichtje stond verder vol klank-alliteraties — invloed van de lezing van Homerus? — ik vrees alleen, dat in de andere strophen de klanken even weinig zuiver gekozen waren als in deze eerste, waar het telkens terugkeerend vl—vl—vr—vl—vl erg stroef klinkt en al bitter weinig het snelle wegwieken van de bevrijde ziel en van het verloste vliegje weergeeft.

Ik heb er dagen lang mee in mijn zak geloopen, vóór ik 't aan iemand durfde te laten zien. Eindelijk verstoutte ik mij — 't was met een onstuimig kloppend hart — na een les in 't Grieksch mijn lieven leermeester Dr. van Gils, die mijn volste vertrouwen bezat en aan wiens leiding ik voor mijn vorming ontzaggelijk veel te danken heb, op te wachten. Ik gaf hem het gedichtje en maakte meteen, dat ik weg kwam. Na een paar dagen van spanning hield hij me een keer aan en zei, dat hij 't versje met plezier gelezen had, al was het dan ook niet onberispelijk, noch wat den gedachtengang, noch wat den vorm betreft. Ik vroeg hem toen, of 't goed genoeg was om het in ons viertalig — grootsch hé? — kostschoolkrantje „Utile Dulci" te plaatsen. Hij vond van wel, maar ongelukkigerwijze zou 't toen laatst verschenen nummer ook 't laatste nummer zijn, omdat er niet voldoende abonnés waren. Het blaadje „rendeerde" niet. Zoo bleef mij „le plaisir de se voir imprimé" toen ontzegd. En mijn eerste poëtisch product heb ik nooit meer terug gezien.

Ten slotte nog een proeve van de „mengelpoëzie", gemaakt in dienzelfden tijd — ik vond het stukje, gedateerd „Rolduc 10-5-05", in een cahier met jeugdverzen. Het draagt als motto het beginvers van 't zooeven aangehaald dichtje van Verlaine en vertoont ook duidelijk de sporen van diens invloed. Hier is het dingske:

Stemming.

Il pleure dans mon coeur....
Verlaine.

Een oude zangwijs treft mijn oor....
Wat is het, dat nu in mij weent?
Waarom? De oorzaak ging te loor,
Maar toch en toch mijn harte steent....
Dit oude lied beroert mijn ziel
Als hoort ze 't vluchtend wiekgeruisch
Van schoone hope, die m'ontviel....
Een oude zangwijs klaagt door 't huis.

Dat zijn zoo van die blaadjes bloesem, neergevlinderd van den boom der jeugd. Maar meer dan bloesem is 't niet geworden. „E vero frutto vèrra dopo il fiore" — jawel, maar wat mij betreft, ik wacht nog steeds op die ware vruchten. Of die nog ooit zullen rijpen....?

Mr. H. VAN HAASTERT.

HILLEGOM, Pinksteren 1922.

.....

VOOR VIJFTIG JAAR.

Kunnen herinneringen van Rolducsche indrukken, een halve eeuw oud, thans nog wel belangstelling opwekken? Alles is daar nu zoo veranderd, zoo flink met den tijd medegegaan, zoo goed gemoderniseerd, dat feiten uit dien ouden tijd wellicht een praehistorischen indruk moeten maken. Maar Rolduc bezit het geheim van de eeuwige jeugd. De weldadige indrukken, die de studenten vijftig jaar geleden opnamen, Roda zal ze hun nu nog geven aan de jongelui, hoe modern en vooruitstrevend ze zich dan ook al mogen gevoelen. Geeft niet alleen reeds het verblijf tusschen die eerbiedwaardige, voor het meerendeel middeleeuwsche gebouwen, waaraan ook de 16e—19e eeuwen hare meest karakteristieke vormen gegeven hebben, onweerstaanbaar een ontwikkeling van het gevoel voor verheven, edele kunst voor het geheele leven! En naast het aesthetische schoonheidsgevoel wordt ook het litteraire voortdurend verzorgd: voordrachten, tooneelopvoeringen, letterkundige oefeningen, alles wordt aangewend om den geest der studenten te verheffen en te veredelen. Een jongmensch moet al van een buitengewone stompzinnigheid en botheid van geest zijn, indien hij voor zijn later leven uit zijn Rolducsche periode althans niet eenige aesthetische ontwikkeling meedraagt. De herinneringen aan de leerzame tooneeluitvoeringen behoeven niet te worden opgehaald; jaarlijks worden ze nog in de aula gegeven, evenals voor 50 jaar. Maar twee merkwaardige avonden zijn mij uit die langvervlogen jaren nog bijgebleven als beleefde ik ze vorig jaar. Zij zijn, naar ik meen, sedert nooit meer herhaald.

In 1872 en 1875 werd Rolduc bezocht door een geestigen Franschman, Monsieur Besse, die de gave bezat van improviseeren, en nog wel in verzen. Maar het merkwaardigste was, dat hij zijn improvisatorische gaven nog aan banden liet leggen, door te verklaren, dat hem niet alleen de onderwerpen, maar ook de rijmwoorden zouden worden voorgeschreven; ja dat hem zelfs de personen en de strekking van zijn gedicht mochten worden opgegeven. Aldus van alle kanten gebonden heeft Mons. Besse tal van geestige gedichtjes gemaakt, waarvan ik er eenige, indertijd, door mij, 13-jarige, opgeschreven, hier laat volgen. Vooral muntte hij uit in het maken van zoogenaamde **rapprochements**, d. w. z. het te zamen bezigen in een gedichtje van twee zeer heterogene woorden, die hem onvoorbereid uit de zaal werden opgegeven.

Monsieur Besse zat op het tooneel aan een tafel met een glas water, en, terwijl iedereen in de aulazaal vrij mocht praten en Directeur, professoren en de philosophen al hun geestesgaven inspanden om de onmogelijkste onderwerpen, rijmen en **rapprochements** te bedenken, ging de improvisator kalm lachend zijn gang en droeg na een kwartier ongeveer geestig zijn verzen voor. Zij zijn ook bijzonder merkwaardig door de bekende namen van wellicht reeds lang overleden studenten, die zij in herinnering brengen; en zij dragen het kenmerk van hun tijd: twee jaar na den oorlog van 1870.

De dichter begon met een fabel, waarvan de personen, de rijmen en de strekking hem waren voorgeschreven. Zouden er in onze dagen nog wel zulke geestige improviseerende Franschen bestaan?

Dr. J. F. M. STERCK.

Heemstede, April 1922.

Improvisations de Monsieur Besse, 1872.

1. Fable dont les personnages, les rîmes et la morale étaient données.

Le chien et le hibou.

Je suis de désespoir rouge comme un **rubis**;
J'aimerais mieux planter des choux et des **radis**,
Ou recevoir un coup de quelque **canonnade**,
Qu'avec des mots pareils vous faire une **salade**.
Jadis vivait un chien entre Londres et **Rolduc**.
Le chien, déjà fort vieux, tombait de mal **caduc**.
Au chien infirme et vieux chacun jetait la **pierre**,

Même un vieux pot, cassé chez la **cabaretière.**
Son maître allait un jour dans son champ de **navet,**
Résolu de noyer son chien dans le **trajet..**
Il se met donc en chasse, ainsi que **Téléma**=**que.**
Avec un grand fusil; tout=à=coup mon **cosaque**
Aperçut un hibou, gros, gras comme un **bras**=**seur.**
Le maître du vieux chien rusé comme un **jongleur**
S'élançant tout à coup vif comme une **fre**=**gatte**
Le chien court à l'hibou, le prend par la **cravatte**
Et l'apporte au chasseur fier comme un **co**=**lonel.**
Mais son maître lui dit d'un ton bien **solennel:**
Deux perdrix sous mon coup sont tombés sur la **mousse,**
Et toi, vieux chien perdu, qui boites toujours et **tousses,**
Tu m'apportes un hibou; de perdrix pas un **bec,**
Oh! tu vas payer ce lamentable **échec!**
Alors il prend son chien, le jette a l'eau com=me **une**
Femme après son diner jette un noyau de **prune.**
Le plus faible toujours chez le Turc et **l'Anglais**
Est accusé d'avoir troublé la douce **paix.**
Partout de faire ainsi, la mode est **générale**
Voulant noyer son chien on dit qu'il a la **gale.**

2. **Paris et Basse=cour**

Avec ce mot qu'on vient de m'offrir
Je vais chercher ici à définir
La capitale de la France:
C'est une basse=cour immense,
Où l'on ne voit pas mal les dindons.

3. **La fanfare de Rolduc.**

Renonçant un moment à la corde **bizarre**
Je m'en vais célébrer de Rolduc la **fanfare.**
Sarton [1]) en ce séjour est le roi du **piston,**
Et **Fock** [2]) est à son tour le César du **violon;**
Lorsque votre ami **Bloem** [3]) fait manoeuvrer la **flûte**
Des trilles avec art il sait trouver la **chûte;**
Lorsqu'enfin **Pluymakers** [4]) embouche la **trombonne**
De ses plus beaux lauriers le succès le **cou**=**ronne**
Et quand le jeune **Eymael** [5]) saisit la **clari**=**nette**
Il a des musiciens et le coeur et la tête.
C'est monsieur **Hanöver** [6]) qui conduit au **succès**
Ces jeunes musiciens qui sont déjà **parfaits;**
Mais tous les coeurs surtout tressaillent d'**allégresse**
Quand **Smits** [7]) à tour de bras fait résonner sa **caisse.**

4. Rapprochement entre les mots donnés: **brouette** et **apostat.**

Puisque de rapprocher je me fais un état,
Entre les mots donnés ma liaison est faite:
Un orgueil insensé fut la triste **brouette**
Qui traîna chez Satan Julien l'**Apostat.**

5. **Le siège de Paris**

(Chaque vers se termine par un chiffre)
Depuis les sombres jours d'Attila, roi des **Huns**
Jamais on n'avait vu de siège plus **hideux**
C'est bien plus fort encore que le siège de **Troie.**
Paris, pendant le siège a fait le diable à **quatre,**
On y mangeait du rat, ce qui n'est pas trop **sain,**
Avec tous les vieux chiens on a fait des **saucises.**
Capituler enfin fut sa seule **recette,**
Car dans Paris déjà chacun prenait la **fuite,**
Des noirs obus sifflaient de Bourgogne au Pont **Neuf**

1) Ferd. Sarton, van Sittard, priester gewijd 1875, sinds 1901 pastoor te Valkenburg, en aldaar overleden 1 Juli 1922.

2) Antoon of Karel Fock, van Amersfoort.
3) Alfons Bloem, van Heerlen.
4) Arnold Pluymakers, van Afden.
5) Leo Eymael, van Heerlen.
6) Mh. J. Hanöver, sinds 1872, als opvolger van zijn vader, directeur van het orkest.
7) Mr. Ant. Smits, van Amsterdam, overleden te Nijmegen, 8 Juli 1922, vader van den Rolduc=schen leeraar Mh. André Smits.

Et chantaient dans les airs un noir: De Profundis.

6. **Ane et Tambour.**

On a toujours méconnu **l'âne,**
Quel mal de lui ne dit on pas!
Ce jugement est bien profane.
L'âne est très utile ici bas:
On le voit du soir à l'aurore
Gaîment travailler chaque jour;
Après sa mort il sert encore
A faire des peaux de **tambour.**

7. **Improvisations de Mai 1875.**

Le Printemps.

Des splendides palais jusqu'à l'humble **chaumière**
Les rayons du printemps ont frappé ma **paupière.**
De la belle saison pour moi je suis **l'amant**
Et déjà sous les fleurs se glisse le **serpent.**
Le printemps à nos champs a donné sa **caresse**
Il étend sur les fleurs sa joyeuse **tendresse.**
Aux prés, que les fermiers foulent de leurs **sabots**
Pour le collège on voit pousser les **haricots.**
Au printemps en rimant maint et maint **hexamètre**
Mon inspiration part comme le **salpètre.**
De la Muse pour vous ciselant le **byou**
N'allez pas me traiter de poète un peu **fou.**
On me voit dans mes vers sans crainte de **naufrage**
De rîme et de raison chercher le **mariage.**
Quelquefois de mes vers relevant le **rideau**
Sur le libre-penseur, émule du **pourceau,**
Mon crayon d'un bâton pour moi remplit **l'usage**
Car ces gens à Paris ont fusillé l'**ôtage.**
Je rîme lestement, je vais droit à mon **but,**
Quand je rîme pour vous, n'allez pas me **crier: Chut!**
Pour moi votre indulgence est un heureux **présage**
Je rimerai pour vous entre poire et **fromage.**
Mais d'Apollon bien mieux je prendrai le **jouet**
Si j'avais tout l'esprit de monsieur le **Préfet.** [1])
Ici de mon crayon faisant une **roulette**
Cette table pour moi se transforme en **buvette.**
Comme l'abbé **Thissen** [2]) sait jouer au **billard,**
Je voudrais (le savoir, rusé comme un) [3]) **renard.**
Ce soir j'ai mis pour vous ma plus blanche **manchette**
Et je viens vous montrer ma vaste **silhouette.**
Ici votre bonté me fait un **parasol**
Daignez donc m'applaudir en dièse et en **bémol.**
Pour moi votre indulgence est une **chaufferette**
Ici sans tout façon la Muse est en **guinguette.**
Hé bien à ta santé je bois ce verre d'**eau**
Car j'admire à Rolduc et tes coeurs et **ton eau.** [4])

8. Rapprochement entre **Chérubin** et **pilule**

Quand à l'infirmerie on mène avec entrain
Pour quelque léger mal un écolier malin
Le bon docteur Keulen lui prescrit ses formules;
Le père Matthieu [5]) dit; Mon petit **Chérubin**
Il faut pour te guerir avaler ces **pilules.**

9. **Magnificence — pomme de terre.**

La puissance de Dieu remplit le firmament,
Son pouvoir est pour tous un sublime mystère;
Avec **magnificence** il fait également
Pousser pour nous la rose et la **pomme de terre.**

10. **Dieu — perruque.**

Absalon, fils ingrat, tempérament de feu,
Contre le roi David il va dresser la nuque;
Mais quelques jours après, o châtiment de **Dieu,**
Ce maudit Absalon fut pris par la **perruque.**

---

1) Mh. Fr. Ramakers, priester gewijd 1852, leeraar Rolduc 1852—1882, overleden aldaar 17 Mei 1882.

2) Mh. J. Thissen, priester gewijd 1863, leeraar Rolduc 1863—1883, overleden als pastoor te Amstenrade 1907.

3) Les mots entre parenthèses n'ont pu être entendus.

4) Le rîme donné était: t o n n e a u.

5) De Portier. Deze heette echter toentertijd niet Matthieu, doch Martin.

11. **Arc en ciel — oignon.**

Autrefois Dieu noya et plaines et vallons,
Avant que l'**arc-en-ciel** lui servit de refuge,
Le bon père Noé, voyant ce grand déluge,
Pleurait comme Lambert,[1]) épluchant des **oignons.**

12. **Moutarde** et **Commune** (mots donnés à Paris.)

Messieurs, entre ces deux sujets
Il n'y a différence aucune,
Car la **moutarde** et la **Commune**
Brûlent toutes deux le palais.

13. Quand on lui donna le rîme: **fromage:**[2])

On trouve plus souvent des vers dans le fromage,
Que du fromage dans les vers.

14. **Sacristain** et **canard**

Van Haeff[3]) dans ces murs sait montrer entre mille,
Commandant des archers, la force de son bras,
Une flèche à la main ce **sacristain** habile,
S'il tirait au **canard** ne le manquerait pas.

15. **Culotte** et **immortalité.**

Si le bonheur hélas! n'est pas fait pour les hommes,
C'est la faute d'Adam il aimait trop les pommes;
Adam, chacun le sait, par le diable tenté,
Est le premier tailleur dont l'histoire ait pris note,
En perdant l'innocence et **l'immortalité,**
De feuilles de figuier ce fit un **culotte.**

16. **Au Directeur.**[4])

Je chante dans ces vers votre bon Directeur,
Distingué par l'esprit comme il l'est par le coeur;
Vous tous vous connaissez sa douce bienveillance,
Chacun de vous, messieurs, admire sa science,
Dans son noble visage on marque la bonté,
La modestie ainsi que la sérénité.
Ce collège à ses soins doit son éclat prospère,
Sur les murs de Rolduc il veille comme un père,
Ce charmant Directeur, qui serait digne enfin,
Par sa noble science et son esprit si fin,
Pour la crosse et l'anneau déposant sa houlette,
De porter quelque jour la robe violette.

17. **Les jeux et la promenade.**

Chaque vers se termine par un des **lettres de l'alphabeth.**
Je célèbre le jeu sujet qui brillera,
Pour le choix du sujet je suis très bien tombé,
A vous tous pour cela je me suis adressé;
Et l'improvisateur par **Bloemarts**[1]) est aidé.
Le jeu plait à tout temps aux joyeux écoliers,
Karthaus[2]) sera toujours des bons farceurs le chef;
On voit marcher aux jeux, **Beckers**[3]) d'un air léger,
Aussi fier qu'un sapeur qui passe avec sa **hache.**
Van Haeff[4]) avec son arc marche droit comme un I,
Et pour vous le succès éclaire sa bougie;
Herman[5]) est à son tour un joueur délicat;
Puis un charmant joueur est **Boucneau**[6]) de **Bruxelles.**
Bref, à jouer chacun trouve un plaisir extrême
Au jeu on voit marcher tous, même **Teunissen;**[7])
Robinet[8]) sait aussi jouer avec billot.

---

1) de kok.
2) voyez plus haut „Le Printemps", vers 22.
3) Hippolyte van Haeff, van Meerlo, koster en tevens aanvoerder van de boogschutters, priester gewijd 1879, later provisor te Rolduc (1886—1900), pastoor te Grubbenvorst en te Blerick (tot 1919), thans rustend te Tienray.
4) Monseigneur W. Everts.

1) Mr. Paul Bloemarts, van Venlo, thans president der Arrondissementsrechtbank te Breda.
2) Willem Karthaus, van Münster.
3) Hubert Beckers van Nuth; of Willem B. van Montfort; of Nicolaas B. van Sittard.
4) zie boven.
5) Mathieu Herman, van Vorweiden, priester gewijd 1881, leeraar te Rolduc 1881—1903, pastoor te Eys 1903—1907, en rector van het stedelijk ziekenhuis te Düren (D.), waar hij 10 Febr. 1922 is overleden.
6) Louis Boucneau, van Brussel.
7) Alfons Teunissen, van Herckenrade.
8) Zeno Robinet, van Sivry.

Au douen entraîn du jeu qui saurait échapper.
Chacun y réussit, j'en suis fort convaincu.
Et de l'ami **Batta** [1]) les lèvres s'appuyèrent
Sur un grand bombardon tout rempli de noblesse.
Messieurs jouez donc tous avec facilité;
Mais ne l'oubliez pas, il est un autre **but,**
Vous devez faire un jour des esprits élevés
Messieurs des travailleurs soyez donc les phénix.
Sur vos livres enfin, fourchus comme des Y,
Les charmants professeurs dans vos leçons vous aident.

18. Fable, dont morale, titre et rîmes étaient donneés.

Le coucou et le moineau.

De vaches un berger dirigeait une **ruche;**
Ce berger de la farce avait la **coqueluche.**
Bref il était farceur, comme un vieux **coquemar**
De farces dans la tête il avait un **bazar,**
Il faisait mille tours, sautant dans sa **babouche**
Il était plus malin, que n'était feu **Cartouche;**
Bref il était berger, toujours farceur **hargneux**
Pour jouer, il laissait souvent son chien **rogneux.**
Sous un grand arbre vert, qui s'étend en **ombrelle,**
Un jour que ce berger vidait sa vieille **écuelle**
Fier comme sur son dos il portait le **rochet,**
D'une farce, il trouva soudain le **ricochet;**
Il voulait en faisant **une joyeuse pirouette,** [2])
Imiter le coucou, cousin de la **chouette.**
Un chasseur qui l'entend se dit: **„Jarnicoton!**
„Je vais de ce coucou me faire un **miroton;**
„Cette chasse sera très **rémunératoire,**
„Certes cela vaut mieux qu'un travail **aratoire".**
Il prit donc son fusil sur son vieux **ratelier,**
Et tira le coucou du fond de son **cellier.**
Notre berger surpris au fond de sa **tanière,**
Reçoit un coup de feu tout comme une **lanière,**
De balles et de plomb il est frappé **partout,**
Et tué, sur le sol il tombe tout-à-**coup.**
Le chasseur, raide mort a frappé le **cosaque,**
Et la mort aussitôt le met dans son **cloaque.**
Sur l'arbre un moineau, malin somme un **rasoir,**
Lui dit: „De réussir tu n'eus pas le **pouvoir.**
„Imiter les oiseaux, en voilà des **idées,**
„Bien mieux valait soigner la paille en son **grenier;**
„Qu'un berger soit berger, à chacun son **métier.**
„Les vaches seront bien **gardées".**

19. **Ode à Pie IX.**

On a vu des méchants le triomphe sur Rome;
Le vicaire honoré du Dieu qui s'est fait homme,
Pie-Neuf, des rois ligués a vu passer l'orgueil,
Mais l'orgueil tôt ou tard doit trouver son écueil.
O Pie-Neuf, tes douleurs de l'enfer sont l'ouvrage;
Les Garibaldiens ont assouvi leur rage!
Du ciel en ce moment on insulte la loi,
On insulte l'Eglise, on brise notre foi!
On voit se déchainer les démons en délire;
O Pie-Neuf, contre toi tout un monde conspire!
Et partout les Chrétiens gardent leur saint espoir!
O Pie-Neuf, Jésus-Christ te rendra ton pouvoir!
De l'avenir Dieu seul connait le grand mystère,
Lui seul dans notre nuit promène sa lumière
Que feront les méchants lorsque parlera Dieu?
En vain l'impiété prend d'assaut le saint Lieu;
Sous les pieds des vainqueurs Dieu creusera l'abîme,
Et Pie-Neuf, triomphant brillera sur la cîme,
La cîme de ce mont qu'ont troublé leurs forfaits;
Oui les rèves, Chrétiens, ne tromperont jamais!
L'Eglise brillera toujours puissante et belle,
Les méchants passeront, l'Eglise est éternelle!

.....

1) Emile Batta, van Maastricht, priester gewijd 1879, leeraar te Rolduc 1879—1890, daarna kapelaan te Beek en overleden als oud-pastoor van Borgharen te Maastricht, 1903.

2) Cette dernière partie est fautive; elle n'a pas été bien entendue.

DE STICHTING DER HOOGERE BURGERSCHOOL TE ROLDUC,

GEZIEN MET HET OOG VAN DEN EERSTEN LEERLING.

In de zestiger jaren van de vorige eeuw was het Lager Onderwijs wel geregeld, doch tusschen de Lagere School en de Universiteit was het onderwijs door geene wettelijke bepalingen beperkt. Toelating tot de Universiteit werd verkregen door een toelatingsexamen, afgenomen aan de Universiteit zelve en door hare Professoren. Er waren wel talrijke scholen tusschen de Lagere School en de Universiteit, doch deze waren meestal slechts ingesteld om te voldoen aan bepaalde bijzondere of locale eischen. Zoo bestonden er Latijnsche scholen, Industriescholen, Lycea, Hoogere Stadsscholen, enz. Wettelijke orde was er echter niet. Te Rolduc bestonden drie afdeelingen: het „Seminarie", het „Institut allemand' 'en het „Institut hollandais". Toen ter tijd was te Rolduc het Fransch de algemeene omgangstaal; van daar de fransche benamingen, waarvan vele nog heden in gebruik zijn, en die wij zullen blijven gebruiken, zeker als wij zijn dat ze door elk Rolducenaar zullen begrepen worden.

Het „Seminarie" was het klein Seminarie van het Bisdom Roermond, en bestond uit 8 klassen; sixième, cinquième, quatrième, troisième, poësie, rhetorique, philosophie inférieure, philosophie supérieure. De leerlingen van de rhetorique werden in staat geacht om het toelatingsexamen voor de Universiteit af te leggen. Ze moesten echter afzonderlijk voor dat examen worden gedrild. De afdeeling Seminarie is na 1876, bij de invoering van de wet op het H. O. omgezet in Gymnasium. Zij is tevens klein Seminarie gebleven en de twee klassen Philosophie zijn als propaedeutis voor de Theologische studiën dus ook behouden.

Het „Institut allemand" was eene kleine school van drie klassen, bestemd voor de duitsche leerlingen van de omstreken. Korten tijd na de invoering der H. B. School is het opgeheven.

Het „Institut hollandais" bestond uit 3 klassen: sixième, cinquième en troisième. Het is door toevoeging van twee klassen: seconde en première veranderd in Hoogere Burgerschool met vijfjarigen cursus.

Den 2den Mei 1863 werd in ons vaderland ingevoerd de Wet op het Middelbaar Onderwijs. Reeds korten tijd na dien, werd door den Directeur van Rolduc in overleg met den Bisschop besloten om het Instituut geleidelijk te vervormen tot Hoogere Burgerschool. Geleidelijk zeggen wij, want allerlei moeilijkheden, wij willen zwijgen over de finantieele, deden zich voor, die de verwezenlijking van het plan noodzakelijk eenige jaren moesten vertragen. Het leerplan der drie klassen van het Instituut werd wel onmiddellijk in overeenstemming gebracht met de eischen der nieuwe wet, maar er moest aan gedacht worden twee nieuwe klassen toe te voegen. Want men wilde in elk geval eene Hoogere Burgerschool met vijfjarigen cursus.

De groote moeilijkheid bestond in het gebrek aan leeraars. Wel is waar gaf Art. 83 der nieuwe wet aan de leeraren van het Instituut de bevoegdheid om met hun onderwijs aan die inrichting voort te gaan ook in de hoogere klassen; maar de omvang en de aard van het onderwijs in première en seconde is toch heel anders dan in de lagere klassen, zoodat de voor de hoogere klassen bestemde professoren naast hun veelvuldige bezigheden nog de taak van voorbereiding voor dat onderwijs op zich moesten nemen. Er waren echter ook nieuwe vakken in première en seconde te onderwijzen, vakken die op het Instituut slechts van ondergeschikten aard waren of daar niet werden onderwezen, als beschrijvende meetkunde, natuurkunde, scheikunde, natuurlijke historie, cosmographie, staatswetenschappen. Het was zeker geen werk voor de oudere H.H., die toch ook op hun tijd pastoor wenschten te worden, om zich daartoe voor te bereiden. Nieuwe, jongere krachten moesten worden aangekweekt.

Een eerste middel daartoe was: studie aan eene Universiteit en het behalen van een graad, die volgens de M. O. wet bevoegdheid tot onderwijs gaf. Een jonge priester uit het Seminarie, de Eerw. Heer Spijkers werd dan ook naar de Leidsche Universiteit gezonden, om daar te studeeren in de Faculteit der Wis- en Natuurkunde, omdat de bevoegdheid tot het geven van onderwijs, door de examens in die Faculteit verkregen zich over een aantal vakken uitstrekte, als: wiskunde, natuurkunde, scheikunde, natuurl. historie en cosmographie. Het onderwijs en het verblijf aan eene Universiteit is echter duur, zoodat genoemd middel om leeraars te verkrijgen toen der tijd slechts weinig kon worden toegepast.

Een ander middel verstrekte de wet M. O. zelve. Zij had een groot aantal akten voor enkele vakken ingesteld, wier bezit verkregen werd door een examen voor eene Staatscommissie, en die het recht gaven om onderwijs te geven in het betreffende vak. Een aantal jongere professoren van Rolduc werden aangewezen om zich voor eene of andere akte voor te bereiden. Die voorbereiding was toen der tijd waarlijk niet gemakkelijk. Het tijdsverloop sedert de invoering der M. O. wet was zoo kort dat zich in dien tijd nog geen regelmatige toestand had kunnen vormen. Wel gaf de wet voor elke akte een kort programma van hetgeen geëischt kon worden, doch een programma is steeds zeer rekbaar, zoodat de examinatoren niet wisten hoever zij mochten, en de examinandi niet hoever zij moesten gaan. En bij wien konden de studeerenden hunne opleiding zoeken? Den meesten kandidaten bleef dus slechts over zich door eigen studie voor het akte-examen voor te bereiden. Zóó geschiedde het ook te Rolduc. Het is dus wel te begrijpen welk een harden tijd de aanstaande akte-professoren hebben gehad. Naast H. Mis en brevier, naast surveillance en promenade, naast hunne lessen en de voorbereiding er van, naast surveillance in de studie, hadden die H. H. dan nog de zware studie voor hun aanstaand examen. Waarlijk, die voorbereiding kostte veel tijd, hard werken en zeer groote toewijding. Als leerling van Rolduc, 1870—1874, heb ik van dat alles natuurlijk niets geweten. Doch de meeste der toenmalige professoren en aanstaande leeraren zijn later mijne goede vrienden geworden en met velen hunner, ook der ouderen, heb ik in Eindexamen-commissies zitting gehad. Van deze heb ik veel vernomen.

Ten bewijze dat ook in ernstige zaken de note comique niet ontbreekt, moge het volgende dienen:

De Eerw. Heer X. * zou scheikunde studeeren. Een der oudere professoren wien het wèl van Rolduc zeer ter harte ging, de Hoogeerw. Heer P. Marres, zeide hem in zijn onvervalscht Maastrichtsch dialect: „Zuug X, iech kin van chèmie gein boen, en diech mos et lieëre. Noe mos tiech et miech zoelang expliceere, tot det iech et begriep. Dan kins tiech et ouk." Zeer paedagogisch! Zoo gezegd, zoo gedaan.

Op zekeren dag liep de Directeur, Mgr. Everts, onrustig, zenuwachtig en steeds opsnuivend door den corridor. 't Was in den hoek nabij den dikken toren. Een paar professoren die hem tegen kwamen, hield hij aan. „Mais sentez donc! Quelle odeur infecte! Est ce qu'il y aurait un défaut aux latrines?" Niemand wist eene verklaring. De chemie was destijds te Rolduc nog in haar kindschheid. Eindelijk opende men eene deur op de plaats waar de reuk het sterkst was. En daar zaten de H. H. X. en Marres in eene onbeschrijfelijke atmospheer, de een doceërend, de andere luisterend, met de kalmte van twee sachems, die de vredespijp rooken. De Heer X had vergeten het zwavel-waterstof-toestel buiten werking te stellen.

Het is de zeer groote verdienste van den toenmaligen Directeur, Mgr. Everts, om onmiddellijk te hebben ingezien van welk belang de oprichting eener Katholieke Hoogere Burgerschool zoude zijn voor de studeerende jeugd van ons vaderland. Hem komt de verdienste toe, de éérste te hebben gesticht. En zoo stonden dan, dank zijn krachtig initiatief, op het einde van het schooljaar 1871—72 de professoren van de aanstaande seconde gereed, ieder met een injectiespuitje en een

---

*) De heer Lienaerts, later leeraar in de Cosmographie.

fleschje gecondenseerde wetenschap, wachtend op den eersten patient.

Als 't kindje binnenkomt, juicht heel het huisgezin.

Men haalt het met gevlei en zoete woordjes in.

Dat kindje was een bengel van 17 jaren, die nu voortaan maar de pluralis majestatis van den schrijver zal laten varen voor het pretentieuse „ik" van zijn persoon.

Ik heb heusch geen kleine verbeelding van mij zelven als ik er aan denk, dat ik de éérste leerling ben geweest van de éérste Katholieke H. B. S. in Nederland en de éérste, die van Rolduc uit eindexamen heeft gemaakt. Ik denk er ook niet aan om te protesteeren tegen de eereplaats, dien men mijn naam jarenlang gegeven heeft, tegen den binnenkant van het deksel van den pupiter in de première en thans op een mooie lijst. Dat komt mij toe! De geachte lezer moge dit een gebrek aan bescheidenheid vinden mijnerzijds en schouderophalend afkeuren als ik eens met lof over mij zelven zal spreken. 't Mag zijn maar 't laat mij koud als vast koolzuur. Nur die Lumpen sind bescheiden.

Op de troisième waren wij met z'n twaalven. Voor mij was die klasse voor een gedeelte gemakkelijk, omdat ik reeds de derde klasse van de H. B. S. met 3-jarigen cursus te Venlo had doorgemaakt, waar de studie der wiskunde, natuurkunde en scheikunde uitgebreider was dan te Rolduc. Daarentegen was men te Rolduc veel, veel verder in de talen. Ik heb dan ook voor de talen hard moeten werken, te meer, wijl ik als waarschijnlijk eenig leerling voor de seconde duchtig op de stang werd gereden. Tot verpoozing heb ik in de Natuurkunde-les heel wat zitten praten met mijn vriend A., * die voor den handel bestemd was en wien dus de geheele natuurkunde niets bommen kon, wat mij menig uitbrander heeft bezorgd van onzen zoo goedigen professor.

Van de scheikunde-les herinner ik mij nog een incident. Er werd zuurstof gemaakt uit chloorzure kali, zonder bruinsteen. Toen der tijd had men nog geen caoutchouc-stoppen; men gebruikte kurken-stoppen en om de gaatjes tusschen het glas en de kurk dicht te maken werd stijve klei gebruikt. Een probaat middel, dat ik den H. H. scheikundigen in tijd van nood beslist aanraad. Onze professor, de genoemde Heer X, vond toevallig de anders altijd voorradige klei niet en smeerde de kurk dicht met vet. Het resultaat was verrukkelijk. Eerst verscheen een glinsterend sterretje in de kolf, toen een miniatuur bliksemstraal, eindelijk een heel vuurwerk. Wij vonden de proef eenig mooi. Ik zie nog het gezicht van den professor, verbaasd, maar toch met den zachten, genoegelijken glimlach van den chemicus, die meent eene nieuwe eigenschap van de zuurstof op het spoor te zijn. Totdat de heele boel met een geweldigen slag uit elkaar vloog. Kolf, kurk, afvoerbuis, alles ging tegen het plafond op en wij onder de bank. Waar de professor gebleven is, is tot heden ten dage niet opgehelderd. Maar weg was hij. Toen wij na het evenement elkander voor het eerst weerzagen, speelden wij kiekeboe, wij met den kop juist boven de bank en de professor met den zijnen heel eventjes boven de experimenteertafel.

Onze professoren hadden een talent om onzen ijver aan te zetten. 't Was ons een ware sport wie in de compositie No. 1 zoude zijn. 't Ging meestal tusschen mij, mijn vriend A. en nog twee anderen. Vooral in 't Fransch, het hoofdvak, was de strijd hevig. Ik kon A. niet overwinnen. Bij de laatste compositie kregen we te analyseeren: Athalie, en mochten doorwerken zoolang als we wilden. Na afloop hoor ik mij nog tegen A. zeggen: „Zoo! nu heb ik je er onder!" En 't was zoo, ik was No. 1. De troisième hollandaise eindigde voor mij met een „13 fois nommé". Ik heb U gezegd, geachte lezer, dat ik niet bescheiden ben, maar het moge U een denkbeeld geven hoe het proefkonijntje van de H. B. S. heeft moeten werken en hoeveel toewijding de professoren hadden.

Anno 1872, September, begon het genoeglijkste jaar van mijn schooltijd: de seconde.

*) Theodoor Ariëns, overleden broer van pastoor Alph. Ariëns, den bekenden pionier onzer drankbestrijding.

Van de 12 jongens uit de troisième waren er maar twee overgebleven n.l. A. en mijn persoon. Een derde: v. H., * een indische jongen, kwam er bij. De professoren waren:

De Heer Spijkers: Wiskunde behalve Stelkunde, Mechanica en Natuurkunde.

De Heer Dr. P. Vermeulen: Scheikunde, Warenkennis en Nat. Historie.

De Heer Lienaerts: Cosmographie.

De Heer Dr. Geenen: Geschiedenis en Engelsch.

De Heer Moubis: Stelkunde en Aardrijkskunde.

De Heer Menten: Staatswetenschappen en Fransch.

De Heer Knittel: Handelswetenschappen.

De Heer Claessen: Nederlandsch.

De Heer Wimmers: Duitsch.

De Heer G. Slits: Teekenen.

De H. H. Vermeulen en Knittel waren leeken. De Heer Vermeulen was Dr. in Wiskunde, Natuurkunde, Nt. Historie, enz. Er bestond destijds n.l. maar één doctoraat in elke faculteit. De E. H. Spijkers was candidaat in Wis- en Natuurkunde en bezat daardoor de bevoegdheid om onderwijs te geven. De E. H. Claessen bezat de akte M. O. Nederlandsch. De E. H. Geenen was Dr. in de theologie van Rome, doch ontleende zijne onderwijsbevoegdheid met de andere genoemde H. H. aan de reeds genoemde overgangsbepalingen der M. O. Wet. Een vreemde combinatie van vakken bij sommige H. H! Geschiedenis en Engelsch; Stelkunde en Aardrijkskunde; en niet het minst Staatswetenschappen en Fransch, qui hurlent de se voir ensemble. De oorzaak lag juist in de overgangsbepalingen.

Professor van de klasse — tevens ook godsdienstleeraar — was de E. H. Moubis, een der oudere H. H. Hij wilde vooral van ons flinke, brave jongens maken — wat hem hopenlijk ook gelukt mag zijn —. Bij al zijn goedheid en goedigheid wist hij als 't noodig was ons ook te doen luisteren. Wat hij wenschte, deden wij, wij voelden in hem den vromen priester, die zich als onzen geestelijken vader beschouwde en onderwierpen ons ook met overtuiging aan zijn raad en zijn gezag. Wij hielden veel van hem en hij veel van ons. Hadden we eens een of ander kattekwaad uitgehaald dan trok hij ongevraagd steeds onze partij bij den ook goeden maar wat strengeren Directeur.

De Eerw. Heer Moubis vond zich wèl een trapje hooger geplaatst in waardigheid sinds hij professor van de seconde was, en zijn jongens stonden in zijn oogen ook wat boven het gewone plebs der andere studenten. „Vous êtes les philosophes de l'Institut." Dat woord is van hem, en men zeide indertijd dat hij „unguibus et rostro" de meening verdedigde dat de leerlingen van de seconde en première rechtens toegang moesten hebben tot het casino of ten minste een casino voor zich dienden te bezitten. Wat er van zij, een casino hebben première en seconde niet gehad en hebben het ook nog niet. In latere jaren werd het wèl voor het onderwijs in de scheikunde een onafwijsbare eisch geacht, dat de leerlingen zich veel zouden oefenen in het maken van analysen in het laboratorium. En dat ging niet zonder rooken! Van wege de zwavelwaterstof, weet je!

„Vous êtes les philosophes de l'Instituut. Wij met ons drieën hebben geen gebruik trachten te maken van die uitspraak, wij waren zoete jongens. Men zegt dat echter eenige jaren later, première en seconde zich begonnen te „voelen." Maar toen waren ze al heel spoedig uitgephilosopheerd. Daar zorgde de Directeur voor.

Herfst en winter gingen voor ons voorbij als gewoonlijk. Wij hadden onze lessen meest alle op de kamers der H. H., waarbij uit den aard der zaak veel gerookt werd. *) Een vast leslokaal voor de seconde was er nog niet. De vleugel voor de Hoogere Burgerschool was in aanbouw. De H. Spijkers had zelfs een groot bord vóór zijne bibliotheek laten maken en daarop leerden wij de geheimen der Wiskunde en der Mechanica.

Het was hard werken voor mij. Mijne twee

*) Ferdinand van Horn uit Padang.

*) De geachte lezer moge bedenken dat in die jaren het rooken slechts bij uitzondering aan de jongens werd toegestaan. Een of twee malen per maand en bij de feestelijke gelegenheden, gedurende een paar uren. Messieurs les philosophes mochten elken dag op hun casino rooken.

medeleerlingen, die op het einde van het schooljaar Rolduc zouden verlaten, werkten precies zooveel als zij wilden, en zonder straf op te loopen. Zij volgden ook niet alle lessen, merkwaardiger wijze echter wel Kosmographie en Natuurlijke Historie.

In de Kosmographie-les illustreerde de H. Lienaerts het bekende bewijs voor de bolvormigheid der aarde n.l. dat men op zee van een naderend schip het eerst de top van de mast ziet opduiken enz. met behulp van een vierkante lucifersdoos en een kurketrekker. Daardoor werd ons de rondheid van de aarde bijzonder duidelijk. Dit zou een mooie bijdrage kunnen zijn voor een verhandeling over de „Evolutie der leermiddelen."

Een andermaal, bij de bespreking van ebbe en vloed, werd ons verzekerd dat als de maan een zekere meridiaan passeert alle menschen, die op de geheele aarde onder dien meridiaan wonen precies op hetzelfde oogenblik hoog water hebben. Hum!

Ik had gaarne een muziekinstrument leeren bespelen om deel te kunnen uitmaken van harmonie en orkest. Maar dat mocht niet. Men was bang dat de noodzakelijke oefeningen nadeel zouden doen aan mijne studies. Er ontstond toen een vacature voor de dikke trom, waarvoor ik solliciteerde. Na veel moeite en op ernstige belofte dat mijne studies niet zouden lijden werd ik benoemd. De nog in functie zijnde artist: Toni Sm., * [1]) zou mij inwijden in de geheimen van het vak: het tellen der rustpauzen, de zachte en harde slag, het nabootsen van donder en geschutvuur — het laatste met het oog op voorstellingen in de aula, — enz. enz. Als propaedeutis zou ik beginnen met de bekkens, ook klaters genoemd. De groote repetities, die meest altijd onder promenadetijd werden gehouden, waren gezellig. Wij werden echter slechts geroepen bij vol orkest en dat gebeurde niet zoo heel dikwijls.

Op een mooien zomerschen promenade-dag was er repetitie van het kleine orkest. Wij waren daarbij niet noodig en waren met de andere jongens in het bosquet. Toen kreeg ik op eens de boodschap van den muziekdirecteur dat wij naar de repetitie moesten komen: het orkest kon de maat niet houden. Spoedig had ik de kleine trom, d. i. v. O. [2]) gevonden, en toen gingen roffeltrom en klaters op zoek naar de dikke trom. We vonden ze op haar rug in het warme gras liggend te droomen. „Toni, we moeten naar de muziekzaal, ze kunnen de maat niet houden." Toni keek op en een schaduw van teleurstelling gleed even, toch ook maar heel even over zijn gezicht. „Goed," zeide hij tegen ons, en: „ik kom dadelijk terug" tegen zijn vriend, die al even lui in het gras lag. De laatste woorden waren mij wel eenigszins vreemd, maar ik dacht, dat komt omdat ik nog niet genoeg muziek ken. In de muziekzaal wees de directeur ons naar onze plaats, terwijl het orkest verder speelde. Men bewerkte, als ik wel heb, de ouverture van Dichter und Bauer. De muzikale en maatvaste dikke trom luisterde een oogenblik, schijnbaar zeer aandachtig, wees toen op het notenblad midden in eene pauze en zeide mij: „Daar zijn ze, tel jij nou verder." Het orkest speelde door. Eindelijk, in een fijn, delicaat pianissimo was ik uitgeteld en gaf het teeken. Toen barstten we los. Diep over onze muziek gebogen om toch vooral ons niet te vergissen, in een ontzaglijk fortissimo bomden en klaterden en roffelden we er op los. Nu en dan meenden wij eene stem te hooren, maar we konden niets verstaan. Eindelijk greep de directeur de trompet van een der spelers en blies ons een schetterende fanfare recht in de ooren. Toen moesten we wel ophouden. En met het onschuldigste gezicht en een uitdrukking van „Hebben we 't hem dàt nou niet netjes geleverd," keken we op. De rest van de ouverture werd afgespeeld in Kerkraadsch plat: „Ihr Lausbuben, ihr Schingöster, Rrrr.... aus!"

„Zoo! nu gaan we weer naar 't bosquet" zei Toni buiten de deur.

Met het eerste lentebloempje in Gods vrije natuur, brak voor ons leerlingen der seconde een gouden tijd aan. Onze professor in de Nat. Historie wist toen den Directeur te

[1]) Mr. A. Smits, overleden te Nijmegen, 8 Juli 1922, vader van den E. H. André Smits, leeraar te Rolduc.

[2]) Dr. R. van Oppenraay. S. J., assistent-generaal van de Sociëteit van Jezus te Rome.

overtuigen, dat wij absoluut moesten gaan botaniseeren. Enkele malen in den beginne, ging de leeraar mee om ons het botaniseeren te leeren, doch al spoedig hadden wij het te pakken en mochten alleen gaan. Eerst slechts gedurende de promenade-uren, maar spoedig vroegen wij verlof om ook in de recreatie na het diner te gaan, wat ons werd toegestaan. Natuurlijk hadden we vooraf de voorspraak van onzen ijverigen leeraar ingeroepen. Thans, na bijna vijftig jaren, durf ik wel mededeelen, dat wij tot het einde van het schooljaar eene vrijheid hebben genoten zooals nooit een leerling heeft gehad en ook nooit meer zal krijgen. Hoe ver die vrijheid zich uitstrekte heeft wel nooit iemand geweten, behalve onze goede klassenleeraar, dien we alles vertrouwden en die zweeg. Wij waren overigens verstandige jongens. Aan onze kameraden hebben we geen woord gezegd, we waren altijd precies op tijd in klas, studie, lof, enz. In de recreaties na het diner bleven we op de speelplaats of kropen in de boschjes van het professors bosquet, maar op de promenade-dagen gingen we direct na het diner uit en hadden ruim drie uren vóór ons. Zoo hebben we de verre omstreken van Rolduc met alle wegen, voetpaden, en boschjes leeren kennen. En zoo kenden we ook alle hoeken en gaatjes van de oude abdij zelve. We hadden natuurlijk geen sleutel en 't ware ook onhandig geweest iedermaal er een te vragen. Er waren wel andere wegen om buiten te komen! Wij hadden steeds eenige gedroogde exemplaren van de Nicotiana tabacum in den zak. We gingen immers botaniseeren! Op warme dagen strekte zich ons onderzoek ook uit over de Cerevisia bavariae. De beste exemplaren groeiden in de wachtkamer 3e klasse van het station Herzogenrath. Ook in de wachtkamer 2e klasse groeiden ze, doch daar wilden we liever niet komen, daar kon eens een professor zijn, die op reis ging.

Het kon niet uitblijven of de H. H. Professoren moesten ten slotte wel begrijpen dat het „botaniseeren" een pretext was. Pour sauver les apparences hadden we altijd een loupe bij ons en de noodige bloemen in den zak, discussieerden zelfs als een professor ons tegen kwam. De meeste H. H. echter, die wij ontmoetten, groetten ons vriendelijk en maakten een praatje. Een enkele — „die over tucht en orde" wat strengere begrippen had, — meende wel verplicht te zijn ons reden en uitleg te vragen waarom wij daar ter plaatse waren en of wij verlof hadden; gevolgd door eene kleine vermaning. Maar daarbij bleef het toch. 't Is een gouden tijd geweest.

Op de première was ik alleen. Mijn vriend A. en v. H. hadden Rolduc verlaten. A. heb ik niet meer weergezien en thans is hij overleden. v. H. is terug gegaan naar Indië.

Ik had mijne lessen nu steeds op de kamers van de H. H., 't waren als het ware privaatlessen. De gouden vrijheid uit de seconde heb ik gedurende het geheele schooljaar behouden. Zelfs mocht ik studeeren in het bosquet, wat mij oogluikend werd toegestaan. Daarentegen ben ik slechts weinig uitgegaan gedurende de promenades. De pret was er af, ik was alleen.

> Hier meen ik iets te mogen inlasschen omtrent de vrij hevige aardbeving van 22 October 1873. Ik had toen juist les in Mechanica op de kamer van den E. H. Spijkers. De kamer zag uit op het carré en vanaf mijne plaats tegenover het venster kon ik de boomen in het carré zien en tevens over het dak van den vleugel tusschen kerk en dikken toren de kruinen van eenige hooge boomen nabij de aula. Geheel plotseling ontstond een geruisch alsof een hevige wind door de boomen ging. Ik keek op, doch zag de boomen *niet* bewegen. Geheel plotseling hield het geruisch op. Na een kort tijdsverloop van hoogstens 4 seconden, van absolute stilte ontstond een hevige schok. De hanglamp kwam in schommelende beweging, de bibliotheek eveneens, de deur van de kamer en verschillende deuren op de corridor sprongen open. Toen was alles voorbij.

Studeeren en werken moest ik in de première nog heel wat meer dan in de seconde. Ik was de eerste, die eindexamen moest doen, en men wilde met mij een „mooi figuur" maken. De groote vrijheid, die ik genoot, is wel een compensatie voor de studie geweest. Ieder professor meende, dat zijn vak hoofdvak was, waarin ik minstens een 8 moest behalen en dat het heil van de Katholieke Kerk in het algemeen en dat van Rolduc in het bijzonder uitsluitend van dàt

cijfer afhing. Maar ook ik wilde slagen en goed slagen. De wilskracht er toe, het volhardingsvermogen en de werklust; mijne professoren hebben ze aangekweekt en ontwikkeld. Ze deden dat met verstand, geduld, en goedheid, maar ook met een ijzeren energie. Deze zijn het grootste goed dat ik aan mijne professoren te danken heb. Ik ben en blijf er hun dankbaar voor.

Ten slotte had ik een lijstje gemaakt. Voor elke week waren op dat lijstje twee vakken genoteerd, voor welke ik in die week niets kon doen. 't Ging niet anders. Den H. Moubis, mijn klasseprofessor had ik het lijstje medegedeeld en alle Professoren namen er langzamerhand vrede mee, behalve de H. Geenen, de geschiedenisleeraar. Die was onverbiddelijk en als ik mijn les niet of slecht kende — en dat gebeurde als Z. E. „de week" had, tweemalen — kreeg ik een kranigen uitbrander. Maar geholpen heeft dat niet, op zijn tijd had hij de week.

Het beroerdste vak was voor mij de „Beschrijvende Meetkunde". Ik ben er te Rolduc nooit achter kunnen komen; en bij 't eindexamen heb ik in het mondelinggedeelte een 2 er in gekregen. Maar mijn professor kende ze toenmaals zelf niet voldoende. Goed verklaarbaar; aan de Universiteit werd ze niet gedoceerd en door eigen studie zonder leiding het juiste mechanisme der B. M. achterhalen is uiterst moeilijk.

Eindelijk het Eindexamen! Ik geloof dat toen het geheele professorale Rolduc op stelten heeft gestaan. De eerste leerling van de eerste bijzondere H. Burgerschool, en nog wel eene Katholieke, en dat in het bloeitijdperk van het liberalisme, moest eindexamen doen! 't Gebed zal mij niet ontbroken hebben, maar dat weet alleen O. L. Heer en mijn Bewaarengel.

Het schriftelijk werk heb ik gemaakt in de Bibliotheek. Ik zat daar als eene eenzame musch aan eene groote ronde tafel. In een hoek bij het venster zaten aan een kleine tafel de twee toezicht houdende leeraren en een lid van de Commissie van Toezicht, hetzij de Burgemeester, hetzij een eerzaam burger van Kerkrade. Blijkbaar wilde men, ten bewijze dat alles stipt volgens wet en reglement toeging, eene officieele persoonlijkheid er bij hebben. Bij de eerste examens hield het eerbiedwaardige trio aan de kleine tafel zich nog al rustig. De H. H. Professoren lazen of baden hun brevier, en de Burgemeester wandelde stilletjes op en neer en bad den rozenkrans. Zeker voor mij. Na een drie of vier examens begonnen de H. H. dat stilzijn blijkbaar iets of wat vervelend te vinden, — toezicht houden is ontzettend taai — en begonnen te praten, eerst stilletjes, daarna wat luider. Toen echter de Kerkraadsche politiek op tafel kwam werd de discussie in den professoralen hoek zóó geänimeerd, dat ik mij ten slotte genoodzaakt zag, de H. H. beleefd en eerbiedig te verzoeken den mond te houden.

Na elk examen stond de professor van het vak aan de deur te wachten en moest ik uitvoerig relaas geven van mijn werk en liefst ook mijn kladwerk laten zien. Dat gaf dan stof tot diepgaande beschouwingen en discussies tusschen de professoren.

Zelfs de philosophen interesseerden zich voor hun would-be collega van de andere Faculteit. In het Nederlandsch had ik het opstel gekozen „Kleine oorzaken hebben dikwijls groote gevolgen" en in mijn werk aangetoond dat dit spreekwoord eigenlijk onjuist is en dat het gevolg niet grooter kan zijn dan de oorzaak. — Ik ben eenigszins philosophisch aangelegd, waarschijnlijk tengevolge van de vermelde uitspraak van den H. Moubis. — Mijn antwoord was tot in de Philosophie doorgedrongen en werd daar bediscusseerd. De geheele Philosophie is toen eenigen tijd in twee kampen verdeeld geweest: vóór of tegen mijn opvatting.

's Zaterdags middag kreeg ik plotseling hevige kiespijn en 's maandags was weer examen. Toen was Holland in last. De Directeur werd zenuwachtig, de Provisor liep naar de keuken om het vuur te doen opstoken voor heete compressen en kamillenthee; de Prof. van de klas achtte een flinke warme wijngrog een uitstekend middel — ik was het met hem eens —; een ander Prof. kwam aangeloopen met eenige fijne sigaren en verklaarde dat rooken een verdoovende werking uitoefende — dat vond ik ook —; de

Professor van de infirmerie haalde een beentje van een doode pad te voorschijn om daarmede den kies aan te raken, wat de pijn als bij tooverslag zou doen ophouden;.... totdat de kalme Heer X., in welwillende overweging gaf mij naar den dokter te sturen en de kies te laten trekken! Wat dan ook geschiedde.

Het mondeling gedeelte van het examen werd afgenomen te Maastricht en wel in de Redoute-zaal. Daar moest ook worden getee-kend. Het examen voor Hand-en Rechtlijnig Teekenen werd destijds gedurende het mondeling gedeelte afgenomen. De opgaven voor beide vakken werden uitgezocht door de Commissie. De Directeur van Rolduc, de Z. E. H. Everts was lid der Commissie en examinator voor Nederlandsch.

Bij 't examen in dat vak was ik de kluts kwijt, gewoonweg bedonderd. Denkelijk voor den Directeur, die te Rolduc vrij streng was en nu poeslief.

„Wat hebt ge gelezen?"

„Max Havelaar."

„Kunt ge mij een paar personen uit dat werk noemen, die bijzonder uwe aandacht hebben getrokken?"

Geen antwoord.

„Denk eens na, ge herinnert u toch wel een opmerkelijk persoon uit Max Havelaar".

Ik zweeg in vier talen.

„Ge kent toch Droogstoppel!"

Toen antwoordde ik niet, maar mompelde binnensmonds: „Batavus Droogstoppel, makelaar in koffie, Lauriergracht no. 37."

De 2e examinator, die het verstaan had, schoot in een gullen lach. Toen was het ijs gebroken en ging 't geheele examen als van een leien dakje.

Mijn examen in Staatshuishoudkunde was bijzonder goed. Mijn Professor, de E. H. Menten zat als toehoorder er bij. Examinator was Mr. A. Sassen. Nadat ik een aantal vragen zeer goed had beantwoord, werd mij op 't einde de vraag gesteld:

„Kunt ge me eenige personen noemen, die men als grondleggers van bijzondere stelsels in de Staathuishoudkunde kan aanzien?"

„Aristoteles, Plato, Adam Smith, Cobden...."

„Ge noemdet daar Aristoteles en Plato. Zoudt ge mij met een enkel woord kunnen karakteriseeren het onderscheid tusschen het stelsel van een dier Grieksche wijsgeeren, Aristoteles b.v., en dat van Adam Smith?"

„Aristoteles wilde door meer rijkdom meer arbeid, en Adam Smith door meer arbeid meer rijkdom voortbrengen."

„Goed, best, uitmuntend! Dank u."

Ik wist er geen stom woord van af, en heb, quelque diable poussant, het antwoord brutaalweg uit den duim gezogen. Wèl heb ik den examinator sterk in verdenking dat hij er net zooveel van af wist als ik. Stel je voor: Aristoteles contra Adam Smith! Ik zie die twee in de Elyseesche velden aan 't disputeeren over hunne economische principen. De E. H. Menten zat van mijn examen te savoureeren met een uitdrukking: „dat is nu **mijn** onderwijs" en gereed om de felicitaties gracieus en bescheiden in ontvangst te nemen.

Het examen was afgeloopen en ik keerde terug naar Rolduc. Toen volgde de zenuwachtige tijd van wachten op den uitslag. In 1874 mocht door de Commissie over de candidaten eerst worden beslist na afloop van het examen van alle candidaten.

Eindelijk kwam het telegram van den Directeur: „Geslaagd".

Hoera!

Het proefvarkentje was gewogen en niet te licht bevonden. Er was een nieuwe parel gehecht aan de kroon van Rolduc. Die parel ben IK.

Mijn groepcijfers waren: 6, 8, 8, 8, 8. De 6 in Groep A. heb ik te danken aan die.... Beschrijvende Meetkunde.

Vreugde was er bij mij, vreugde bij den Directeur en de leeraars. 't Was een pak van het hart en het succes was verdiend. De eerste bijzondere Katholieke Hoogere Burgerschool in Nederland was gevestigd! En het was het oude Kloosterrade, dat het „Auspice Deo" had aangedurfd. Deo gratias.

Ir. L. A. J. KEULLER.

.....

DE VROEGERE BEWONERS VAN ROLDUC.

Voordat de trotsche gebouwen, waarin we gegroeid zijn van kind tot jongen man, lichamelijk en geestelijk, werden ingenomen door de waardige priesters van het Roermondsche Bisdom met de rumoerige jeugd uit het heele vaderland, hebben ze zes eeuwen lang huisvesting verleend aan Augustijner Koorheeren, voor wie ze oorspronkelijk gesticht waren. Wat zijn dat eigenlijk: „Augustijner Koorheeren"? Die vraag moet ik op verzoek van de redactie van ons jaarboek beantwoorden.

Toen de eerbiedwaardige Ailbertus crypt en klooster (het was nog maar een bescheiden houten gebouw met rieten dak!) bouwde en daar met zijn gezellen een kloosterlijk leven ging leiden, had hij de keuze tusschen twee regels: dien van den H. Benedictus en dien van den H. Augustinus. Het stichten van een klooster ging toen heel anders in zijn werk dan tegenwoordig. Wanneer thans op een of andere plaats een klooster gesticht wordt, gaat dat gewoonlijk uit van een bestaande orde. Het is b.v. de orde van St. Franciscus of St. Dominicus, de Sociëteit van Jezus of een congregatie, die een eigen regel volgt of een die volgt den derden regel van St. Franciscus, die zorgen voor den bouw van het klooster en voor de bevolking ervan. Zelfs bij de tegenwoordige Benedictijnen wordt steeds een nieuw klooster gesticht van uit een bestaand klooster, en treedt het daardoor onmiddellijk in het verband van een bestaande congregatie. Maar in den tijd van den eerbiedwaardigen Ailbertus was het even gewoon, dat een nieuw-gesticht klooster onafhankelijk was van de reeds bestaande, en alleen ondergeschikt aan den Bisschop van het diocees, waarin het gebouwd werd. Zoo'n nieuwe stichting werd ook door Ailbertus in 1104 tot stand gebracht in het bisdom van Luik. Maar al was nu het klooster van Roda van geen ander klooster afhankelijk, daarom was de stichter nog niet vrij, om den leefregel naar willekeur te bepalen. Dat is een nieuw verschilpunt met wat we tegenwoordig kennen. Sinds de dagen van Ailbertus zijn talloze nieuwe kloosterorden ontstaan: ook die variëteit van orden toont de levenskracht van de katholieke Kerk aan en de bovenmenschelijke volmaaktheid van haar Stichter, die door zwakke menschen op een eindeloos aantal wijzen, maar telkens slechts gedeeltelijk, kan nagevolgd worden. Maar in den lateren tijd worden door de Kerk de kloosterorden goedgekeurd: zoo in 1216 door Honorius III de **orde** van de Dominicanen — in de dagen van Ailbertus waren twee kloosterregels goedgekeurd voor het Westen: de regel van St. Benedictus en die van St. Augustinus. Zoodat men vrij en buiten verband met bestaande huizen nieuwe kloosters mocht stichten, maar dan gebonden was, om een van die twee regels te volgen. Dat was zoo vanaf de dagen van Karel den Groote.

Tusschen die twee regels is groot verschil. De Benedictijnenregel wordt gevolgd door **monniken** d. w. z. door mannen en vrouwen, die zich meer dan anderen en uitsluitend toeleggen op eigen heiliging; onverschillig, of ze de H. Wijdingen al, dan niet ontvangen hebben. Om dit doel te bereiken, gebruiken zij als middel voornamelijk het gemeenschappelijk gebed, het zgn. koorgebed, dat door St. Benedictus genoemd wordt het „Opus Dei", verder overweging, stilzwijgendheid, handenarbeid, studie. De werken van zielzorg, zooals het toedienen der H. Sacramenten, preeken, dooden begraven, het besturen van parochies vallen buiten hun regel, al hebben buitengewone omstandigheden hen dikwijls verdienstelijk op dit terrein doen werkzaam zijn: onze groote geloofsverkondigers de H. H. Willibrord en Bonifatius waren Benedictijnen. Maar in gewone omstandigheden houden de Benedictijnen zich buiten de zielzorg: hoe kan het ook anders, wanneer we bedenken, dat voor die kloosterlingen de H. Wijdingen iets bijkomstigs zijn: men kan volop Benedictijn zijn, en zelfs abt van een klooster, zonder één Wijding ontvangen te hebben. Wanneer dan ook de kerkelijke toestanden in

West-Europa voldoende geregeld zijn, wordt in 1123 door het 1e algemeene Lateraansch concilie uitdrukkelijk verboden, dat monniken zich met de werken van zielzorg zullen bezig houden. De Benedictijn, in de stilte van zijn klooster, in den heerlijken samenzang van zijn koorgebed, onder den arbeid in Gods vrije natuur of in zijn studiecel houdt zich voortdurend direct met God bezig, en door zijn gebed en de verstorvenheid van zijn leven maakt hij Gods genade los voor de wereld, die meer aan het gebed van den kloosterling te danken heeft dan aan de prediking van den meest ijverigen zielzorger: want God geeft den wasdom.

Veelal anders is het met den regel van St. Augustinus. Deze draagt den naam van den beroemden Kerkleeraar, den bisschop van Hippo die met den zielzorgsclerus van zijn bisdom een gemeenschappelijk kloosterlijk leven leidde. Dat was het model. Wel heeft St. Augustinus niet zooals St. Benedictus zelf formeel dezen regel opgeschreven, maar de leefregel is dan toch genomen uit de voorschriften, die de heilige gaf aan kloostervrouwen in zijn bisdom, en uit een paar redevoeringen, die de heilige hield tot zijn geestelijken, en waarin hij het volmaakte leven voor den geestelijken stand schilderde. In den tijd van Karel den Groote is die regel samengesteld, maar grootere verbreiding vond hij pas na de groote (niet algemeene) Lateraansynode in 1059. Voor dien tijd leefden in onze streken de zielzorgers meestal volgens den regel van den H. Chrodegang, bisschop van Metz, die in 766 stierf, welke regel dit groote verschil heeft met dien van St. Augustinus, dat hij wél kuischheid, gehoorzaamheid en gemeenschappelijk leven, maar geen persoonlijke armoede voorschrijft. Juist die laatste omstandigheid was oorzaak, dat het gemeenschappelijk leven in verval raakte en dat door die nog zoo ruwe menschen ook de kuischheid, helaas, heel dikwijls slecht onderhouden werd. Daarin wilde paus Nicolaas II verandering brengen. Er moest een groote hervorming ten goede in de Kerk worden aangebracht, en die moest beginnen bij het leven der geestelijken. Om die reden wordt op het genoemde concilie in 1059 voorgeschreven, dat de plichtgetrouwe geestelijken het gemeenschappelijk leven volgens den regel van Chrodegang moeten hervatten, en wordt er sterk op aangedrongen (al was dat ook geen voorschrift), dat ze verder zullen gaan, het persoonlijk bezit prijs zullen geven, en dus leven als kloosterlingen onder de drie geloften, of volgens den regel van St. Augustinus. Die wensch van den paus vond gewillig gehoor, en zoo zien we, dat bestaande instellingen volgens den regel van Chrodegang den strengeren regel van St. Augustinus overnemen, en dat talrijke nieuwe stichtingen volgens den laatsten regel tot stand komen. Maar dan is ook duidelijk het verschil tusschen Benedictijnen en Augustijnenkloosters, en het blijkt, dat de Augustijner koorheeren wel verre van, zooals de monniken, het recht te missen om zich met de zielzorg in te laten, integendeel meer dan de andere geestelijken dat recht hebben, omdat zij meer dan die anderen hun leven naar het inzicht der H. Kerk regelen.

Tusschen die twee regels had de eerbiedwaardige Ailbertus te kiezen, toen hij door de mildheid van graaf Adelbert van Saphenberg in het bezit gekomen was van de terreinen, waarop nog thans „lève Rolduc son front radieux." De graaf schijnt wel gedacht te hebben aan de stichting van een contemplatief klooster. Althans hij maakte tegenover den stichter bezwaar over de ligging van de terreinen in de onmiddellijke nabijheid van zijn kasteel, welke ligging volgens zijn meening voor de rust van het kloosterleven niet bevorderlijk zou zijn. Maar Ailbertus, die de plaats herkend had als dezelfde, die hem in zijn visioenen getoond was, vond ze ook voor zijn doel zeer geschikt. Zijn heele aanleg en opvoeding brachten hem er toe, om zich in den geest van het Lateraansch concilie te wijden aan de zielzorg, en van de beslommeringen daaraan verbonden, verpoozing te zoeken in een kloosterlijke samenleving. Hij was immers opgevoed in het Doorniksche kapittel, had daar het onderwijs gevolgd en zelf gegeven, en besloten, zich aan de zielzorg te wijden. Dat kapittel van Doornik — het blijkt uit de Annales Rodenses — had aan de pauselijke vermaning geen gehoor gegeven, en

Ailbertus begint zijn leven als kloosterstichter met in de nabijheid dier stad een tweetal kerken te stichten, waarvan de geestelijken dien raad wèl volgden. Als hij dan ook Rolduc sticht, kan zijn keuze niet moeilijk zijn: hij neemt den regel van St. Augustinus en de nabijheid van menschelijke nederzettingen is hem eer een voor- dan een nadeel, omdat hij daardoor in staat gesteld wordt, om reeds zeer spoedig zijn arbeid in dienst van de zielen te stellen.

De kleeding van Augustijner Koorheeren is, evenmin als die der Benedictijnen, in den regel tot in de laatste bijzonderheden voorgeschreven. Ailbertus koos de zwarte kleur, die de Rolducsche heeren tot het einde toe behouden hebben. In het koor droegen zij een wit koorhemd en als hoofdbedekking het almutium. In „Rolduc in Woord en Beeld" blz. 97 vinden we een afbeelding van een kanunnik uit den nieuweren tijd. Hij heeft onder zijn koorhemd een scapulier, maar in zeer vereenvoudigden vorm: twee linnen strooken hangen over borst en rug en worden onder den linker-arm ineengestrengeld. Over dien arm draagt hij zijn almutium, dat heel weinig meer aan een hoofdbedekking doet denken, daar trouwens ook niet meer voor dient, want in de rechterhand heeft hij zijn biretum of bonnet. Het almutium is geworden tot een onderscheidingsteeken voor kanunniken! Maar in de dagen van Ailbertus had het nog zijn oorspronkelijke beteekenis. Het was toen een hoofddeksel met pelterij gevoerd en met afhangenden kraag op schouders en borst, om den drager tegen de koude te beschutten. Als ik het goed zie op bedoeld prentje is het almutium van den modernen kanunnik nog van zwart laken, met bont gevoerd.

De kanunniken verdeelden hun dag tusschen koorgebed en zielzorgswerk. Als hun voornaamste taak beschouwden ze terecht het verrichten van de liturgische diensten. Dat is steeds geweest het eerste en voornaamste werk van iederen priester. In de middeleeuwen evenwel kwam dit meer dan thans tot uiting; ook de andere priesters waren in het algemeen tot deelname aan het koorgebed gehouden; later, sinds de 13de eeuw kwam daarvoor in de plaats het breviergebed, dat toch nog geheel als koorgebed is ingericht, ook al wordt het door ieder afzonderlijk verricht. Wat moet het in de tijden van eersten ijver in het klooster Rolduc heerlijk geweest zijn, wanneer vóór het aanbreken van den dag de heilige bewoners der jonge abdij in de pas-gebouwde crypte samenkwamen, om er Gods lof te zingen. Wat een diepe beteekenis moet voor die mannen, gevestigd in een wildernis, die ze straks gaan ontginnen — want Ailbertus had met vreugde gezien, dat het land rondom bebouwbaar was! — gehad hebben het heerlijke gezang van den galli cantus, die de duisternis met haar verschrikkingen verdrijft en de komst van de levenwekkende zon aankondigt, een gezang, waarvan wij, menschen van de 20e eeuw, de beteekenis zoo moeilijk begrijpen, wanneer we de hymne zeggen, terwijl de zon nog hoog aan den hemel staat! Met welk een ontroering zullen ze de Consecratie-bel gehoord hebben, die herinnerde aan het visioen van den stichter, toen hij de plaats voor het eerst betrad!

Het koorgebed in zeven gedeelten over den heelen dag verdeeld, gaf wijding aan het leven en nam een groot gedeelte van den tijd in beslag. In de tusschentijden hielden de koorheeren zich met anderen arbeid bezig, die na verloop van tijd steeds vermeerderd werd. Aanvankelijk hadden ze de handen vol met het bouwen van hun huis met kerk, en het ontginnen van hun land, want Ailbertus wilde van den arbeid zijner handen leven, en versmaadde niet, ook zelf aan het werk mee te doen. Maar al spoedig kwamen de menschen uit den omtrek den raad der koorheeren inwinnen en zich onder hun geestelijke leiding stellen, en het duurde niet lang, of de graaf van Saphenberg gaf hun de zielzorg in de parochie van Kerkrade. Ailbertus was docent geweest aan de kapittelschool van Doornik, het lag dus in den geest van den stichter, dat aan de abdij een school verbonden werd, wat trouwens noodig was, om den aankomenden kanunniken de noodige kennis bij te brengen; en omdat de stichter in Doornik had kennis gemaakt met een school, die ook voor niet-kapittel-leden toegankelijk was, ligt het voor de hand, aan te

nemen, dat te Rolduc dat voorbeeld werd nagevolgd. De goede geest, die te Rolduc heerschte, maakte, dat de koorheeren van dat klooster dikwijls werden aangezocht, om nieuwe kloosters te bevolken, en daarheen den Rolducschen geest over te planten; tot in Friesland toe werden kloosters vanuit Rolduc bevolkt. Daar kwam bij, dat in den loop van de 12e en 13e eeuw de abdij van Rolduc belast werd met de zielzorg in een zeventiental parochies in een wijden omtrek. Zoodat eenerzijds het doel van de stichting volgens den geest van Nicolaas II ruimschoots bereikt werd: het waarnemen van de zielzorg door kloosterlijk levende geestelijken — en anderzijds voor overbevolking van de abdij, voor lediggang, die in zooveel kloosters de tucht ondermijnde, te Rolduc geen gevaar behoefde te ontstaan.

In die bedrijvige abdij, waar toch zoo ingetogen geleefd wordt, is het algemeen erkende hoofd de abt. Zijn bevoegdheid is zeer groot. Niet alleen moet iedere kloosterling, kanunnik of convers — want ook conversen of leekenbroeders waren er voor de tijdelijke zaken — hem volstrekt gehoorzamen, maar ook heeft hij over al degenen, die op de kloostergoederen wonen, bestuur en rechtspraak. En toch was het onder den kromstaf goed leven: want de naam van den machthebber geeft het aan: hij is niet de heerscher, maar de abbas, de vader, en gaarne ging men met zijn bezwaren naar dien machtigen heer, die zoo wijs was in zijn raad en zoo krachtig in zijn bescherming. Wanneer de abt echter niet stond op de hoogte van zijn verheven ambt, moet het leven in zoo'n klooster een voortdurende kwelling geweest zijn: voor de meer volmaakten een schitterende gelegenheid, om de deugd te beoefenen, maar voor de minder volmaakten een voortdurende ergernis! Bij zijn zwaar en veelomvattend werk werd de abt ter zijde gestaan door den prior, die te Rolduc bijzonder belast was met de zorg voor de school. Deze weer door een sub-prior, die te Rolduc wel meer speciaal de leiding van de tijdelijke zaken schijnt gehad te hebben. In den koordienst bekleedde een bijzondere plaats de cantor; was iemand ziek, hij ging naar den infirmarius, gasten en vreemdelingen werden door den hospitiarius ontvangen, nadat zij door den portarius waren binnengelaten, en de cellarius, die te zorgen had voor tafel en keuken, zal dikwijls voor arme reizigers het beste van zijn voorraad hebben opgedischt.

Zoo is er op Rolduc gebeden en gewerkt eeuwen voordat wij er kwamen. En de sfeer van zoete poëzie en van innige devotie die over Rolduc ligt is in eeuwenlange deugdbeoefening erover geweven. Mogen de jongere generaties, die nu sinds honderd jaar de statige koorheeren vervangen, die sfeer eerbiedigen, en door hun bidden en hun streven naar deugd op hùn manier de wéér-jongeren tot navolging aansporen!

Warmond. W. NOLET, Pr.

KATHOLIEKEN NAAR INDIË.

't Mag een buitengewoon gelukkige gedachte genoemd worden om te Rolduc een jaarboek uit te geven, waarvan verleden jaar reeds het eerste, laten wij hopen van een zeer lange reeks, het licht heeft gezien. Geen betere gelegenheid voor de Oud-Rolducsche studenten om weer met elkander in contact te komen en zooals Cl. Hellegers het in zijn bespreking van het eerste jaarboek uitdrukt: „zal dit jaarboek de trait d'union der oud Rolduckenaren vormen." Bij het lezen van dat jaarboek zullen onze gedachten weer terug gaan naar den onbezorgden tijd, toen wij zelf nog leerling waren te Rolduc. Dan zien wij voor onzen geest weer verschijnen de leeraren (waarvan er reeds zoovele het tijdelijke met het eeuwige hebben verwisseld), die ons met zooveel liefde en opoffering de eerste beginselen der wetenschap trachtten bij te brengen, eene opoffering en toewijding, welke pas ten volle gewaardeerd worden, wanneer men zelf jaren later, midden in den strijd des levens, de vruchten plukt van dat uitstekende onderwijs. Dan herinneren wij ons weer de aangename uren en feesten, daar in „echte vreugde" doorgebracht, maar ook de dagen, dat wij door zorgen en leed werden gekweld. Och, wat lijken die zorgen en dat leed gering in vergelijking met wat men later op zijn verdere levensbaan ontmoet! Dan leven wij ons weer geheel in als „student van Rolduc" en in mijn geest hoor ik den Directeur Corten z.g. in de groote eetzaal bij het middagmaal de „notes" aflezen, welke wij voor onze tekortkomingen ontvingen en ik zie hem nog zijn hoofd schudden, als hij (en o schande! 't gebeurde vrij dikwijls!) „de kleine strafzaal" moest geven aan die „Maestrichtois, qui jasent toujours." O, wat lijkt die tijd bij het herdenken nu reeds ver achter mij te liggen!

In zijn jonge jaren begrijpt men nog niet ten volle de zegeningen van een onderwijs, zooals ons dat te Rolduc gegeven werd: een onderwijs, geheel en al doortrokken van den geest van ons Roomsch Katholiek geloof. Pas op lateren leeftijd, als wij van alle kanten omringd worden door gevaren, die ons geloof bedreigen, gaan wij beseffen, wat het zeggen wil een onderwijs op Roomschen grondslag te hebben mogen genieten.

Maar nog sterker, nog beter dringt dat besef tot ons door, wanneer onze loopbaan ons gevoerd heeft naar dat groote eilandenrijk, naar Neerlandsch- Oost-Indië. Wanneer men dan hier zelf de groote tegenstellingen ziet tusschen een opvoeding, zooals ik die te Rolduc heb mogen genieten en tusschen de opvoeding, welke de Roomsche jeugd hier over het algemeen in Indië krijgt, dan begrijpt men uit eigen ondervinding, wat Roomsch onderwijs beteekent en een innige bede van dankbaarheid welt uit ons hart tot God op voor de groote weldaad, die Hij ons heeft geschonken in de godsdienstige opvoeding.

Dan eerst gaat men begrijpen waarom onze voorouders zoo gevochten hebben voor de godsdienstige school en zich daarvoor zooveel geldelijke offers getroost hebben.

Iemand, die nooit in Indië geweest is, kan er zich geen voorstelling van maken hoe de toestand hier eigenlijk is, en vooral niet op kerkelijk en godsdienstig gebied. Ik wil trachten dit eenigszins duidelijk te maken en neem dan als voorbeeld mijn standplaats als President van den Landraad op een afdeelingshoofdplaats. Deze toestand is vrijwel overal hetzelfde, met uitzondering dan van de grootere plaatsen, zooals Batavia, Semarang, Soerabaja enz. waar natuurlijk overal kerken zijn; hierop kom ik straks nog wel even terug.

Hier ter plaatse is noch kerk, noch pastoor. Eens in de drie maanden komt de Pastoor

van Cheribon (de residentiehoofdplaats, welke ongeveer 50 K.M. van Indramajoe verwijderd ligt) ons stadje bezoeken, om de H. Mis te lezen, biecht te hooren, eventueele doopsels toe te dienen, de menschen toe te spreken enz. De H. Mis wordt dan 's Zondags in de zittingszaal van den Landraad (gerechtszaal) opgedragen, welke zoo goed mogelijk voor deze H. Handeling wordt ingericht en versierd. Begrijpelijkerwijze blijft dit echter steeds gebrekkig. De andere dagen kan dat natuurlijk niet, omdat de zaal dan gebruikt moet worden; wij hebben dan het onschatbare voorrecht, dat de Priester in onze woning de H. Mis opdraagt. Helaas, slechts een of twee keer in de drie maanden! Want blijft de Pastoor een dag of drie ter plaatse, dan is het reeds lang en moet hij weer andere verstrooide kuddekens in het binnenland den troost van onzen godsdienst gaan brengen. De Pastoor van Cheribon moet drie residenties bedienen, d. w. z. niet alleen de hoofdplaatsen, maar ook het binnenland en de fabrieken (plantages). Dus zelfs in de residentie hoofdplaatsen Cheribon, Tegal en Pekalongan heeft men niet eens iederen dag dienst en 's Zondags slechts eens of twee maal per maand.

In Holland, waar men in iedere plaats, hoe klein ook, dagelijks de H. Mis kan bijwonen, waar men in de grootere plaatsen zelfs in meerdere kerken op verschillende uren de gelegenheid heeft te Communie te kunnen gaan, kan men zich met geen mogelijkheid indenken wat het voor een geloovig Katholiek zeggen wil, drie maanden geheel van geestelijke hulp te zijn verstoken, geheel op zich zelf te zijn aangewezen. In Nederland vindt zoo menigeen kracht en steun in allerlei godsdienstige vereenigingen, zich geheel aanpassend aan ieders speciale devotie. Hier in Indië niets van dit alles; alles, waaraan een Katholiek het meeste behoefte heeft, ontbreekt zoo goed als altijd!

Is het dan te verwonderen, dat Katholieken, die reeds in Holland niet al te vurig waren in hun geloof, hier spoedig lauw en onverschillig worden en langzamerhand ook hun meest ernstige plichten gaan verwaarloozen?.... Heeft men in het moederland moeielijkheden op godsdienstig gebied... en och, wie heeft die niet eens te zijner tijd?.... dan heeft men ruimschoots gelegenheid raad en hulp te kunnen ontvangen. Hier loopt men alleen rond met zijn bezwaren en moet maar vertrouwen op de machtige hulp van God, die zeer zeker hen, die van goeden wil zijn, nooit in den steek zal laten. Doch wee hem, die in zijn jeugd geen degelijke, ingodsdienstige opvoeding genoten heeft, die in moeilijke perioden des levens, waarin de slagen zelfs den meest trotschen nek krommen, zijn knie niet deemoedig buigt voor den grooten God, doch zijn steun en troost gaat zoeken in de wereld en wereldsche dingen, waarin nooit ofte nimmer ware troost te vinden is.

Dergelijke Roomsch-Katholieken hebben wij hier in Indië niet noodig; zij zouden meer kwaad dan goed doen.

Ir. Feber, de leider der Katholieke Partij in Ned. Indië, een man bij uitstek bevoegd tot oordeelen, zegt in zijn heerlijk stuk in het Annuarium der Roomsch-Katholieke studenten over het jaar 1921, waarin hij een oproep doet aan de Nederlandsche Katholieken om onze rijen in Indië te komen versterken: „Daarom ga niemand naar de Oost, die niet aan zich zelf geestelijk gezelschap bezit, die niet vaardig is de verzoekingen der eenzaamheid te weerstaan, met zich zelf in geestelijk onderhoud. Maar tot hen die daartoe in het geheel niet in staat zijn, beroofd als ze zijn van alle zelfstand en eigen leven, tot hen richt zich onze oproep niet."

Laat men toch goed deze woorden overdenken, eer men zijn blikken naar Indië richt.

Misschien denken de meesten in Holland wel, dat er hier onder de Europeanen — van de Inlanders spreek ik natuurlijk niet, daar de meesten nog Mohamedaan zijn— soms hoegenaamd geen of althans weinig Katholieken zijn, doch deze meening is niet juist. Dikwijls vindt men zelfs op kleine binnenplaatsen een aardig getal Katholieken. Doch wat weten ze meestal bitter weinig van onzen godsdienst af! 't Is dikwijls meer dan bedroevend! Een kind van zeven jaar in Holland weet vaak meer af van onze geloofswaarheden dan deze menschen. En wat dit

beteekent voor een Katholiek, voor wien feitelijk alle handelingen door zijn godsdienst worden bepaald, laat zich beter denken dan zeggen.

't Is echter niet te verwonderen, dat de hiergeboren Katholieken, nog aangenomen, dat zij niet alleen Katholiek in naam, maar ook met de daad zijn, d. w. z. dat zij de meest elementaire plichten van den godsdienst vervullen, vaak zoo weinig afweten van hun godsdienst.

Java (ik spreek uiteraard enkel over dit eiland) is zooveel maal grooter dan Nederland en er zijn weinig priesters in evenredigheid met de behoeften; geen wonder dan ook, dat de weinigen, die er zijn, overstelpt zijn met werk van allerlei aard. Hierboven sprak ik reeds over het uitgebreide dienstressort van één Pastoor. Katholiek onderwijs voor onze kinderen, het eerste noodzakelijke vereischte voor eene goede opvoeding, ontbreekt bijna geheel. In de groote plaatsen zijn enkele broederscholen en internaten, bestuurd door Zusters, doch gebrek aan leerkrachten en geld verhinderen grootendeels de uitbreiding hiervan. Gebrek aan leerkrachten en aan geld, ja, maar ook aan samenwerking en steun, omdat de idee van „Katholiek onderwijs" hier nog zoo weinig is doorgedrongen en wij gebrek hebben aan Katholieken van de daad, aan pioniers, die zelf offers willen brengen voor onze zaak.

In Semarang hebben wij een Katholieke jongensschool met leekenpersoneel, welke vooral door de goede zorgen en de toewijding van Pastoor Korndörffer tot stand is gekomen. Maar vraag niet onder welke moeilijke omstandigheden, ja zelfs tegenwerking, de totstandkoming dier school heeft plaats gehad! Hoe vaak is Pastoor Korndörffer niet aangevallen, omdat hij het durfde bestaan een Katholieke school voor **uitsluitend** Katholieke kinderen op te richten. En wat een moeilijkheden heeft hij het hoofd moeten bieden en wat moet hij nog doen om b.v. geschikte leerkrachten en vooral geldelijken steun te vinden! 't Zou me te ver voeren dit alles in dit jaarboek in den breede uiteen te zetten, doch geloof mij, de insiders weten, wat het finantieele vraagstuk voor de Schoolvereeniging „St. Xaverius" beteekent en dan geldt dit nog maar alleen de bestaande school te Semarang. Degenen, die hierover meer inlichtingen zouden wenschen, verwijs ik naar den promotor Pastoor Korndörffer te Semarang.

Kon ik toch allen in Nederland ervan doordringen hoe broodnoodig het Katholiek onderwijs juist hier in Indië is. Zonder dit zal het Katholicisme nooit, of in ieder geval slechts uiterst langzaam vooruitgaan. Waar de neutrale, de openbare school reeds in Nederland voor onze Katholieke kinderen als een gevaar mag worden beschouwd, — en terecht! — hoeveel te meer geldt dit dan voor Indië, waar bovendien meestal geheel en al het godsdienstig milieu in het huisgezin ontbreekt, waar de ouders eenvoudig niet bij machte zijn om hun kinderen in de eenvoudigste waarheden van het Katholieke geloof te onderrichten, en dit niet zoozeer uit onwil, dan wel uit onwetendheid.

Wat mogen de Katholieken in Nederland zich gelukkig achten met al hun Katholieke scholen en instellingen, zoowel hoogere als middelbare! En nu zelfs heeft men zich als eindpunt de stichting eener Katholieke universiteit gesteld. En niemand minder dan de Bisschoppen moedigen die plannen ten zeerste aan en in het geheele land worden er collecte's gehouden om die stichtingen mogelijk te maken. Het doet ons Katholieken in het verre Oosten goed, als wij zien met welk een vrijgevigheid men overal geld bijeen brengt voor dat heerlijke doel, hoe verschillende vakvereenigingen het zich tot een eer rekenen door het geven van een groote som gelds als stichter te worden aangemerkt. Zooiets is alleen mogelijk, wanneer bij het grootste gedeelte van het Katholieke volk de overtuiging leeft, dat het onderwijs op Katholieken grondslag voor Katholieken absoluut noodzakelijk is.

Wat een tegenstelling met ons arme Indië! Hier zou men zich al gelukkig mogen achten als onze kinderen het hoogstnoodige Katholiek lager onderwijs konden hebben. Maar zelfs hiervoor, voor dit weinige, ontbreken ons krachten en geld. En nu wil ik nog niet eens spreken van het eveneens zoo hoognoo-

dige Katholieke middelbare onderwijs. Wanneer men in Holland op een Katholiek instituut, zooals Rolduc, zijn opvoeding ontvangt, dan waardeert men meestal niet voldoende de weldaad van dat onderwijs; men neemt het aan als iets van zelfsprekends. Maar later, als onze eigen kinderen in een ander milieu dat alles moeten missen, als wij zelf ondervinden hoe moeilijk het dan wordt die kinderen als goede Katholieken op te voeden, dan eerst begint men die onderwijsinrichtingen op zijn volle waarde te schatten.

Op het oogenblik is gelukkig de Missieactie in Nederland in vollen gang; op tal van plaatsen werd in Missieweken de groote noodzakelijkheid der Missie's aangetoond en werd tevens duidelijk gemaakt wat de Missiearbeid omvat en hoe ook leeken een zeer werkzaam aandeel in dien arbeid kunnen nemen. 't Is niet noodig dit hier nader uit een te zetten; dat is voldoende geschied in de boven bedoelde Missieweken. Maar toch wil ook ik mijn stem voegen bij de velen, welke die leeken naar onze Missie's oproepen. Vooral de hooger ontwikkelde Katholieken moeten in grooten getale naar Indië komen. Juist zij kunnen op ieder gebied zoo onmetelijk veel goed doen en den missionaris een hechten steun zijn bij zijn werk, omdat zij vooreerst in de meest vooraanstaande posten op ieder gebied kunnen benoemd worden en vervolgens, omdat zij, juist door hun betere bezoldiging in staat zijn om ook daadwerkelijken steun te verleenen.

Maar het zal weinig baten als er zoo nu en dan eens een ontwikkeld Katholiek naar Indië komt, die enkele persoon loopt verloren tusschen de menigte. Neen, voor een groot deel onzer Nederlandsche Katholieke jongelingschap, vooral voor onze studenten, moet het een levensdoel, een roeping worden om naar Indië te gaan en daar practisch mede te werken tot verbreiding der Katholieke beginselen.

Ir. Feber drukt het zoo juist uit in zijn reeds bovenaangehaald stuk: „Van de Indische Maatschappij volgens het Katholiek program zal weinig terecht komen, zoolang de partij niet de beschikking heeft over een krachtige armée van deugdelijk onderlegde bewuste Katholieken, voor hun sociale taak naar kunde en karakter en goede gezondheid berekende mannen en vrouwen."

't Is natuurlijk zeer moeilijk te zeggen, of deze of gene persoon geschikt is om naar Indië te gaan. Daarover zal men den raad moeten inwinnen van den Priester aan wien men zijn geestelijk heil heeft toevertrouwd en van het inlichtingsbureau in den Haag, hetwelk de Katholieken, bewust als zij er van zijn, dat het gaan naar Indië van niet goed onderlegde personen een gevaar kan opleveren, hebben opgericht. Doch zou men Indië willen vermijden, alleen om het motief, dat men er in grooter gevaren voor het geestelijk leven verkeert dan in Nederland, dan mag in het algemeen ontkend worden, dat Indië grooter gevaar oplevert voor den overtuigden en beginselvasten Katholiek dan het moederland. Bovendien, het gevaar der onkatholieke omgeving — en hieronder versta ik dan niet zoozeer de Islamietische omgeving, maar het milieu van absoluut ongeloovige personen, wier aantal in Indië helaas zoo groot is, — kan alleen gekeerd worden door een voldoend aantal onderlegde Katholieken, die naar Indië komen met het doel, niet alleen om zich daar een levenspositie te scheppen, doch ook vooral om daar de Katholieke beginselen in praktijk te brengen en zoo werkzaam te zijn voor de uitbreiding van Gods Kerk op aarde.

Dit moet tenslotte een zegen worden voor de bevolking van Indië. Wij mogen echter niet te lang talmen; 't is de hoogste tijd. 't Doet pijnlijk aan, als men ziet en hoort, hoe de onwetende bevolking wordt volgepropt met socialistische, communistische en anarchistische ideëen en beginselen, wier schoonklinkende leuzen zoo aantrekkelijk zijn. De doorsnee bevolking is niet in staat om de waarde dier leuzen te beoordeelen, den schijn van de waarheid te onderscheiden; daarvoor zijn zij niet ontwikkeld genoeg. Met den dag wordt het erger; allerlei middelen moeten daarbij dienst doen.

Ook de Vrijmetselarij, eene in Indië nog steeds zeer machtige vereeniging, zag wel in, dat de komst van een groot aantal degelijke

Katholieken groote moeilijkheden zou opleveren voor haar geheime vereeniging! Is 't nog noodig hier in herinnering te brengen, dat in de loge te Atjeh een besluit genomen werd om een oproep in Holland te doen voor neutrale (!!) onderwijzers, om zoodoende de kracht der Katholieke onderwijzers, die naar loge's meening in te grooten getale naar Indië uitkwamen, te verzwakken, alias te niet te doen? Dit is alleen maar **een** staaltje, dat naar buiten bekend werd. Doch hoe wordt er in het geheim gewerkt, waar wij Katholieken onwetend van blijven, doch wel de gevolgen van ondervinden.

Maar ondanks alle tegenwerking en vijandschap zullen wij, Katholieken, nooit versagen, gedreven als wij worden door de gedachte, dat wij het eene ware geloof bezitten en verplicht zijn de weldaden van dit geloof ook aan anderen mede te deelen. Met trots mogen wij reeds wijzen op de prachtige resultaten der laatste jaren. Op de voornaamste plaatsen bestaat er een afdeeling van de Indische Katholieke Partij en van de Katholieke Sociale Bonden, met een eigen orgaan, benevens verschillende andere Katholieke instellingen. Allen hebben hun ontstaan te danken aan de werkkracht en godsdienstzin van enkele voorvechters, maar om het werk te voltooien is het dringend noodig, dat er versterking komt in de gelederen der Katholieken, „dat de Katholieke jongelingschap opgeroepen worde naar Indië om daar onze gelederen te versterken, pas in orde van bataille opgesteld in zoo gevaarlijk oorlogstij."

Studenten van Kolduc, gij die uw opvoeding ontvangt van tal van geleerde geestelijken in een zoo bij uitstek Roomsch milieu, laat in den geest uw blikken en verlangens gaan naar het uitgestrekte eilandenrijk Insulinde, wier bewoners op geestelijk gebied nog ongeveer alles missen.

Komt gij, die hiertoe roeping gevoelt de gelederen der Roomsche werkers en strijders hier versterken. Maak er reeds nu uw levensdoel van; bereid u hiervoor nu reeds voor in de schoone dagen, dat gij te Rolduc verblijf houdt. Nergens zult gij u beter kunnen voorbereiden. Denkt niet, dat er nog zooveel tijd moet verloopen eer gij een definitief besluit moet nemen. De jaren gaan snel voorbij, doch de voorbereiding voor een vruchtdragend apostolaat vordert ook tal van jaren.

En uw apostolaat kan geen vruchten dragen, als gij niet terdege zijt onderlegd in alle zaken onzen godsdienst betreffende. Een groote kennis van onze geloofswaarheden is noodig om de tegenwerkingen der tegenstanders, die men u niet onthouden zal, te kunnen ontzenuwen. Een diep innige godsdienstzin en overtuiging is noodig om het in het binnenland van Indië te kunnen uithouden en er zijn geloof met de daad te kunnen belijden. En evenals de Priester zich reeds in zijn jeugd behoort voor te bereiden voor zijn groote, heilige levenstaak, zoo ook de student, die in de Oost pionierswerk wil gaan verrichten. Wij moeten God bidden om ons dat diep geloof te geven, om ter wille van Hem, huis, familie, en kennissen, een gezellig milieu te verlaten om hier, in dit land, waar men nog vrijwel alles moet missen, hetgeen het leven dikwijls zoo aangenaam maakt, de Katholieke beginselen te komen belijden.

Maar niet alleen vragen wij uw persoon om onze gelederen in grooten getale te komen versterken, doch ook vragen, smeeken wij u: steun ons in ons werk. Schenk ons ook uwe geldelijke bijdragen. Er is hier zooveel goed te doen, èn onder Europeanen èn onder Javanen. Alleen door de bijdragen uit Holland zal 't ons mogelijk zijn om de hoogst noodige Katholieke scholen op te richten. Steunt ons dus, zooveel u mogelijk is. Iedere steun, nu door u gegeven, zal vruchten dragen voor hen, die naar Indië zullen komen en zal hun het werk hier makkelijker maken.

Ik hoop van harte, dat deze kleine bijdrage in het Rolducsche jaarboek bij de Rolducsche studenten de begeerte zal opwekken om naar Indië te gaan en zal leiden „tot de aflevering van krachtige contingenten geschoolde Roomsche krachten voor onze Indische beweging" en dat Rolduc, hetwelk aan Nederland reeds zoovele bekende persoonlijkheden geschonken heeft, die in de toekomst ook aan Nederlandsch Indië zal geven.

Mr. EMILE BATTA.

INDRAMAJOE, St. Josephmaand 1922.

In aansluiting bij de bijdrage van onzen medewerker meent de redactie goed te doen, hier nogmaals het manifest af te drukken, waarin eenige bekende Katholieke Indische deskundigen het vorig jaar hun gemeenschappelijk oordeel hebben uitgesproken over de vraag, of jonge geloofsgenooten veilig een taak in Indië kunnen aanvaarden. De onderteekenaars stellen zich voor die uitspraak eenstemmig en volledig verantwoordelijk.

1. Het werk onzer Missionarissen in Nederlandsch-Indië heeft behoefte aan den steun, dien een krachtige katholieke gemeenschap kan bieden. Het is daarom van het grootste belang, dat mannen en vrouwen van **vaste geloofsovertuiging** en **degelijk karakter** naar Indië gaan.

2. Zijn zulke personen **gehuwd**, dan bestaat er in den regel geen aanleiding tot vrees, dat zij voor godsdienst en moraal onverschillig zullen worden.

3. Zijn zij **ongehuwd**, dan is die vrees echter niet denkbeeldig. Wel kunnen zij in onderscheidene plaatsen, waar priesters wonen, evenzeer aan het kerkelijk leven deelnemen als in Nederland en zijn zij daar aan geen erger gevaren blootgesteld dan in de groote steden van Europa; **maar niet iedereen kan zich in deze plaatsen vestigen.** Alleen wanneer dat laatste verzekerd is, behoeft gewoonlijk ook tegen het gaan van ongehuwden naar Indië geen bedenking gemaakt te worden, **doch de verhoudingen in het binnenland** laten nog veel te wenschen over.

4. De Katholieke Sociale Bonden in Indië streven er naar, voor de nieuw aangekomenen den toegang tot **kringen van geloofsgenooten** te ontsluiten.

5. Geraden wordt, eerstens niet naar Indië te vertrekken, zonder tijdig inlichtingen gewonnen te hebben aan het Katholiek Indisch Bureau (Van Brakelstraat 111, Den Haag), en verder zich zoo **spoedig mogelijk** na aankomst in Indië mondeling of schriftelijk tot de naaste pastorie te wenden.

Dr. J. G. C. Vriens, voorzitter van de Indische Missievereeniging.

Mr. W. J. M. Brantjes van Rijn, voorzitter van de Vereeniging van Oost- en West-Indische Katholieken in Nederland.

J. A. Monod de Froideville, oud-voorzitter van den Centralen Raad der Katholieke Sociale Bonden in N.-O.-Indië en Directeur van het Katholiek Indisch Bureau.

Ir. L. J. M. Feber, oud-voorzitter van de Indisch Katholieke Partij.

Jos. F. A. Frencken, S. J., oud-Missionaris in N.-O. Indië.

Dr. Jos. Schmutzer, lid van den Volksraad in N.-O. Indië.

Mgr. M. J. D. Claessens, oud-Missionaris in N.-O. Indië.

C. J. J. Janssen, oud-dir. v. Financiën in N.-O. Indië.

Fr. van Lith, S. J., oud-Missonaris in N.-O. Indië.

MEMORIES.

It was at the close of a cool September afternoon, that I and my friends passed through the little village of Herzogenrath, up the straggling road towards the stretch of woodland which hides Rolduc from below. We had left the last house behind ,and in the cool grey dusk took to the beaten path that winds up through the trees to the grassy slope ending at the college-gates.

Inside the walls that surround the boundaryline, it seemed we had crossed the threshold of another small world and across the quadrangle from one of the lighted classrooms came the murmur of boys' voices finishing the evening-lessons and as we entered the great hall, there came along the wide shadowy corridor the soft chimes of a clock chiming the hour. What a refuge from the busy rush of the outside world! What a corner for quiet thought and inspiration it all seemed, as we passed along the dimly lighted corridors and shadowy staircases leading to the study-rooms and yet what a wealth of activity and energy marks the lines of all here.

Early the following day I visited the college, crossing the playgrounds no longer deserted now and quiet, but filled with boys enjoying a brief recreation. How they shouted and ran in their play, calling by names and crowding along under the trees in noisy confusion.

The sunshine streamed through the windows, down the old corridors and across the classrooms. As we passed, professors with books and papers hurried by to give their lectures with that dignity and bearing ever associated with interior collegelife.

Within the chapel seemed a perfect quietude, making it indeed a sanctuary from the cares of the days, a chosen spot for silent prayer and meditation.

We passed below to the cool darkened crypt, where in long past days the holy monks gathered together for prayers and devotions, where the old stone pillars, quaint carvings and simple altars show signs of great old age; here lie the revered remains of the founder.

Where can we find so deep an influence of the faith as in these ancient half buried chapels of the monks of old?

The crumbling stones and scarred walls, the dark alcoves and narrouw windows, the worn flagstones on which we step, are hallowed with age and yet speak with a finer eloquence, a greater truthfulness than sermons or books.

The beautiful cloisters, where in bygone times the monks passed their lives in devout simplicity and prayer, the secluded garden, fragant with flowers seen and unseen, the mellow colouring of nature's brush, that tones the grey stone and green moss creeping over the original walls of the first monastery: all these peaceful harmonies blend together in one perfect tone of beauty and rest.

Even the corner, where the white headstones mark the resting-places of a few loved ones, was more a garden of fragrant flowers and cool green trees than a garden of the dead; and rising like a living guardian with arms outstretched to invite all, was the beautiful figure of the Sacred Heart, ever watching over the lives of the faithful here and departed.

Along the pathway to the wicket gate and down by the lowlying ponds, reflecting the branches in their clear waters, we passed out to the slope that runs down to a valley, dividing the country side.

Never have I seen a fairer view than this, of far reaching meadows and green slopes that curve and fall into natural dells untouched by the passing of time.

There reigns over the whole place a peace and beauty I am unable to describe, and the spirits of those long dead holy men pass through the cloister and corridors, chapel and refectory, mingling unseen amongst the happy boys of Rolduc.

Florence Woottan.

Highate (London).

HET WATERMANNETJE.

Ze dachten, dat hij 't niet wist! De groote menschen geloofden niet eens aan zijn bestaan. Om kinderen bang te maken vertelden ze wel eens van het watermannetje, dat er huisde in de diepte. Wanneer de vensters openstonden in het groote huis op den berg, waar groote, geleerde menschen woonden, had hij wel eens gehoord, wat er verteld werd in de klas. Dan had hij zich moeten ergeren over die domme menschen, die over goden en godinnen heel gewichtig spraken — dat noemden ze mythologie — maar aan hem, den brongeest geloofden zij niet. Nu echter hadden ze kwaad gesproken van zijn gave; heel geniepig binnenkamers was het gebeurd, maar hij had het toch vernomen, want het was hem terugverteld door goede vrienden. Van zoo iets hadden die eigenwijze menschen geen flauw vermoeden. 't Was zoo gekomen: Sjirper, die de eerste viool speelde in 't boschorkest, had 't gehoord. In den winter, wanneer er toch geen uitvoeringen waren rond den molensteen, had hij zich een warm plaatsje uitgezocht in een scheur achter de kachel op de kamer bij 't balcon. Op 'n avond was er geklopt geworden, 'n bescheiden klop, want 't was al na bedtijd, en een bedeesde stem had gezegd, dat er geen water om te drinken was. Toen was de groote man opgestoven en hij had 't uitgeschreeuwd: „Wat water! Drink ik ooit water?" Met een smak had hij de deur dichtgeworpen, zoo kwaad als hij was. Angstig was onze muzikant daarop teruggekropen in het diepste van zijn spleet. Want hij kende die stem! Als 't lekker warm werd door 't snorren van de kachel, dacht hij wel eens terug aan den zomertijd en stemde zijn speeltuig. Hij dacht, dat de man ook wel eens graag goede muziek wilde hooren. Vroeger stond er in een hoek van de kamer een kleine kast; opzij zat een kruk, waaraan men draaien kon. Dan deunde er uit het kastje een geluid, zooals neef Bromvlieg maakt, en dat noemde men muziek. Voor echte muziek scheen de man geen ooren te hebben. Nauwelijks toch had Sjirper zonder erg eenige maten gespeeld, of hij kwam op de kachel afgevlogen en schold hem voor gemeene krekel. Dan klopte en stak hij met zijn pijpepeuter in de reet, zoodat de speler maar gauw zijn vedel borg uit angst voor den boozen man. Maar 't was waar, wat die man gezegd had: water dronk hij niet. Zelf wist hij, oude virtuoos, niet wat 't was, maar 't scheen wel lekker te zijn, het roode vocht in die kleine glaasjes. Geproefd had hij 't echter nooit; zoover durfde hij zich niet wagen in de kamer. Wel had hij opgemerkt, dat zoo er nog iets overbleef, 't werd uitgestort op de bloempotjes, die er stonden voor het raam. Stil was hij er eens naar toe gekropen om 't te vragen aan de geraniums; deze echter lieten hun kopjes hangen, ze hadden veel, veel liever water. Daarom had hij de bloemen in hun hartje gefluisterd de leelijke woorden, welke de booze man daarvan had gezegd. 's Nachts hadden deze 't oververteld aan de zusjes, die er groeiden op de oude muren; heel zachtjes hadden ze 't gefluisterd, terwijl zij wiegelend op 't avondwindje met de kopjes tegen elkander werden gedrukt, als kinderen doen, die een geheimpje aan elkander mededeelen. De bloempjes op den muur hadden het als een nieuwtje meegegeven aan het honingmakertje, en dit had 't rondgezoemd onder de vriendinnetjes op de weide. Daar had het kokette waterhoentje het vernomen, toen het 's morgens staartwippend parmantig te grazen stapte in het gras. Husch! was 't teruggevlogen, een plof op 't water, en 't had gedoken, diep, heel diep. Snibbig ging zijn nijdgele snebbe: „'t is ongepermitteerd, 't is ongepermitteerd!" en kwaad als het kleine ding was! Zoo had 't watermannetje alles vernomen, en 't had hem pijn gedaan. De menschen, die zoo harteloos waren, mochten er om lachen, maar tranen hadden zijn oogen gevuld, want hij hield van het oude huis, dat hij trouw had gediend, eeuwen lang. Wel was er veel veranderd. Hij wist 't nog toen 't gebouwd werd. Bekoord

door zijn zilveren stem — hij was nog jong toen — had de stichter deze plek uitgekozen. Hij had vriendschap gesloten met hen allen, vooral met broeder Aquarius, de vrome ziel. Wanneer deze 's morgens vroeg water scheppen kwam voor zijn medebroeders, liet hij eerst de fijne waterstraal over zijn vingers spelen. Dat deed het watermannetje goed, en 't was hem als het streelen van een moederhand over het zijige kopje van haar kind. Daarna dronk de broeder uit de holle hand met gretige teugen al lovende het frissche, klare, koele water. Nu echter kwam er niemand meer kijken, alsof hij niet meer bestond. Er was een tijd geweest, dat hij gemeend had, zijn rijk te zullen herwinnen. 'n Zekeren keer was de waterrat met gewichtig nieuws gekomen. Deze was op familiebezoek geweest bij haar tante, de kelderrat. 't Eerste, wat zij hooren moest, was de klacht, dat 't boven zoo schraal geworden was. De heerlijke hoop gerst, waar zij naar hartelust van snoepen kon, was aldoor kleiner geworden, en ten slotte geheel verdwenen. De groote koperen ketel, waarin de menschen de kostelijke gerst stookten, tot er een bruinachtig vocht uitkwam, — gekke menschen toch! — werd niet gebruikt. Al lang niet meer. Zij had 't erop gewaagd, een nest jongen erin groot te brengen. Dat had 't watermannetje graag gehoord, en hij meende, dat er dan toch machtige water-vrienden moesten wonen in het groote huis. Hoe hadden zij hem echter deze beleediging kunnen aandoen? Neen, dat kon hij zoo niet laten. Mokkend besloot hij zich terug te trekken, niet ineens, maar stil aan, altijd meer, dan zou hij eens zien, of zij hem missen konden. Het ging hem ook niet gemakkelijk af, want 't waren oude vrienden, maar 't moest, om beterswil. 't Duurde niet lang, of 't watermannetje wilde wel eens weten, of ze 't ook gemerkt hadden, en wat er om hem had plaatsgegrepen boven op den berg. Zijn vriend vluggebeentje Pluimstaart werd er op uitgezonden om alles te verkennen. Deze was geklommen hoog in den top van den pijnboom, die vlak voor het huis stond. Zoo kon hij zien over de horretjes heen, en hij was benieuwd, of de booze man nog niet van zijn kamer kwam. Lang had hij er gezeten, maar toen de avond gevallen was, werd hij opgeschrikt door een druk beweeg en geloop voor de verlichte vensters van de slaapzaal. Met zijn glunderoogjes had hij scherp toegezien, en met zijn spitse oortjes geluisterd, hoe ze heen en weer liepen en foeterden.... want ze hadden geen water. Hi hi, had hij gelachen, en vlug zijn observatiepost verlaten, om gauw 't blijde nieuws te gaan vertellen aan zijn vriend. Het watermannetje wachtte af, wat er gebeuren zou, want nu moest 't er toch van komen. Den volgenden morgen reeds snaterde de zwarte zwaan 't uit, terwijl ze met langgerekten hals vleugelroeiend over den vijver stoof: de baas de baas! Glurend tusschen het overhangend loover door zag het watermannetje 'n paar geleerde heeren met gewichtige gezichten over de weide trekken. Maar wat zij wilden, begreep hij niet. Korten tijd daarop werd hij opgeschrikt door een bonzend geluid. Dit kende hij, en woede maakte zich van hem meester. Dat was het geluid dier leelijke menschen, welke hem overal poogden te verjagen. Op vele plaatsen hadden zij zich meester gemaakt van zijn gebied. Het waren steeds vuile menschen met zwarte gezichten, die niet hielden van het helderblanke water. Ze wilden kolen, niets dan kolen. Soms had hij ze wel verdreven, door met plotseling geweld te voorschijn te breken, maar zij waren met altijd meer terug gekomen, en dan had hij 't moeten afleggen, want hij was toch maar een klein mannetje, en zij met zoovelen. Bij nader inzien leek 't echter dezen keer wat anders, en daar 't vlak bij was, hield hij zich stil en luisterde. Over zijn oud, gerimpeld gelaat liep een glimlach van begrijpen. Ze boorden naar **hem**, ze zochten **hem!** Nu zou hij zich echter zoo maar niet gewonnen geven. Hij zou een fijn spelletje met hen spelen. Dan gaf hij zich weer wat bloot, dan trok hij zich weer wat terug, en Piep! riep hij om 't hoekje, maar hem krijgen deden ze niet. Nog eens zetten ze aan op een andere plaats, 't was weer mis! Dan gaven ze 't op. Toch was hij niet ver af; zijn vrienden wisten 't wel. In de nabijheid lag de „Vrouwesieb". Daar kwamen al de zangers uit bosch en veld, en Langoor en Pluimstaart, drinken aan de frissche bron. Vriendin Klapwiek kwam er

ook en hield hen op de hoogte van al wat er gebeurde in het oude huis. Ze stond nu juist pootje te baden in het klare beekje, en met een kirlach vertelde ze hun van de jongens op de speelplaats. Velen waren uit hun broek gegroeid — zoo meende zij, maar Bontegaai, de modegek, zei, dat 't deftig was — en liepen er met hun bloote knieen, zwart van al het stof en het zweet in de hitte. Ze vond het niet netjes, en mèt streek zij haar veertjes glad met haar snavel. Ze wist wel, dat watermannetje 't niet erg op had met velen, want ze morsten zoo met zijn kostelijk nat, maar 't waren toch zulke goeie jongens. Geregeld strooiden zij kruimels van hun broodje, opdat zij die oppikken kon, als het stil was, terwijl zij in de klas zaten, uren en uren: dat moest toch een heele toer zijn. Of de brongeest, al was 't maar om hunnentwille, niet langer meer verstoord wilde doen, en terugkomen? In triomf zou hij worden binnengehaald, want er was wel niemand, die niet sterk naar hem terugverlangde. En de oude gromde iets in zijn baard; wat hij zeide, verstond Klapwiek niet, maar 't leek haar toch, dat 't niet zoo onvriendelijk klonk. Terugvliegend tikte ze vertrouwelijk tegen de ruiten, bij de kleinen, waar ze zich 't beste thuis gevoelde, en ze hoopte maar, dat ze 't begrepen hadden, wat haar vriendelijk roekoe beteekenen wou.

Niet allen zijn 't met deze opvatting eens. Er zijn er altijd, die 't beter willen weten. Mr. Grapjes meent, dat 't in werkelijkheid een netelige kwestie is. Daar ging hij liever maar niet op in, want hij voelde nattigheid. Dr. Passer houdt 't ervoor, dat 't oppervlakkig beschouwd relatief eenvoudig lijkt, maar au fond een wiskundig probleem uitmaakt. Philosophus doceert, dat, om een definitieve oplossing te vinden, men tot de „diepere gronden" moet doordringen: Q.E.D. uitgemaakt is de zaak. Ik laat gaarne ieder zijn meening; voor wie het fijne van de zaak wil weten, verwijs ik naar de overzichtelijke „bronnenstudie" van ondergeteekende.

WATERJUFFER.

DICHTERPIJN.

Dichterziel, die onbegrepen
Staroogt vaak in niet geweten
Vage verten, met zienersblik,

Menschenhart wiens hevig jagen
Zwelt door 't ongestilde vragen,
Had ik toch maar een rijm op „ik."

Staak uw zuchten, klagen, weenen,
Hartebrekend snokkend stenen,
Anders krijg je me nog de hik.

Vriend, voor zulke Dante-pijnen,
Voor zoo'n rijmloos wonde-schrijnen,
Goede raad is, Logica slik.

Al die mooie zeepsopbellen,
Die je blaast, toch neer zal vellen,
Eer je vermoedt, één vingertik.

* * *

Kropt er echter in uw keeltje,
Jonge nachtegaal een lied,
Zeg, wat hindert, zeg, wat scheelt je,
Dat je 't niet uw Schepper biedt?

Hoor dien wilden zanger zingen!
Menschenooren zoekt hij niet!
Uit zijn kele klanken springen,
Mét dat hij naar boven ziet.

SCHUILEVINKJE.

TE GAST BIJ DEN H. VADER.

Daar de Annuariumredactie elders van een zilveren priesterfeest gewaagt, dat zijn voortzetting in Italië en de Eeuwige Stad vond, vernemen de lezers wellicht gaarne of de jubilaris „ook den Paus heeft gezien"; dit is immers de eerste vraag die vrienden en magen elken repatrieerenden Romebezoeker stellen; en waar deze, in onze groote Rolducsche familie, de eerste was, die naar „Roma aeterna" toog tijdens het pas ingeluid Pontificaat van Pius XI, moge een eenvoudig verhaal van hetgeen hij in het Vaticaan beleefde, behalve bevrediging van gewettigde nieuwsgierigheid ook iets actueels bieden.

't Was daags voor Witten Donderdag. Met groote moeite en na vele tribulaties was 't mijn gezel en mij gelukt een onderkomen te vinden, niet een hotel, maar op een derde verdieping in een vierderangs straatje. Het eerste bezoek gold toen het palazzo van de Propaganda op de Piazza di Spagna, waar de Nederlandsche kardinaal zijn hooge „bella camera" heeft. De Z. Eerw. Secretaris van Z. Em. had n.l. beloofd de noodige stappen te doen voor een audiëntie bij den Paus. Ofschoon het uur van de officieele bezoeken al lang verstreken was, verscheen Pater Drehmanns weldra in een der vele roodgestoffeerde antichambres. Hij informeerde met sympathieke belangstelling naar Rolduc en naar zijn vier professorenklasgenooten.

„Audiënties vinden in de Goede Week niet plaats", zoo zei hij, „maar ziehier iets waaraan U meer zult hebben", en hij overhandigde me een introductie van den Maestro di Camera di Sua Santità, Camillo Caccia Dominioni, luidende: „Il sacerdote N. postra assistere alla Messa di Sua Sanittà e recivere la Santa Communione nel gniorno di Giovedi Santo alle ore 7½". En in het late avonduur spoedden we ons nog naar de Anima, om ons daar door de vriendelijke hulp van een oud-Rolducien, student in de dogmatiek aan de Gregoriaansche Universiteit, het voorgeschreven costuum, de „veste talare" (de toog) en de „ferraiolone" (de Romeinsche mantelet) te verschaffen.

Witten Donderdagmorgen ging 't in gestrekten draf naar het Vaticaan. De lucht wolkenloos en blauw. De straten nog stil en vol zon. Alles blonk in het ochtendlicht: het protserig pronkend „Monumentissimo", de Ponte Vittoros Emanuele, wiens engelenstatuen vlegelachtig het opgestoken zwaard naar het Vaticaan richten en kransen bieden aan de stad ,het Pietersplein, nu reusachtiger dan ooit in zijn morgenrust, de schuimende pluimen van de fonteinen, de obelisk en de basiliek. Vreemd!.... haar koepel, Michel Angelo's Pantheon zwevend in de lucht boven Petrus 'graf, lag in nevel gehuld en nooit kreeg ik machtiger indruk van zijn enorme hoogte, dan toen ik hem slechts ten deele zag; 't was de berg, wiens top zich in de wolken verliest!

De bronzen deuren, rechts onder Bernini's colonnaden, stonden wijd open. De Zwitsersche garde in haar kleurig gestreepte uniformen, roodzwart en zwartgeel, was op haar post. Stoere hellebaardiers en edelwachten klakten de hakken tegen elkaar ten groet en wezen naar rechts en naar links in de lange gangen, die over vele breede trappen naar de loggiën van Rafaël leidden. Zoo kwamen we in een zaal half zoo groot als onze aula, de Capella Gregoriana, waar een honderd vijftigtal geestelijken reeds alle banken vulden in stil en devoot verbeiden van hetgeen we allen voelden als een groote gunst en een plechtig gebeuren.

In de voorste reien gepurperden, bisschoppen en prelaten o.a. de President van Rijzenburgs seminarie Mgr. Schaepman, daarachter zwart getogeerden en ordeleden in de meest verschillende habijten. Ceremoniemeesters, keurig in rok en korte broek, wezen de plaatsen aan. Een eenvoudig altaar stond tegen een der muren, wiens vensters met gordijnen waren behangen. Na tien minuten trad van achter een scherm uit een zijdeur de pauselijke stoet binnen: eenige dienstdoende kamerheeren, de maggiordoom, de Maestro di Camera, dan de H. Vader, gekleed in witte toga, met de roode mozetta en het witte kap-

je. Rustig, eenvoudig schreed Hij naar den bidstoel ter zijde van het altaar en bad eenige minuten, half gewend naar de aanwezigen.

Achille Ratti! eigenaardig, dat die naam zich vóór dien van Pius XI drong; was 't omdat die naam, op den dag der Pauschkeuze, in Rolduc voor den congé van mond tot mond had geklonken? Misschien ook omdat nauw twee maanden geleden de schrikwekkende macht der sleutelen op zijn schouders was gelegd.

Een normaal flinke gestalte. Een mannelijke verschijning. Schrandere levendige oogen, achter groote brilleglazen. Over het Italiaansch-geel getinte gelaat ligt een trek van moeheid, iets droevigs en ernstigs, als voelt Hij het Pausschap als een beproeving hem door Gods beschikking opgelegd, als draagt Hij 't gelijk een martelaarschap, maar moedig en lenig, in sterk Godsbetrouwen, zonder eenig vertoon. Een sympathieke, goede, droeve man.... Dominus conservet eum!

Na ter zijde van het altaar met de misgewaden gekleed te zijn, las de H. Vader een stille Mis, geassisteerd door de prelaten van zijn hofhouding. Wat was 't stil in de kapel! alleen de klankvolle stem van Pius XI en buiten, boven de stad, nu en dan gelui van klokken, die haar zusjes, welke toen van alle hoeken der wereld „naar Rome kwamen", 't welkom toeriepen.

Na de Communie mochten we het Lichaam des Heeren ontvangen uit de handen van Zijn plaatsvervanger, allen gekleed met superplie en stola, die de eerst-gecommuniceerden aan de volgenden overreikten. Ook deze functie verrichtte de H. Vader met roerenden, wijdingsvollen eenvoud, terwijl Hij met kalmen veerkrachtigen tred langs de H. Tafel schreed; vóór ontvangst van het H. Sacrament kusten we den visschersring.

Als muziek klonken de drie Weesgegroeten en het Salve Regina aan 't einde der H. Mis en toen Hij de heilige gewaden had afgelegd, deed Hij op den bidstoel zijn dankzegging, eerst uit het pontificale, daarna met het hoofd tusschen de handen; wij voelden zijn stil gebed voor de Kerk en haar nooden.

Een laatste zegening vanaf het altaar en in dezelfde orde, waarin hij gekomen was, verliet de pauselijke stoet de kapel; aller oogen en harten volgden vol liefde de witte gestalte.

Weldra bevonden we ons weer in de loggiën van Rafaël, maar een alleraardigste verrassing wachtte ons nog in een der schitterende audiëntiezalen. Daar vonden we een feestelijke ontbijttafel aangericht. Vier groote bloemstukken vulden haar volle lengte; daartusschen schalen met „pane", pièces de milieu met „paste' 'en „dolce". Vijf lakeien in rood fluweel, met witte kousen en blinkende schoengespen, boden op breede zilveren bladen koffie, melk en chocolade aan. Een staand ontbijt of zooals de Franschman 't noemt: un déjeuner ambulant, zoo heerlijk ongedwongen, met veel beweeg en bonte mengeling van kleurige habijten. De conversatie stond in den levendigen majeurtoon van het Buone Pasqua. Men hoorde vele talen. Maar de zoete taal van si overheerschte. Hier en daar vormden zich druk gebarende groepen om een purperen gewaad. Er volgde een tweede entrée van de vijf lakeien, die ditmaal op hun bladen glazen tumblers aanboden, waarin een verkoelende drank met een oranjeschijfje, een soort sorbet. De Maestro di Camera zat voornaam op een bank tegen den muur, genoot met kleine teugjes van zijn refrigescente en had heel wat sierlijke reverenties van defileerenden met een vriendelijk hoofdneigen te beantwoorden.

Twee Fransche abbé's en een ongeschoeide zwaargebaarde Capucijn zagen kans een paar bloempjes uit de tafelmanden te stelen, als souvenir, en een Italiaansche abate liet zoowaar de twee nog overgeblevene bonbonnetjes in zijn zak glijden, voor zijn madre, die bij hem woonde, zei hij vergoelijkend!

De H. Vader had alle eer van zijn „frustulum"! De Vaticaansche broodjes hebben trouwens niet de afmetingen van de Roldu csche! Om half negen stonden we weer in de stralende zon voor de basiliek, dankbaar en voldaan!

Tegen het avonduur voerde ons een wandeling over het Janiculum naar het Pietersplein; de menschenzee, die er zich bewoog was overweldigend en Bernini's Colonnaden leken twee reuzengrijparmen, die steeds nieuwe duizenden in haar machtigen zwaai omvademden. De hooge verdiepingen van de

Vaticaansche gebouwen teekenden zich donker af tegen de avondlucht. Op de tweede verdieping waren eenige vensters verlicht; daar werkte en bad de H. Vader en met onze gedachten ging ook ons hart naar onzen edelen gastheer van dien morgen, die ons eerst aan de H. Tafel had gegeven het brood der Engelen en ons daarna op weidschen disch had bereid het brood der menschen.

.....

DUITSCHE MUZIKANTEN.

„Een nieuwe lente en een nieuw geluid."

Een late lente was het. Na de Paaschvacantie in Mei stonden de boomen op de speelplaats nog in de knoppen, met slechts enkele schuchtere blaadjes. Maar na een dag van zoelen, zachten regen en zonneschijn vloog alles open, en een week na onzen terugkeer zaten we op een warmen, ja heeten middag in de schaduw der kastanjeboomen.

Maar het is geen lente, voordat al de trekvogels weer in het land zijn; en bij die trekvogels hooren ook de Duitsche Wandervögel, evengoed als de zwaluw en de nachtegaal. Als je de nachtegaal hebt hooren zingen, dan voel je pas voorgoed, dat het lente is. En toen we de Duitsche muzikanten hadden hooren spelen, wisten we, dat het lente was in Rolduc:

Zoo kwamen ze dan:

Im wunderschönen Monat Mai,
wenn alle Knospen sprangen,
im wunderschönen Monat Mai,
wenn alle Vöglein sangen.

Niet gansch onverwacht. In de avondstudie waren door de openstaande ramen plotseling eenige klanken komen binnenwaaien van verre muziek, hoogheldere horenmuziek, uit het dal van Herzogenrath. De over de boeken gebogen hoofden gingen omhoog, naar de speelplaats, met gespitste ooren en verwonderd opgetrokken wenkbrauwen. Het werd heel stil. Geen pen kraste, geen voet verschoof. Luchtig danste een walsje zwevend de studiezaal binnen, de stemmige stilte even verblijdend, ze nauwelijks verstorend. Een schalksche blik naar den surveilleerenden professor in het middenpad, een stille lach tegen onze buren, en.... we studeerden weer verder. Want de examens naderden en de eindexamens stonden al voor de deur.

Gedurende de onderbreking der avondstudie vroegen we de vrienden, of ze ook „die" muziek gehoord hadden, en we vernamen van een der ouderlingen, die de levende kroniek vormden van „voor den oorlog," dat ze in den zomer van 1914 meerdere malen 's avonds op de speelplaats een concert bijgewoond hadden van Duitsche muzikanten. „Je zult zien, die komen van avond hier." Een voegde er nog bij, wat hij aan tafel van een professor gehoord had tijdens den oorlog. Deze had een brief gekregen van een oudleerling, officier in het Belgisch leger, uit de loopgraven aan den Yser. „Als het stil was op zijn post en de kanonnen zwegen, dan gingen zijn gedachten vaak naar Rolduc, niet naar de klas, maar naar de cour, waar hij op een stillen zomeravond de Duitsche muzikanten — hij hield van muziek — zoo graag hoorde spelen. Toen hield ik van die kerels en nu.... heb ik er misschien een van neergeschoten."

„Best mogelijk," mompelden we, en wandelden verder, tot we bij een surveillant kwamen. Die zouden we eens polsen. Maar hij wist natuurlijk van niets. Toch gingen we met een stille hoop na het kwartiertje speeltijd weer de studiezaal in. En waarlijk, aan het souper klonk plots de zilveren tafelschel en kondigde Mijnheer de Prefekt aan, dat Duitsche muzikanten dien avond een concert zouden geven, waarbij we een sigaartje mochten rooken.

Nauwelijks waren we op de speelplaats, of daar verschenen ze op het bordes, met

blauwe jassen en geelkoperen instrumenten. Een, twee, drie.... zeven. Met een lichten zwaai van de pet en vriendelijke buiging groetten ze. Handgeklap groette terug. Ze verschoven even de zware horens aan de schouders, en keken rond.

De jongens zoeken de beste plaatsen om te zitten en te luisteren. De eene helft van het bordes is gereserveerd voor de spelers, op de andere helft zitten de kleineren langs de ijzeren leuning. De vier zijden van de zoogenaamde „beugel"-baan — men zou ze even goed tennisbaan kunnen noemen, want er wordt evenmin op gebeugeld als getennist — zijn zwart bezet: als zwaluwen op een telegraafdraad, wanneer ze gaan vertrekken in den herfst, mooi op een rijtje. Klein-Rolduc is ook present, een groepje apart, in veilige hoede.

We nemen de spelers op. Wat smaakt pijp en sigaar van avond lekker! De meesten hebben ronde Duitsche koppen; zij schijnen niet veel van de hongerblokkade geleden te hebben. Allen met de onafscheidelijke, groene, breedgerande pet, zonder welke Duitsche hersens niet Duitsch kunnen denken en Duitsche gezichten niet officieel kunnen kijken. Later hoorden we, dat twee van de zeven al vóór den oorlog hier gespeeld hadden, en één van hen reeds twintig jaren geleden. Professoren kijken boven uit de ramen. Twee, drie bij elkaar. Wij maken combinaties: „Zie je wel? Die daar! En die bij die!" De horens gingen omhoog, de lippen plooiden, de wangen bolden, de voeten wipten even op, en het begon. Eerst een gewoon stukje. Om te laten hooren, dat ze er waren, en nu begonnen. De laatste bezoekers uit de kerk komen de trappen af. Een late vogel vliegt over de speelplaats, met een frisch gefluit, als opgevroolijkt door de muziek. Het stukje duurt maar kort. Weer wordt het stil. Door een raam boven het bordes klinkt een kanarie.

En zoo speelden ze door, liedje na liedje, wijsje na wijsje, walsjes en dansjes, zooals Duitsche speellui plegen te doen. En ze namen ons mee naar hun kasteelen en burchten, zich spiegelend in den Rijn, waar de wijnrank klimt langs de helling, en de ruïnen verhalen van roofridders en jonkvrouwen en maagdelijnen, en de wouden ruischen van oude sagen en vrome legenden. Het land van de zachte, droomerige, weemoedige romantiek, die droef is, zonder te weten waarom:

Ich weiss nicht was soll es bedeuten,
Dasz ich so traurig bin.

Wat zou ons, die de meest romantische jaren moeten slijten op de meest prozaïsche banken, beter mee kunnen lokken naar het tooverland van jongelingsdroomen en jeugdidealen, dan de nu eens forsche, dan weeke koperen tonen van deze Duitsche muziek?

Maar zie, een der muzikanten daalt de trappen van het bordes af, en gaat recht den tuin in: „sans permission." Toch niet om een balletje te zoeken? Maar waarom dan? Daar blijft hij staan. De zes anderen brengen de horens aan den mond en zetten „die Post im Walde," in. Na eenige maten klinkt de echo uit den tuin. „J'aime le son du cor, le soir, au fond des bois." Weemoedig, als de laatste horenstoot van Roeland. Neen, het luidt helderder, want helder ook klinkt het van het bordes terug:

Blow, bugle, blow, set the wild echoes flying!
And answer echoes, answer, dying.. dying.. dying.

Wat halen ze uit dat zware koper fijne, losse, luchtige toontjes; geen ruwe kermismuziek, maar het beste dat ze hebben, stukken van de bovenste plank, artistiek, gedistingueerd, een compliment voor de toehoorders en voor hen zelf. Toch hadden we graag een forsche, fiere militaire marsch hooren klinken. Was het de nederlaagstemming, die hen weerhield, of waren ze oververzadigd van oorlogsgeschetter en parademarschen, die zoo jammerlijk eindigden?

Twee nemen de petten af, niet om te groeten, maar om rond te gaan voor de centen. Iedere cent is een Mark. En tusschen de centen vallen de dubbeltjes; heusch zilvergeld, sinds jaren niet meer gezien. De Hauptmann mikt met zijn pet naar een kwartje boven uit een raam. Blinkend valt het op zijn blinkenden schedel. Lachend raapt hij het op.

De rondgang is geëindigd en de collectan-

ten kijken voldaan wanneer ze den inhoud van de petten ledigen in de zakken.

Nu tot slot het Nederlandsch Volkslied, dat de Duitsche muzikanten nog beter kennen dan de Hollandsche jongens. Ze maken aanstalten om te vertrekken. Maar de jongens zijn nog niet voldaan. Er ontbreekt nog iets. Er wordt geroepen van: „die Wacht am Rhein!" En al is het geen „Ruf wie Donnerhall," toch is dit geroep niet te weerstaan. Want jongens weten van geen toegeven. De Kapellmeister kijkt den Prefect vragend aan, die het horloge uittrekt, en „ja" knikt. En de jongens zingen mee, dat het klinkt over het „lieb Vaterland" daar ginds, dat nu „ruhig sein" kan. Dat deed hun Duitsche harten goed: hun eigen lied te mogen spelen en te hooren meezingen in een vreemd land. Was het een fijngevoelde attentie van de jongens voor hunne „gasten", of was het nog een uiting van de oorlogspsyche? Laten we ons hierin niet verdiepen en de politiek buiten de muziek houden om de laatste niet te ontstemmen. De kunst is immers internationaal.

Met een wuivenden groet en onder luid gejuich trekken de muzikanten weg. Het begon al te schemeren. De maan klom boven de boomen. We liepen nog eens den ijzeren weg over, stijf van het zitten. Onder de linden, waar de Zeeuwen zaten, hing de honigzoete geur van de eerste lentebloesems.

Daar belde het al. Toen we de trappen optrokken van het bordes, stemde de nachtegaal zijn avondlied aan in het bosquet. Maar dat concert was alleen voor de professoren. Na het avondgebed keek ik uit mijn raam op dortoir III over de speelplaats en de kastanjeboomen, naar de lichtjes onder in Herzogenrath en boven in Alsdorf. Twee nachtegalen zongen tegen elkander in. Het maantje stond hoog in de lucht. Het had ronde, roode wangen, net als de dikke muzikant met den blinkenden schedel, die den grooten horen blies. Maar het mannetje in de maan, ook niet mis, lachte me uit, als wou hij zeggen: en **jij** moet naar bed.

Ik sloot het venster, niet voor de maan, maar voor den professor, die in de buurt was. En weldra sliep ik in. Maar tegen den morgen had ik een akeligen droom, een nachtmerrie. Een ezel zat op mijn buik, en op den kop van den ezel zat een hond, en op den hond een kat, en op de kat een haan. De ezel balkte, de hond blafte, de kat miauwde, de haan kukelekude. Het waren de Bremer stadsmuzikanten, weet je, uit het sprookje van Grimm. Ze balkten-blaften-miauwden-kraaiden me wakker. Neen, **zij** deden het niet. Het was akelige, bronzen metaalklank, die ik hoorde.

The bells!
The bells, bells, bells, bells,
Bells, bells, bells.
The clamour and the clangour of the bells.

Toen het bellen ophield, draaide ik me nog eens om en dacht: ich weiss nicht was soll es bedeuten, dass ich so traurig bin. Ja, ik wist het wèl: ik had nog slaap. Maar daar hoorde ik iets naderen; een toog fladderde, op de maat van een, twee, drie; dan even stilstaan en weer verder. De ringetjes rinkelden al bij mijn tweeden buurman. Nu werd het tijd. Met één, twee, drie vloog ik er uit. De professor weer voorbij. Ik rek mijn armen uit en krab me door de haren: da steh ich nun, ich armer Thor!

Onder het wasschen aan de lavoir valt me in, dat ik in de morgenstudie nog mijn Grieksch werk en een paar sommen moet maken. Aldus geschiedde; maar door de Griekssche werkwoorden en de algebraïsche formules heen hoorde ik: „Salem Aleikum." En ik dacht aan de sigaretten, die ik niet rooken mocht. In de avondstudie schreef ik een brief naar huis: dat we naar Schaesberg geweest waren, en dat Minor den bekerwedstrijd gewonnen had, en we 's avonds Duitsche muzikanten gehoord hadden op de cour.

INHOUD.

	Blz.
De omlijsting van dit portret	3
Kroniek	8
Prijsuitdeeling	17
Jaarverslagen	
De Maria-Congregaties	27
De Derde Orde te Rolduc	28
Kruisverbond St. Gerlachus	28
Missievereeniging „Rolduc"	29
Academie „Sanctus Augustinus"	31
Academie „Alberdingk Thijm"	32
Tooneel en Muziek	33
„Die Schöpfung" te Rolduc	34
Sport en Spel	35
Leerarencorps	39
Lijst van Leerlingen	40
Personalia	45
In Memoriam Directeur M. W. H. l'Ortije	47
„ „ Pastoor L. Coenen	48
„ „ M. Herman	49
„ „ Mr. B. J. A. Sterck	50
„ „ Mr. L. J. van Oppen	50
„ „ Constant Boost	50
Marialia (J. Alb. Thijm, S. J.)	51
Pro Philosophia	53
Mijn eerste wankele schreden (Mr. H. van Haastert)	58
Voor vijftig jaar (Dr. J. F. M. Sterck)	62
De stichting der H. B. S. te Rolduc (Ir. L. A. J. Keuller)	67
De vroegere bewoners van Rolduc (W. Nolet, Pr.)	75
Katholieken naar Indië (Mr. Emile Batta)	79
Memories (Florence Woottam)	85
Het Watermannetje	86
Dichterpijn	88
Te gast bij den H. Vader	89
Duitsche muzikanten	91

HISTORISCH TIJDSCHRIFT

Onder Redactie van:
Dr. TH. GOOSSENS - Dr. H. HUIJBERS
Dr. J. WITLOX

Abonnementsprijs p. jaar f 4.—
franco per post.

De deeglijke inhoud dwingt ieder historicus 't te raadplegen.

't Geeft „elck wat wils": ieder kennis en ontwikkeling, ieder genot en bezieling.

Het zal groeien tot een der krachtigste historische tijdschriften, dat eervol zal wedijveren met wat op neutraal-historisch terrein verscheen.

Voor dit tijdschrift dan ook niets dan een woord van warme bewondering.

ONS NOORDEN.

Tijdschrift voor Taal en Letteren

Abonnementsprijs f 7.50 p. jaar

Tijdschrift voor Zielkunde en Opvoedingsleer

Abonnementsprijs f 8.75 p. jaar

Bovenstaande twee tijdschriften vormen op hun gebied de schatkamers der Katholieke wetenschap. Steunt ze door het nemen van een abonnement, en het aanwerven van nieuwe abonné's.

Het Jong-Studentenblad

NEGENDE JAARGANG

Veertiendaagsch Orgaan van alle Jong-Studenten.

Onder Hoofdredactie van: PATER VICTORIUS BEEKMAN O. F. M.

Met medewerking van diverse autoriteiten op apologetisch-, litterair-, oeconomisch- en paedagogisch gebied.

HET JONG-STUDENTENBLAD

heeft ten doel: de Roomsche Jongeren, jongens en meisjes, te organiseeren en vaardig te maken voor het later leven. Het behoort tot een van die weinige bladen, waaraan de abonné's zelf kunnen medewerken.

HET JONG-STUDENTENBLAD

vormt ook een oefenschool, waar onze jongeren hun gedachten correct en duidelijk leeren uitdrukken, want het is toch niet genoeg, dat zij alleen **weten** de waarheid te bezitten, zij moeten zich toch ook kunnen **uiten**.

HET JONG-STUDENTENBLAD

kost slechts f 3.— per jaar, bij vooruitbetaling, ten spijt van de enorme kosten, welke de exploitatie van een blad medebrengen. Wij rekenen echter op U. Abonneert U!

ADMINISTRATIE:
DRUKKERIJ - UITGEVERIJ W. BERGMANS
LANGESTRAAT 35 - TILBURG

VOOR DE ROOMSCHE JONGELINGSCHAP!!

M. BALLINGS S. J. **Roeping.** Een boek voor studenten. Prijs ingenaaid . . . . f 2.—

DR. CONST. HOLL. **Stormen trotseeren.** Een ernstig woord over een teer punt tot de moderne Jeugd. Sierlijk geb. . f 2.50

DR. CONST. HOLL. **Waan en Waarheid.** Een gids op den zonneberg des geloofs voor moderne ontwikkelde jongelui. In keurband. . . . . f 2.75

MGR. P. W. VON KEPPLER. **Meer vreugde.** Ingenaaid f 1.50, in Luxeband . . f 2.50

DR. J. KLUG. **Levensvragen.** Ingen. f 2.25 Gebonden . . . . . f 3.25

MGR. DR. J. B. KRIER. **Het Kompas des Levens.** Wenken voor jongelingen bij de keuze van een stand of beroep. Ingenaaid f 1.—, gebonden . . . . . f 1.75

MGR. M. G. VUYLSTEKE. **Werklieden zijn er weinig.** Overwegingen gewijd aan de Roeping tot de Vreemde Missies. Ingenaaid f 3.50, gebonden. . . . . f 4.50

PROF. Dr. J. V. DE GROOT. **Levenswijding** . . . . . f 1.25

Idem. **Wedergeboorte** . . . . . f 1.25

Beide bundels in één keurband . f 3.50

N. V. DE R.K. BOEK-CENTRALE
KEIZERSGRACHT 62-64 - AMSTERDAM

HANDELMAATSCHAPPIJ
H. ALARD FILS & CIE
MAASTRICHT
ALEX. BATTALAAN 51 - TEL. INT. 353

AFDEELING:
TURNARTIKELEN
LEVERING VAN ALLE VOORKOMENDE
GYMNASTIEKTOESTELLEN,
ALSMEDE COMPLETE INRICHTINGEN.

ZIET DE CLICHÉ'S OP PAGINA 32 DER DOOR ONS KORTELINGS GEINSTALLEERDE NIEUWE GYMNASTIEKZAAL TE ROLDUC

P. VROEMEN, SITTARD
LIMBRICHTERSTRAAT 5 - (NABIJ DE MARKT)

KUNSTATELIER VOOR GOUD-, ZILVER- EN KOPEREN KERKSIERADEN, IN ALLE STIJLEN
NAAR EIGEN ONTWERP OF TEEKENING UITGEVOERD.

GRAVEER-, CICELEER- EN DRIJFWERK,
IN ARTISTIEKE VORM VAN FIGUREN EN ORNAMENTEN.

ELECTR. VERGULD- EN VERZILVERINRICHTING
HERSTELLEN VAN ALLE OUDE KERKSIERADEN.

ROOKT HET BEROEMD FABRIKAAT

UIT DE

KONINKL. NED. SIGARENFABRIEKEN

EUGENE GOULMY & BAAR

HOLLAND

ONS KONINKLIJK MUZIEKKORPS

ONDERMERK TAMBOER MAJOOR
„ WALDHOORN
„ BAZUIN

GEURIGE SUMATRA-ZANDBLAD-SIGAAR

Onze nieuwe, elegant uitgevoerde „JASNEVA-SERIE"

JASNEVA DIPLOMA	6 cts.	JASNEVA SUPREMA	9 cts.
JASNEVA BOUQUET	7 „	JASNEVA IDEALES	10 „
JASNEVA SUPERIOR	8 „	JASNEVA FANTASIE	12 „

EN HET

Succesmerk „DE ZUID LIMBURGER"

zijn een GENOT voor elk Rooker!

Prima Vorstenlanden-Zandblad Sigaren - Hoogste kwaliteit

SIGARENFABRIEK „JASNEVA"

JASPERS & SNELLENS, VALKENSWAARD

Ode aan de KWATTA-reep

Hotel-Restaurant „De Kroon"

KERKRADE :-: MARKT 9

Hotel van den eersten rang
Modern ingerichte kamers.

DRINKT de van ouds bekende BIEREN uit
BIERBROUWERIJ „DE KROON", Kerkrade

ROLDUC IN WOORD EN BEELD

DOOR

DR. R. CORTEN.

PRIJS F 8.50

Schetsen uit Rolduc's Verleden en Herinneringen van Oud-Leerlingen

VERZAMELD DOOR H. VAN RODE

MET 20 ILLUSTRATIES EN TITELPLAAT VAN JAN TOOROP

PRIJS F 1.25

ROLDUC'S EERSTE JAARBOEK

VERKRIJGBAAR BIJ DE ADMINISTRATIE ROLDUC

Drukkerij H. van der Marck
en Zonen te Roermond
vervaardigde dit
Jaarboek

Door moderne inrichting kunnen alle
voorkomende drukwerken spoedig
en billijk geleverd worden